

309143

ప తి ది న ము ప్ర క టిం వ (బడు ను

VOL. 4.

జేన్స్ పబ్లికేషన్లు 1917 సం॥ మే నెల 5 వ తేది శనివారము

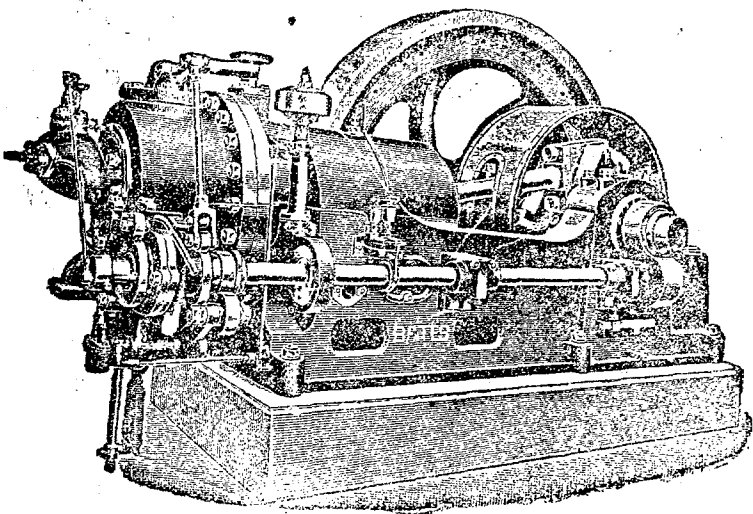
No. 30

నంపుటము. ౪

పిం X శ నా మ సం వ త్స ర వై శా ఖ మా స శు ద్ధ చ తు ర్థ శి ౧౩.

నంచిక 30

బేటుగోల్డు మెడల్ శెమిడీశల్ క్రూడ్ ఆయిల్ యింజనులు.

ఈక్రాల్త టయిపు ఇంజనులు యెటు
కుంటి చిక్కనయిన క్రూడ్ ఆయిల్ నో
నయినను సుమారు ఒకమాసము వేపరయి
జరు విప్పి కుభ్రపరచ నక్కరలేకయే
మిక్కిలి తృప్తికరముగా పనిచేయుచున్న
వి. సాధారణమైన ఆయిల్ యింజనులకంటె
యెక్కువ క్రూడ్ ఆయిల్ అక్కరలేక
వాటికొరకు ఖర్చు ఆయిల్ ఆయిల్ నో
సగము మాత్రము యీ యింజనులు తీసి
కొనుచు వాటికంటె వేయిరెట్లు తృప్తి
కరముగా పనిచేయుచున్నవి. 16 గుర్ర
ములు మొదలు 55 గుర్రముల పవరువరకు
పీట్టయొక్క స్పేరు సామానులు సహ
య ప్పుడు ను స్టాకులో సిద్ధముగా
ఉండును.

109-141

డి. యల్. శాస్త్రి, అండు కో., ఇంజనీర్లు, మదరాసు.

(బొంబాయి:—బెజవాడ. రాజమండ్రి

బాధాపడితులకు వరము: ఐవోడిక్ సహితమైన డా॥ పి. డి.

సావంతుని వనోషధిసారసపరిల్లా

ఆవరణభిక్ష రక్తములన జనించుబాడ్డములకు కీరీటమునంటి మందు. కురుపులను, మచ్చలను గొడమలను
తొంద్రము, ప్రాణశోషములను అన్ని విధములకలన గలుగు చర్మరోగములను పోగొట్టును.

మిక్కిలి శక్తివంతమైన రక్తశుభ్రకారిణి (28)

ఐవోషధిసారసపరిల్లా, గుణ మిచ్చుట నిస్సంకోచము, సహజమైనను మధ్యరచ్చినను అన్ని విధములైన రోగములను
పోగొట్టును. శరీరమునందలి పాదరసదోషములను, మలబద్ధకమును కాశసంబంధమును నోవలను పోగొట్టి రక్తమును
శుభ్రపరచును. శరీరాశోగమును గలుగ జేయును. 16 రోజులవర కుండుటకు 4 పోస్టుల బుడ్డిలలో అమ్ముబడును.

(ప్రావైటరు:— పి. డి. సావంత్. 144. ఫనసవాడి. నెం 2 బొంబాయి.

Proprietor P. D. SAVANT, Fanaswadi. No. 144, No. 2, BOMBAY.

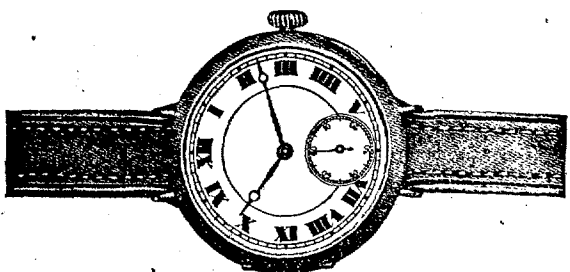
ఆంధ్ర సర్వకళాశాల-విద్యా ప్రవృత్తి.

ఇది శ్రీయుక్త కట్టమంచి రామలింగారెడ్డి గారిచే
వాయబడినది. కల 0—4—0 పోస్టేజి ప్రత్యేకము.

ఏకభాషాలిపి ప్రశంస

ఇది కన్నెలకంటి అప్పారాయ విరచితము.
కల 0—4—0 పోస్టేజి అధికము.

ఆంధ్ర ప్రదేశ్ కాకాశాలయము, 6 తంబు శెట్టి వీధి, మదరాసు.

మంచి గడియారమునుకొని,

సంవత్సరముల పర్యంతము

వాడుకొనుడు.

(707)

నమక మైన మణిబంధపు గడియారములు

(వశ స్తమైన మణిబంధపు గడియారములు మాకు క్రొత్తగా వచ్చియున్నవి.

ప్రతి గడియారమును సరిగా పోవుననియు, శుద్ధమయిన దనియు పూచియివ్వబడును.

నెం 584 "వడిల్ పీస్" మణిబంధపు గడియారము కట్టులోడ సహా 6-8-0

నెం 585 ఏ డిలో చీకటిలో గంటలను చూపగలడయలు సహా 9-0-0

ప్రతి ఆరుగడియారములకు 1 గడియారముఉచితముగ బంపబడును.

E. A. WATCH COMPANY.

36, RATTAN BAZAR 10 D, MADRAS.

ఇ. ఎ. వాచ్ కంపెనీ,

36, రేటకబజారు రోడ్, మదరాసు. ఇ.సి.

A Majic Cure for Scorpion Sting.

సర్వవృశ్చిక విషసంజీవిని.

(రిజిస్టర్డ్ డ్రగ్ మార్కు)

586

దుఃఖముతో వచ్చువారు సంతోషముతో పోవుదురు.

గుణము లేదని రుజువు చేయువారలకు రూ 100 ఇవ్వం.

REGISTERED

ఇది ప్రతి కుటుంబమునం దుండ
వలసిన ఔషధము. ఆంగ్ల,
యూనాని, హేయవైద్యులచే పో
డ్డగాంచబడియున్నది. ఎన్ని దినము
లుంచినను మందు గుణముమాటదు,
తేలునకు మాత్రమే కాక ఎలుక,
కుక్క, పాము, జిట్టి మొదలగు
విషజంతువుల కాటులకు నుపయో
గించును. వెలపాకెట్ 1-కి 0-8-0
పోస్టేజి 0-8-0. 1 దజక పాకెట్లు
వెల రూ 5-0-0. పోస్టేజిలేదు.

ఒకే నారి 2 ప్యాకెట్లు తెప్పించుకొనునానికి పోస్టేజి ఇవ్వం.
కర్తకులకు 100 కి 25 రూపాయలు కమిషన్ నియ్యబడును.

చిరునామా:— ధనలక్ష్మి కంపెనీ,

1/6 వెంకటేశ్వరమ్మ వీధి, పోకానపేటపాడు, మదరాసు.

ప్రాఫసరు రామమూర్తి నాయుడు

గారి ప్రోగ్రాము.

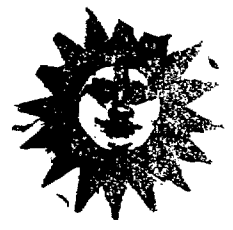
—:—

దినములు.

గుంటూరు	5-5-17 to 7-5-17	3	"
తెనాలి	8-5-17 to 11-5-17	4	"
ఏలూరు	12-5-17 to 15-5-17	4	"
రాజమహేంద్రవరం	16-5-17 to 19-5-17	4	"
అమలాపురం
రాజోలు
నరసాపురం
పాలకొల్లు
భీమవరం
తణుకు
అత్తిలి
నెంటపాడు

కుంకుమపువ్వు

వృక్ష

వృక్ష

వృక్షమును నిర్మలము నగు కుంకుమపువ్వు
మావద్దదొరకును. కొనువారు సూర్యమార్కును
గమనింపుడు. కరస్పాజెన్సు మొదలగునవి

ఇంగ్లీషున వ్రాయవలయును:—

ఎస్. నారాయణ అండు కంపెనీ,

(58)

21. హమ్మంవీధి, బొంబాయి.

126

చిన్న పురుగులు

100

పెద్ద పెద్ద బట్టలను జేయును.

చుండు, బోడి యగుట, వెండ్రుకలుగుట, పుర్రెవై జల, అన్నియు చుండుపురుగుల వలన జరుగును.

Don't Let 'em Dig

ఈ పురుగులకు కాయంబవచ్చు, విడి విగాయములేక మీరు పనిచేసినచో మీ మీ గృహములలోని నేలకొట్టెల్లు బంగారుతో నింపబడియుండును.

తీరిక లేక పనిచేయుచుండు ఈ చుండు పురుగునకు, అతివ్యాధికయి శోణంది: తే నేటికి సహకారిగా నుండగలనబంబు.

చుండు ఆంగరమున వెంటనే నిరోధక నిష్పంఢద్రవ్యముల నుపయోగింపక ఈ శోషించిన అచికాలముననే బట్టల వారితో సహధ్యాయి గావలసివచ్చును.

కావున నట్టి పరమేశ్వరపుత్ర

"కామినియా నూనె"

సహాయమున సంహరింపును. చుండును బోగొట్టును. కంఠాకలను గాలనివర్దు. పుర్రెచుండును బోగొట్టును. తలకట్టుకు పరిమళ ముగంపద్రవ్యము.

శుభ్రత, నకలు నూనెలకు తగూగు చేయువారి నూనె యన పదపదము.

జీల బొట్టి 1-2 గు. 1-0-0 వి. పి. య. 0-4-0
" 8-8 గు. 2-10-0 వి. పి. గు. 0-7-0
ఉ చి తి ము.

ఈ చుండుముల నుజువుపరచుటకయి, అర్థజాబితీ తంపుకొనువారికెల్ల ఒకసారి వాడుకొనుటకు సరిపోవునంత కా నే గల సీసా ఉచితముగ బంపబడును.

పోలు ఏదెంబలు:—

అంగ్లొయింగిడియన్ డ్రగ్ ఆంగసు కెసుకల్ కంపెనీ,
155, బ్రామ్లెయిన్ రోడ్, లండన్.

చుండ్రును గోజులు:— మెహతాపురుషోత్తంయూత్రి,
29, చై నాబజార్ రోడ్, మదరాసు.

పాళ్ళపు వేంకటాచల 594

పండితులవారి సిద్ధాంతములు.

యోగ్యతాపత్రములు.

మ. 11. డాక్టర్ ప్రభాకర్ షెట్టా ఆయుర్వేదిక్ యూనివర్సిటీ, గ్రాజుయేట్. ఎస్. జె. ఇన్స్టిట్యూట్, లండన్ కన్వల్షన్ కెమిస్ట్రీ ఎగ్జియర్ జేన్. 10. 2. బొంబై, వీరు వ్రాసినది. తమ "భాగవతముచార కస్తూరి మాత్ర"లను, ఉపయోగించుటవలన, బ్యాసోచ్యాన్సముల వ్యత్యాసము, కశ్యపు, చల:ద్ధము, ప్రక్కవోషి, కమపువోషి, ఆవ్నా కశ్యపు, పితృసంబంధకోగము, విడ్డల యెముకవాతముల న్నియు, గుణగుర్యును, తమకర్మకు ప్రతిదినము వచ్చురోగు లకు, ఏకగ్రూర మాత్రలనే, స్వతేజై ద్యులు ముఖ్యముగా ర్చియ్యవలయు నని సోపాన చేయుచున్నాను.

మ. 12. పి-ఎస్-అయ్యరెడ్, సీనియర్ సర్జన్, స్వామివారి కమిషనర్, మైసూరు గవర్న మెంట్; వీరు వ్రాసి నది. "భాగవతముచార కస్తూరి మాత్ర"లను నే నుపయోగించి యున్నాను.

పండితులు వారిచే ప్రతికయందు ప్రచురపరచినట్లే అనేకోత్పన్నమగు, గుణగులను ఈమాత్రలు గలిగి యున్న నని నేనుచెప్పట కానందభరితుండ నగుచున్నాను.

రిజన్లైన యావ్యాపారగురులు, ప్రతి సీసాచుండును ఉంచును; చూచి తీసికొనవలెను.

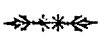
జైత్ర్యశాలలో ననేకవిధము లగునట్టియు నుపయోగకరములగు కిర్బాన్లక మూలికలనుండియు యావధములను తయారు చేయుచుండును."

అనువాదపత్రము, ప్రతిసీసాతో గూడి యుండును. 250 మాత్రలన్న సీసా 4 అణాలు, మాత్రమే.

6 సీసాల నొకసారి తేప్పించికొనిన బహుళ ఖర్చుతోచేరి యా 1-8-0
12. సీసాలొకసారి కొనిన 2-12-0
25. సీసాలొకసారి కొనిన 5-0-0
సమస్తకోగములకు మావద్ద ఆయుర్వేదీయ సిద్ధాంతములు దొరకును.

విలాసము:—శ్రీ సీతా రాఘవ వైద్యశాల, మైసూరు.

చిత్ర వార్తలు

బార్డిచక్రవర్తిగా రఘుదేవుడు తల్లిగారి మారల్బరో మండరమునకు తీరుబడిచేసికొని మధ్యాహ్నముపూట వెల్లి తేయాకు పానీయమును గ్రోలినచుండును. ఇపుడంత తరుచుగ పోవుట కవకాశము లేదు. చిన్నతనమున బార్డిచక్రవర్తిగా రేమండరముననే పెరుగుటచే వారచటి కేగినపుడు బాల్య దశావిశేషములు చాలసమృత్తికి వచ్చు చుండును. ఎడవచక్రవర్తిగారు సజీవులై యున్నపుడు ఆమండరముననుండి ఏర్పాటులలోనిపుడు నూర్చేమియును లేదు. ఆల్బార్డా రాజీగారి ఆంతఃపురమునందు బార్డిచక్రవర్తిగారి చిత్రపట మొకటి కలదు. ఆయన 10 ఏండ్ల ప్రాయమున నున్నపుడు నావికవసనములను ధరించియుండగ నాచిత్రపటము తీయబడినది. ఇప్పటికిని ఆల్బార్డా రాజీగారు దాని నత్యాదరముతో చూచెదరు.

* * *
మేరీ రాకుమారికి వస్త్ర వ్యయమునకు ప్రత్యేకముగ కొంత హెచ్చు మొత్త మియ్యబడును. అట్టిచుట్టలో మేరీ చక్రవర్తిగారి రేమియును వెనుపెయుట లేదు. మాతామతల వ్యయములకు ప్రత్యేకముగ లెక్కలు భద్రముగ నుంచబడుచు ఎక్కువ సంపన్నత లేనివారి బిడ్డలవలెనే ఇపు డీ గారుమారి గూడ వస్త్రములు మున్నగువానిని కొనునపుడు వారి నాణ్యమునే గాక వెలుగుగూడ నడిగి తేరము చేయట కలదు. వస్త్ర ధారణముం దామెకు ప్రత్యేకాభిప్రాయములు కలవు. తల్లిగారి వస్త్రధారణమున గూడ నపుడపు దామె నూచించుచుండును.

* * *
బాయిడుబార్డిగారింట: భోజనమునకు రసవత్తుములును కాక పాకములును పక్కాములును సామాన్యముగ నే యుండును గాని హెచ్చుగ నుండుటలేదు. ప్రధాన మంత్రిగారి భోజన గృహమున నమర్చబడు పదార్థములకును వారి నేడకుల భోజన గృహమున నమర్చబడు పదార్థములకును భేదమే యుండదు. అట్టి భోజనమున కంగీకరించని సేవకులు క్షిప్రముగ నెలపు పుచ్చుకొనవలెను. ప్రధాన మంత్రిగారింటి ముప్పొద్దులను నవకాయ పిండికంటలతో భుజింపవచ్చునని పనికి నుదిత యొక పరిచారిక మూను పూటలలో మూట చంకబెట్టి పోవలసి వచ్చినది. బాయిడుబార్డి సతి పాకశాలలో జరుగు వ్యయముల నన్నిటిని స్వయముగ గమనించును.

* * *
గవ్యాంజకుటుంబమునకు 21,308,000 యకరముల స్వంతభూమిగలదు. చాల గనులు, యంత్రశాలలు వ్యాపారములు మున్నగునవి గలవు. వీరివలన సాలుకు 2,000,000 పానులు నికరము లాభము వచ్చును. ప్రత్యేకము భూముల వలన గతశతాబ్దమున 80,000,300 పానులు వచ్చెను. ఇటీవల గాజ్య పరిత్యాగముచేసిన జూగుగారు రమ్యజపాను యుద్ధము జరిగినపుడు యుద్ధనిధికి 20,000,000 పానుల నిచ్చిరి. ఆయనకు సాలుకు 10,000,000 ఆదాయము వచ్చును.

* * *
కృష్ణజిల్లా గుడివాడయందు గతవెల 28 తేదీని తుమ్మల పల్లి గోపాలకృష్ణమూర్తి పంతులుగారు నూతనముగా నిర్మించిన "కృష్ణ విలాసము" అను హోట్యాళిపరి మండరమునందు దివ్యజ్ఞాన సమాజపు ఉచిత పఠశాలయము పుస్తక భాండాగారమును నెలకొల్పిరి. ప్రస్తుత మీ భాండాగారమునకు 535 ఇంగ్లీషు తెలుగు సంస్కృత పుస్తకములును న్యాయుండియా మున్నగు పత్రికలును పెద్దలీరువా మొదలగునవియు కలవు. పాఠశాలభోగ్యవ సంకల్పమున పంతులుగారిచే నాహ్వనింపబడి న్యాయుండియా పత్రికా సంపాదకులగు బి. పి. వాడియాగారును ఉపకార వేతనము మొనస న్యాయాధీశులగు వాని లాల సవాధానులు గారును మరికొందరు అగ్ర గ్రామ వాసు లగు పెద్దవనుష్యులును పురప్రముఖులును విచ్చేసిరి. బి. పి. వాడియాగా రగ్రాసన ములంకరించి సాయంత్రం 5-30 గంటల మొదలు 7 ఘంటలవరకు "మతము" ను గురించి అంగ్లమున నుపన్యసింపిరి. చురునాటి యుదయమున 7 1/2 గంటలు మొదలు 9 1/2 గంటలవరకు పురప్రముఖుల కోరిక ననుసరించి మాయూరి ప్రభువు నాటక సమాజపు మండరమున "జాతీయోద్యమము" నురించియు సాయంత్రం 4 1/2 గంటల మొదలు 6 గంటల వరకు యుద్ధానంతర మిండియా ఫిలిమ్ గురించియు అంగ్లమునను వాచుపన్యసింపిరి.

బళ్ళారి సరసవిన్దోదినీ సభ 764

ఈ సభ వారితే ఈ దినము సాయంకాలము 5 1/2 గంటలకు

సారంగధర.

మేనెల 6 వ తేది ఆదివారము సాయంత్రం 5 ఘంటలకు

కృష్ణలీల.

అను నాటకములను

విక్టోరియాపబ్లిక్ హాలులో

ప్రదర్శించెదరు.

ధర తప్పటివలెనే.

రావుబహద్దూరు } బి. మాధవరావు,
సి. హెచ్. గాడ్ } జనరల్ మేనేజరు.
[వెసిడెంటు.]

త్వరపడు! 774 కొద్దిప్రతులు మాత్రమే!

1. విద్యావిశ్వప్రకాశిని వెల రు 0-10-0 లు. దీనియందు శృతిప్రస్తారమున్న కల్పనాస్మరమునకు ఉపయోగముగట్లు ఖండప్రస్తారమున్న సంపూర్ణముగా భక్తి, హరయోగ భేదముల కభేదమున్న తెలియబడును.

2. కృతిహస్తసారము- వెల రు 0-6-0 లు. దీనియందు కాళీ శతీ నామస్తుత్వానికమున్న, స్వరాలంకార గీత, వర్ణ కృతులకు శబ్దమున్న కొలిపించుకొనుటకు తెలియబడును. ఉదాహరణ- హంసధ్వనిరాగము రూపకంతాళము.

తక్కి ట ఝ ణ త్త ఉ ప్ర ద వ్య న్య సింహ శా త్రి స ని ప గ ర స స గ క రు గ సంగీతి లక్షణవిద్యాన్ అమలాపురము

బాద్ షాహీ సోప్

ఈ నూతన కేళి సంహార ఒకతూరి ఉపయోగించుటవలన దేహమందలి యేర్జాగమున యుండు సోమమును చెరుపులేక తుద్దముగాను యెటువంటి మచ్చలులేకయును బాధలేకయును నిర్మింపును. చక్కముయొక్క స్వభావమైన రంగును కాంతియు పోగొట్టని సోప్ ఇది ఒకటే. (744)

వెల 8 బిళ్లలుగల పెట్టె 1-కి ఝ 1-0-0 వి. పి. ఖర్చు 0-4-0

సోల్ ఏజంట్లు:—మేతా పురుషోత్తం మూర్జీ, 29 చై నాబజార్ రోడ్ హులంకడి సమీపము, చుండ్రు

DO YOU USE ORIENTAL SOAPS THE BEST FOR ECONOMY & COMPLEXION ORIENTAL SOAP FACTORY:— GOABAGAN, CALCUTTA.

హనుమాన్ బోరక్సు సబ్బు.

దీనియందు సుంజీవి తుల్యములగు వస్తువులు చేరియున్నవి. చెల్లిసంబంధముగు పుండ్లు, దురదగ్గజ్జి, పొడలు మొదలగు చర్మ వ్యాధులు అత్యాశ్చర్యముగా వా

గగును. చర్మమునకు మృదుత్వమును, నునపును, నాణ్యమును యిచ్చును. అన్నిచోట్లను క్రోధమునకు దొరకును. ప్రతిబిళ్లవై మా హనుమాన్ గుర్తు జాగ్రత్తగా గమనింపును. (751) ఎస్. రంగనాథం శ్రేణి అండు బ్రదర్సు, మదరాసు.

రూ. 1,30,000 లు
ఋణము కావలయును.

గుంటూరు కాటన్, జ్యూటన్, అందు పేపరు మిల్లు, కంపెనీ లిమిటెడ్, గుంటూరు నాటికి, ఆ కంపెనీకి గల కట్టడములు, నారను నడుగునాటియు, నేయునట్టియు, తయారుచేయునట్టియు (50 లక్షలు) ఇంజను బాయిలరు, ఎకానైజరు మొదలగు సుమారు రూ. 3,20,000 ల కిన్నుతుగల యాస్త్ర తాకట్టుమీద రూ. 1,30,000 లు ఋణము కావలయును. ఈ మిల్లు మంచినీటిలో నున్నది గడచిన మూడు సంవత్సరముల నుండి బాగుగ పనిచేయుచున్నది.

ఇందుకు తామియదలచిన సాధ్యమగునంత తక్కువ వడ్డీరేటును తెలుపుచు, 25 దినములలోపల నీ దిగువనాటికి దరఖాస్తులు పంపవలెను.

Secretaries & Treasurers,
Guntur Cotton Jute & Paper mills Co Ltd.,
Guntur.

ఆంగ్లేయవైద్య యోగచంద్రిక

డాక్టరు బి. గోపాలకృష్ణ యం.డి. గారివలన తెలుగుభాషలో రచియింపబడినది. శ్రీ పురుషోత్తమ తన తన కుటుంబములలో తిలకించు సమస్తవ్యాధులకు స్వ తయిగ వైద్యము చేసికొను నటుల సులభవెలకు లభించే మంచి యోగములు యిందు చేర్చబడియున్నవి. ఆయుర్వేద, యూనాని, ఆంగ్లేయ వైద్యులయొద్ద యీగ్రంథ ముండి తీసవలయును. ప్రతిగ్రామమున యీపుస్తక మావశ్యకము. దీనివెల రూ. 1-4-0 మాత్రమే.

పు. లక్ష్మీనారాయణ శాస్త్రిగారు బి. ఏ, (750) రూబీ హౌస్, కాకినాడ.

Jewels! Jewels!! Jewels!!!

వెడ్ల చిన్న, మధ్యగల కమ్మలు రూ. 85, 25, 30 ఒకరాయి మాడుకాళ్ళ బూతులు రూ. 10, 13½, ఒక్కరాయి అంటిబోడు రూ. 20, మూడులేక ఎనిమిదికాళ్ళ బేసరులు రూ. 6, 10, ముక్కు పుకె రూ. 3. పువ్వురాగముల కన్న మెరుగుయిచ్చి ఇంటిమేకా కాళ్ళ బేసరులడిచి. 20 రూపాయలన్న ఎత్తైన ఖరీదు ఆడ్డలకు 10 రూపాయల నాణ్యముగా పంపిలయును.

బి. ఏ. హాట్టుబుల్లు ప్రశ్నకము.

పి. ఎ. నరదాచారి, నగలనర్తకులు, (754) వైనాపేట, మదరాసు.

మోటారు బస్సుకార్లు.

కాంటినెంటల్ అందు రిపబ్లిక్ బస్సుకార్లు సకాలమున అతిశీఘ్రముగ సరఫరా చేయుటకును హిందూదేశ పరిస్థితులకు తగునట్లును రేడియోటరు వగైరాలతో సహా 20 లేక 25 మంది కూర్చుండుటకు తగినవి యున్నవి.

విలాసము:- వెంకటేశ, రాయపేట, (758) మద్రాసు.

ఆత్మజ్ఞానా.

ఇదియును విడిచితిరుగుతే ఆత్మజ్ఞానా.

వయ్యము సద్భాగమును గురించిన శాస్త్రీయచర్య గ్రంథకర్త:- వా. జగన్నాథస్వామిగారు, బి. ఏ. చిన్నవైజా చక్రగి గ్రంథము. వెల రూ. 0.8-0 మేనేజరు, ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము పోస్టుబాక్సు 212, నగరాసు.

మోహినీ శైలము:- శ్రీ పురుషులు నాడు గు యోగ్యమైనది. మెదడుకు చలువజేయును, శ్రువుకలు రాలకుండును. వెండ్రుకలు నునుపు గొను. సువాసన గలిగియుండును. 0-12-0. అమృతాంజనం డిపో, మదరాసు.

జగద్గురు పీఠము.

శ్రీరవీంద్రనాథ ప్రణీతము

నేడెవరినైనను స్వదేశసంబంధమైన కార్యమును సొనర్పడని కోరికయెడల "ఏమిచేయునును, ఎట్లుచేయునును, ఎవరియొద్దకు భోయదను" అను శంకలతో వానితల గిరగిర తిరుగును. దేశీయులలో ననేకులు తమకర్తవ్యములను బాము గనుగొనజాల కున్నారు. సురక్షితదేయుల, స్వప్రభుత్వముల నేకముఖమునకు చిసికొని రాగల కేంద్రస్థాన మొకటి యుండవలయును. ఆ కేంద్రస్థానము నధిష్టించుటకు అర్హతగల నాయకులుండవలయును. మనదేశమునందనేకసంఘములు పుట్టుచున్నవి. ప్రభుమోక్షహమున గొంతకార్యమును సాధింపుచున్నవి. కాని కొలదిదినములలోనే యంతరింపుచున్నవి. ఇందుకు అనేక కారణములు కలవు. సంఘములో జేరు ప్రతిసభ్యుడూ సంఘముయొక్క మైక్రమును దృఢముగ ననుభవించి రక్షింప జూడబాలకపోవుటయే ప్రధాన కారణము. అందువలన ప్రతివ్యక్తియొక్క కర్తవ్యమును వాని భుజస్కంధములనుండి జారి పడిపోవుచున్నది. అట్టిస్థితియందు సంఘము లేమపని చేయ గలవు?

మనము స్వయంసహాయము నవలంబింపక, పరుల నాశ్రయించు నంతకంటకు ఈ యకస్థితిపైదు. అన్యశక్తి యన సంఘము ననుసరించును తనవశము చేసికొన జూచుచున్నది. ఈ యన్యశక్తియే విద్యాలయమునండి : పణ్యవీధినఱకు, రాజ్యము నేయ జూచుచున్నది. మన మిప్పుడు ఈశక్తిని ఎదుర్కొనవలయును. ఆత్మశక్తిని బూనవలయును. స్వయంసహాయము నే నమ్ముకొనవలయును. ఇట్లొనర్చుటకు ఒక్కయోపాయము మాత్రము గలదు. మన మిప్పుడు దేశనాయకులను నిర్ణయించుకొనవలసియున్నది. సంఘములోనివా రెల్ల రా నాయకుల యందు ప్రత్యక్షము గావలయు. శంకలేక, అనుమానములేక, పూర్తిగ వాని శాసనాధీనులమై నడుచుకొనవలయును. అట్లు నడుచుకొనుటయే స్వాతంత్ర్యముయొక్క ప్రధానాంగ మని భావించెదముగాక! ఒకప్పుడు నాయకుడుగ నున్నవారు లభ్యము కావచ్చును. ఇంకొకప్పుడు దుర్భాగ్యుడు వొరకవచ్చును. నాయకు డెట్టివాడైనను, సంఘము జాగ్రత్తగా నుండినయెడల వానివలన విశేషఫలము రాజాలదు. దేశనాయకుని నిర్ణయించుకొని, వానిని సభాపతిగ నెట్టిపెట్టిన జేయుటయే సంఘమును సజీవముగ నుంచుటకు తగుమార్గము. ఒక సంఘము తనయొక్కయొక సొక విశేషశక్తియనున బ్రత్యక్షముగ నుపలభి సొందినయెడల దానిశక్తి యజేయ నునుట నిస్సంశయము.

దేశముయొక్క వివిధభాగములు ఆయా ప్రాంతములందులి నాయకుల అధీనమునందుండవలయును. వారు సంఘములోని అభివ్రాములను వొలగించి, సుభావనమును, భర్తవ్యన సారక్షణమును జేయుచు బ్రజలకు జవాబుదారులై యుండురు. మన దేశమునందు క్షేణ్యాధిపతియే ననేక భజన మంఠరములు, నేనాలయములు, చిత్రాంతి గృహములు, సత్తర పురు, నిర్మింపబడి పోషింపబడుచున్నవి. అట్టి దేశము ఇచ్చా పూర్వకముగ తనయాశ్రయస్థానమున తాను నిర్మించుకొనజాలదా? అన్న ముగ్ధము, జలముకొఱకు, ఆరోగ్యముకొఱకు, విద్యకొఱకు, తనకుదాను బాధ్యతను బూనవలదా? పూనినచో దేశముయొక్క కృతజ్ఞత మానముద్ర వహించియుండునా?

మున్నందు వికస్యస్థాపనము ఒక్కొక్కలందు దేవదేవలయును. పిమ్మట నది యంతట నదియే దేశసంతయు వ్యాపించును. అంతియకాని, రాకీకృతవిచ్ఛేదముల నొక్కొక్కసాకా గముగ చేర్చినమాత్రమున నేకత్వ మెన్నటికి స్థాపితము కాజాలదు. ఆత్మశక్తిని బ్రప్రభుయనున సొక విశేషస్థానమున బ్రతిష్ఠింపుడు. ఆస్థానమున ఆత్మశక్తి ననుభవించిన పిమ్మట, దానిని సర్వత్ర ప్రయోగింపవచ్చును. అట్టి వ్యవస్థయుండు నేని వెలుపల నుండి ఏదియు సంభవించును బ్రవేశించుండ జాగ్రత్తపడును. ఒకవేళ ప్రవేశించినను, శరీరమును వశపఱచుకొనకుండ దానిని నిరోధింపగల ప్రాణశక్తిని సంఘములోపలనుండి ఉద్ఘాతించింప గల ఆర్జునమును గలిగి యుండును.

మును విచ్ఛేదమును జేయజూచుచున్న సమస్తసభ్యులకు ములను నాలోగ్యపఱచుటయు, సంఘభావము నాకర్షించి భద్రపఱచుటయు, జడులైనవారిని సవేతనలనుగ సొనర్చుటయు, మన విధానక కృషియులు. గవర్న మెంటువారు కొందఱకు బిరుదులు నొసగుచున్నారు. అట్టి పురస్కారము దేశసేవకులకు సంఘమే చేసినయెడల మనము భవ్యుల మగుదుము. సామాన్యకారణములచే హిందువులకును మహమ్మదీయులకును అవ్వదప్పదు కలహములు సంభవించుచున్నవి. వీరిని రూపుమాపి, పరస్పరము ప్రీతిని నెలకొల్పి, ఉభయముల స్వత్వములను, నియమిత మొనర్చుగల కర్తవ్యము సంఘమునకే యుండవలయును. ఆ ట్లుండనియెడల సంఘము బలహీనమును, విచ్ఛిన్నము నగుట నిశ్చయము.

అత్యుబలము నెప్పుడును ఆవిశ్వాసముతో జూడవలదు. ఇప్పుడు స్వశక్తిని బ్రదర్శింప వలసిన తరుణము వచ్చినది. భారతవత్సము నంతను సొక నూత్రమున బంధించి యుంచిన భర్మము చిర కాలానుగతముగ విరాజిల్లుచున్నది. ఎన్ని ప్రతి కూలానధులు తాగనిల్లినను, ఎన్ని విఘాతములు సంభవించినను, భారతవత్సము భర్తవ్యవస్థను గల్పించుకొని, తన ముక్త్యమును సంతరించుకొనుచున్నది. ఆవ్యవస్థయే మనల నింత వరకు గాపాడగలుగుచున్నది. కావుననే నన్యభారతవత్సము వైనాకు విశ్వాసముగలదు. ఈభర్తవ్యవస్థయే ప్రాచీనమునకును నవీనమునకును సామంజస్యమును గలిగించుచున్నది. ఈభర్తవ్యవస్థ మనజ్ఞానభావమున బ్రత్యక్షము గావలయును. జడత్వము చేగాని, లేక విద్రోహచింతవలనగాని, మన మెప్పుడు ఈభర్తవ్యవస్థకు బ్రతికూలముగ ననువదలుచుముగాక!

ఆర్యభారతవత్సమున బ్రవేశించినప్పుడు, వారికిని ఆదినునానులగు అనార్యులకును భూగోచరభేదము లేకనిండెను. ఆవిరోధము ఆర్యులు జయమొందిరి. కాని అనార్యులు, అస్థిలిహ, అమెకా దేశములలోని ఆదినునానులవలె నాశనము చేయబడలేదు. ఆర్యుల క్రమించుకొనిన స్థానములనుండి అనార్యులు తరుచుబడలేదు. ఆచార్యవరహారములయందు విశేష భేద ముండెను, వారికి సాంఘికతంత్రమునందు ప్రత్యేక స్థాన మిహుబడెను. అనార్యుల నిల్లు చేర్చుకొనుటవలన, ఆర్య సంఘము విచిత్రరూపమున మార్పునొందెను. కొంత కాలమునకు హిందూ సంఘముయొక్క కట్టుబాటులు నడలేదు. వాద్యవ్యక్తి ప్రభావముచే విదేశములలో సంబంధ మేర్పడెను. విరోధసంక్రమమునకంటె, స్నేహసంబంధమున గలుగు సామంజస్యము గురుతరము. విరోధమున బ్రతివ్యక్తియు ఆత్మశక్తిని ప్రయత్నమున జాగ్రత్తమునై యుండును. మైత్రియందట్టి జాగ్రత్త రూకత యుండదు. అందువలన సమస్తము నేకాకారము సొందును. వాద్యముగమందు మనకు అట్టిస్థితియే సంభవించెను. ఆకియాఖండమునై వెల్లివిరిసిన వాద్యవ్యక్తి ప్రవాహము మూలమున నానాభాతుల ఆచార వ్యవహారక్రయా కలాపములు మన యందును బ్రవేశించెను. దేశీయులలో ఆత్మశక్తిని బురికొల్పుటలే లేకపోవుటచే, విజాతీయసంస్కారము నెదుర్కొను నారు లేకుండిరి.

కాని ఆస్వేచ్ఛాచారమునందు సహితము భర్తవ్యవస్థ స్థాపనాశక్తిని భారతవత్సము గోల్పోయెను. అందువలన హిందూసంఘము వాద్యముగమందు నూతనవ్యవస్థ స్థాపించుకొని, పూర్వముకంటె నెక్కువ విచిత్రరూపము సొందెను. సంఘము విపులవైచిత్ర్యము నొందుచుండినను, అందే యొక వికస్యనూత్రమును సర్వత్ర వ్యాపింపజేయగల్గెను. స్వవిరోధములచే ఖండములై జీర్ణమై, పడిపోయిన హిందూసంఘమునకు వామైక్యనూత్రమేదియని నేను ప్రతివిద్యాధికుడును బ్రక్షింపుచున్నాను. దీనికి స్పష్టముగ బ్రత్యుత్తరం బొసంగుట మిక్కిలి కఠినము. పరిధి బృహత్తనయిన కొలదిని కేంద్రస్థానము మును గనుగొనుట కష్టము. నిమగ్నండును జూచినంతనే, దాని గోళాకారము గోచరమగును. కాని ఖండములుగను, నలుచ దరముగను గన్నట్లు భూమి మండలాకారముగనున్నదని దెలిసికొనుట సులభసాధ్యము కాదు. హిందూసంఘ మనేకవైచిత్ర్యములతో గూడుకొని యుండుటచే, దాని యొక్కనూత్రము బహువిధముల యున్నది. నూత్రమునై క్రేలుకెట్టి చూపుట సులభముకాదు. కాని పరస్పరవిరోధముల వేసుక వికస్యభావము గలదు. దానిని ననుసరింపగలము.

పిమ్మట మనదేశమునకు మహమ్మదీయులరాడి వచ్చెను. వారు మనసంఘము నంతమాత్రము నాక్రమించుకొనలేదని చెప్పవలసివచ్చెను. మహమ్మదీయ సంఘట్టనమున హిందూసంఘము సామంజస్య సాహసప్రక్రియలకు బూసెను. హిందూ మహమ్మదీయ సంఘముల మధ్యమం దొక సంయోగస్థానమును సృష్టించుకొనెను. ఆస్థలమున నుభయసంఘముల సకహద్దుల రేఖలు గలసి పోవుచుండెను. వానక, కరీరు మతములును, వైష్ణవ సంప్రదాయములును, ఈకార్యమును సాధించెను.

పిమ్మట మనదేశమునకు మహమ్మదీయులరాడి వచ్చెను. వారు మనసంఘము నంతమాత్రము నాక్రమించుకొనలేదని చెప్పవలసివచ్చెను. మహమ్మదీయ సంఘట్టనమున హిందూసంఘము సామంజస్య సాహసప్రక్రియలకు బూసెను. హిందూ మహమ్మదీయ సంఘముల మధ్యమం దొక సంయోగస్థానమును సృష్టించుకొనెను. ఆస్థలమున నుభయసంఘముల సకహద్దుల రేఖలు గలసి పోవుచుండెను. వానక, కరీరు మతములును, వైష్ణవ సంప్రదాయములును, ఈకార్యమును సాధించెను.

కాని జనసామాన్యము, ఆచారములను అవలంబించునట్లు కనిపించినప్పుడు, పరస్పరము గలపొందుతుంటుంది. కాని విద్యాధికులకు మాత్రమే మాత్రమే సందర్భము లేకుండును. వారికి అట్టి సందర్భముండేయన్న యెడల, సంఘచర్యమున నిష్పటికిని బని చేయుచున్న సామంజస్య సాధనాప్రక్రియయు బద్ధమైపోయేడిది.

ఆనంతరము, ఆచారవ్యవహారములయందు దీక్షను, శిక్షను, కైకొనిన ప్రబలపాశ్చాత్యసంఘము మనదేశముపై బడెను. ఇవిధమున మానవకోటియందు ప్రధానముగ బరిగణింపబడుచున్న హిందూ, బౌద్ధ, మహమ్మదీయ, క్రైస్తవ, సంఘములు, నాలుగును, భారతవర్షరంగమున సమావేశమయ్యెను. భారతవర్షమున, ఒక చూపునకాంక్షకు సమ్మేళనముకొఱచు, ఈశ్వరు డిచ్చుట ఒక గానామరకగృహమును దొరచెనా యని ఆశ్చర్యము గలుగుచున్నాము.

ఈ సందర్భమున మన మొకటియగునట్లు మాత్రము మనసులో నందుకొనవలెను. బౌద్ధధర్మ ప్రాచుర్యానకాలమున, హిందూసంఘము కొంతవఱకు రేలకొందు లయ్యెను. కావున అప్పటినుండి ధర్మచిహ్నముగ హిందూసంఘమునందు నాలుకొనియున్నది. ఆ సంతకము, ఆ భయము, మనల నిష్పటికిని ఆశ్రయించియున్నది. ఈ సంతకముతోడను, ఈ భయముతోడను, ముందుకు నడచుటకు సాధ్యముకాదు. తన కక్షిసంకమ ఆత్మరక్షణకై త్రవ్వకొను సంఘము ముందుకు అనుగడ బాలగు. తన “క్షితి” తోడ “గతి”ని గతితోడ “క్షితి”ని సంపన్న మొనర్చుకొన గల సంఘమే జీవచ్ఛరము గాక, క్రమచికాసము సొందగలను.

బౌద్ధయుగానంతరము, హిందూసంఘము శేషించిన ఏకొంచెముతో గాపాడుకొనుచు, పరుల సంపర్కమునుండి తప్పించుకొనుట కొకవలను నిర్మించుకొని, దానియందు తానే తగుల్కొనెను. ఈ కారణముచే, మనమిట్టి యభోగతిపాలై నాము. ఒకప్పుడు భారతవర్షము జగద్గురువీరము నధిష్ఠించి యుండెను. విభావములయందు, దర్శనములందు, ధర్మములందు, భారతవర్షమునకు ఏదేశమును పోలితీయడెను. భారతీయుల చిత్తప్రసూతి యనిచ్చియును నేడున్నదేశ ప్రవహింపుచుండెను. ఆప్రవాహము జగత్తుమొక్క మూలమూలలకు వ్యాపించుచుండెను. అట్టి భారతవర్షము నేడు నింహాసనమునుండి ద్రవ్యమైనది. అంతటితో పోలేదు. విద్యకొఱచు బరదేశముల నాశ్రయించవలసిన గతిపట్టినది. మహావ్రాహ్మణులందు నివారితమైయున్న ఫీలియేకా, వీనికల విగూఢకారణము? గమనద్రవ్యమును విశేషించితిమి. గమనము జలగుయమా, లేక భూమియమా? మనము నివసించుచున్నది నిశ్చయము. కాని మనము నిలుచుచున్నది పల్లి. భూగర్భపాదమును (బ్రాహ్మణ) చినది భారతవర్షము. అది చిహ్నము పెరిగి, జగత్తుమొక్క మైశ్వర్యమును కృషిచేసెను. కాని నేడది మనగృహములలోని నగల పైపైయందు మారి. సురక్షితముగ నుండినది తలచుచున్నది.

జగద్గురువీరమును బోగొట్టుకొంటిమి. గాత్రైశ్వర్యమును మన మెప్పుడును పరమసంపదగ భావించి యెరుగము. బ్రాహ్మణత్వమే మనకు సర్వోత్కృష్టమైన సదవియై యుండెను. బ్రాహ్మణత్వమే గా, భూవపదని-ధర్మపదని-తపవపదని. తపవపదనమే మన ప్రాణమునకు ఆధారము. కొన్ని యాచారముల నినుగము మాత్రము ఆపదని నాశ్రమించుకొని యుండుటచే మన గుర్రోగతిపాలై నాము. మాత్రమే సత్యములను, తపఃఫలమును, విశ్వోద్యమము వితరణము చేయుచుండిన బ్రాహ్మణులు తమమాహాత్మ్యమును బోగొట్టుకొని, సుఖద్వాగమున కువచ్చి కేవలము కావలివాండ్రైరి. ఇట్టి స్థితియందు భారతవర్షము అన్యదేశముల కొరకుగలిగిన దేని? పోగా మిగిలిన దానిని విక్రయ మొనర్చుకొంటిమి.

ప్రతిజాతియు మానవకోటియొక్క యంగము. అంగము అంగియై సహాయము చేయుచుండునో యట్లే ప్రతిజాతియు మానవకోటికి సహాయ మొనర్చుటకు సంసిద్ధమొనర్చు సాధ్యుని బట్టియే ప్రతిజాతికిని ఆధారముగలదు. అట్టిశక్తి లేనిజాతి విరాట్పూర్వపునీ పక్షపాతము వచ్చిన అంగములచే భాగమైయుండును. అట్టి జాతికి సోగవ పెట్టు లభించును?

భారతవర్షము రాజ్యముకొఱచు గాని, వాణిజ్యము కొఱచు గాని, యుద్ధముచేసియుండును. తమ దేశములకు ఆభ్యాగతులగు నయ్యుచున్న విరోధాపిందవాసుల భయముచే, చీనా, జపానుదేశములు తమ ద్వారములను బంధించుకొనుచున్నవి. కాని భారతవర్షమును, జగద్గురువీరమును బూజ్య భావముతో, చీనా జపానుదేశములు తమ స్వగృహములకు భారతీయుల నెంతయో యాదరముతో నాహ్వానింపుచున్నా

రు. కారణమేమి? భారతవర్షము పైవ్యయలను పణ్యద్రవ్యములను దీసికొని ప్రపంచము నుద్ధరించుటకై బయల్పడలేదు. సర్వత్రను కాలిని, ఆరోగ్యమును, ధర్మమును స్థాపించుటయే భారతవర్షము మొక్క తపఃఫలితము. అది చక్రవర్తివదలికంపెను. నేయునుడుంగు లుత్తరుయనది కాదా?

మన మిగతావర్షమును బోగొట్టుకొంటిమి. గ్రంథములను గట్టికట్టుకొని ఒకమూల సెదిగియుంటిమి. ఇట్టిస్థితిలో ఆంగ్లేయులు మనదేశమున బ్రవేశించిరి. నీర ప్రబలాఘాతములన మనము భయకంపితుల మగుచున్నాము. మన రక్షణకొఱకు నిర్మించుకొన్న తుండ్రావరణముల నేక చోటుల భగ్నములయ్యెను. మనము భయపడిన కొలదిని వెలుపలనుండి హుంకారములు నల్పుచు, మనపై నెక్కి కూర్చుండిరి. ఇప్పుడు వారిని దించుటెట్లు? మన ప్రాచీనములు భగ్నములయ్యెను. కాని యిందు వలన లెండు విషయములను మనము గమనిం గలిగితిమి. మనలో దాగియున్న ప్రాణశక్తిని ఉపలబ్ధి సొందుచున్నాము. దీనితోబాటు మన ఆశక్తిస్థితిగూడ మనకు సుబోధక మయ్యెను. ఏదియో యొకమూలను అణగియుండుటచే ఆత్మరక్షణను జేసికొనజాలమను అంశమును బాగుగ గ్రహింపగలుగుచున్నాము. మనయందంతర్నిహితమైయున్న ఆత్మబలమును మేల్కొల్పి నడిపించుటయే ఈశ్వరవిధానము. మన చిత్తము తన జడత్వమును వీడి, తనపథమున తాను నడచునంతవఱకును, ఆంగ్లేయులు దానిని నశపఱచుకొనుచు నేయుండుదురు. ఒకమూల నణగి యుండి, “గతిచినది” అని నిలపించిన ప్రచోభనము లేదు. లేక సమస్తవిషయములలోను ఆంగ్లేయుల ననుకరించుచు, మారుచేమన బ్రతుకజూచుటకంటె ఆత్మరంధన మింకొకటిలేదు. వారిని ఎంతయనుకరించినను, మన మెప్పుడును ఆంగ్లేయులను కాజాలము, అసంభవము. వారి ననుకరించుట చేత, మనము స్వర్గంతుల మగుదు మనుకొనుట మతంత అసంభవము.

మన హృదయము, మన బుద్ధి, మన రుచులు, అన్యుల దుశాణములయందు విక్రయము సొందుచున్నవి. దీనిని నిరోధించుటెట్లు? మనకు మిగిలిన జ్ఞానసంపదను సజీరముగను, సచలనముగను సెంగుటయే మనకు తగులోపాయము. విదేశీయుల విరోధాఘాతములనలన, మనయందానిచ్చమై యున్న శక్తి విమక్తమైనది. నే దాశక్తి విశ్వసనీయంబుటను బనిచే నువలసినకాలము వచ్చినది. మన ప్రాచీనములు తపఃప్రభావముచే నాణించిన ఆత్మబలము బహు అమూల్యమైనది. అట్టి శక్తి నెప్పుడును ఈశ్వరుడు వ్యర్థ మొనర్చును. ఈ యాత్మశక్తిని విశ్వసనంతము వ్యాపింపజేయుటకే, ఈ విదేశీయుల ప్రబలాఘాతములన నిశ్చేష్టితులైయున్న భారతీయులను మేల్కొల్పుచున్నాడు. అనేకత్వమునందు విశ్వసలబ్ధియు, వైచిత్ర్యములయందు వికర్ణపాపము భారతవర్షము మొక్క అంతర్నిహితధర్మములు. భారతవర్ష సెప్పుడును భేదమును విరోధముగ గాని, పరులను శత్రువులగు గాని కల్పనమొనరు, దలంచుచుండును. అందువలన నే ఒకలహర్గముల సంకీర్ణంపుచున్నది. అంగీకరించుటయే కాదు, వానినాని విశ్చయమాన త్యయమును దర్శింపగలుగుచున్నది.

భారతవర్షమున దీగుణవిశేష ముండుట చేతనే మన మేగంధమును చూచినను విరోధవృత్తినిజాది భయపడవలసిన కారణము లేదు. మనదేశమున హిందూ, మహమ్మదీయ, క్రైస్తవ, మతములు పరస్పరము యుద్ధము సల్పుచున్నవి. ఇది మరణ హేతువుకాదు. ఇచ్చట నే సర్వ మతస్థులును, సర్వమతసామంజస్యమును గమనిం గు యా. ఈ సామంజస్యమువలన హిందువులు తమ హిందూత్వమును కదలననగములేదు. ఈ సామంజస్యమువలన హిందువులు శ్రేష్ఠమైన హిందువులు కాగలరు. ఈశ్వరోద్భవ మగు ఈయొగమును స్మరించుకొంటిమి మన లక్ష్యము స్థిరమగును. లజ్జాభయములు లోలగును. భారతవర్షము మొక్క అచరశక్తి ప్రత్యక్షమగును. సరస్వతీదేవి భారతవర్ష మనెడు శతసహస్ర దశవక్రమున ప్రకాశించి దశదశమును వికసింపజేయును. భారతవర్షయంతట బ్రధానలక్ష్యము వికర్ణపాదనము. యుద్ధవ్యర్థముచే బిడింపబడుచున్న ఈపుణ్డియొక్క సమృద్ధియును విద్యాభ్యాసమును కుద్ధమానవత్వమును బ్రదర్శించుటయే భారతవర్షము మొక్క కర్తవ్యము.

అనుమానమున నుచ్చుటకు బూర్వమే “తత్త్వి” యని మాతృభూమిని శతకంఠములతో బిలువుడు. భారతవర్షయ లక్ష్యభాండారమున చిరసంచితభాగంబి విరాజిల్లుచున్నది. మిచ్చిశ్రమలను బరాధీనతనుండి తప్పించి, ఆజ్ఞానము నుపశోగింపుడు. దేశమధ్యమున సంతానపరిశేష్టత మగు యజ్ఞశాల యందు మాతృమూర్తిని సంపదించుడు. మాతృమూర్తియొక్క

బంగారా దుంపలు.

—(౧)—

తత్త్విత్వాన్నాయములు.

ప్రపంచమున పేదవారలు తమ ప్రధాన ఆహారపదార్థములలో బంగారాదుంపలు నాల్గవ వంతు బరువు గలిగియున్నవి. ప్రస్తుతము సంభవించిన బంగారాదుంపల కఠపురలన ననేక మంది ప్రజలు ఇతరపదార్థముల తత్త్విత్వాన్నాయముగ నుపయోగించి యనేకరోగముల పాలుకు చున్నారు.

బంగారాదుంపలలో విశేషముగ గంజిగలదు గనుక వరి మొదలుగాగల ధాన్యములు తత్త్విత్వాన్నాయముగ నుపయోగింపవచ్చునని కొందఱు భ్రమించుచున్నారు. గంజి విశేషముగ నున్నప్పటికిని ధాన్యములు తగిన మాంసాభివృద్ధి నొసగజాలవు. ఈ సంగతి సాధారణ శ్రీపురుషులకు తెలియనందువలన ఉరలగడ్డలకు బదులుగ ధాన్యముల నుపయోగించి రోగముల పాలుడి చనిపోవుచున్నారు.

ఉరలగడ్డలకు ప్రత్యామ్నాయముగ వరి నుపయోగించి మాడగ ముఖ ముట్టిపోవుట పగుళ్ళ వెంబడి రక్తముకారుట మొదలు గాగల చిహ్నములు గల శిశు దనము భయంకర రోగ ముత్పన్నము అనేకమంది భ్రాతృ మృతి జెందినటుల గవ్వ మెంటు రిపోర్టుల మూలమున వ్యక్తమగుచున్నది కాక ముల నుపయోగింప వండుట వలన నిట్టి రోగ ముత్పన్న మగుచున్నదిని వైద్య విద్యా పోరీటులు తెల్పుచున్నారు. దానిని బట్టిమాడ ఉరలగడ్డలలో నన్నంత మాంస నిర్మాణశక్తి వీటిలో లేనటుల తేటపడుచున్నది. ఉరలగడ్డలు దొంగకనప్పుడు వరి మిక్కిలి తక్కువగను కాకము లెక్కువగను ఉపయోగింపవలయునని అనేక గవర్న మెంటు రిపోర్టులలో వాక్రవ్యవదెను. అప్పుడు కోసిన కాయగూరలను వాడుట శ్రేష్ఠము. అట్లు దొంగకనపుడు వాడు పదార్థము లోకవంతులతో అప్పుడే కోసినవి నాల్గు వంతులు కలిపి ఉపయోగింపవలెను. లేకున్న శిశుదమురాక తప్పుదు. ఈరోగము తరచుగ నారికాయాత్రులలో గన్పట్టుచుండెడిది.

ఉరలగడ్డలకు బదులు (1) “క్యాబేజీ” దుంపలు (2) “టర్నిపు” దుంపలు (3) “పచ్చ కందములము” దుంపలు (4) “కేరట్టు” (5) “పొన్నపు” దుంపలు (6) “వీటియాటు” దుంపలు (7) చిత్తకొంగుంజలు. వీని నుపయోగింపవచ్చును. చిత్తకొంగుంజలుతప్పకొన్నిన పదార్థము లుపయోగించునపుడు వరి, జొన్నలు, యరలు, పచ్చబియ్యము పటాణీలు మొదల గు కొన్నిపదార్థములను కొలదిగా కలుపవలెను.

కాకములు, బంగారాదుంపలు తక్కిన దుంపజాతులు మిక్కిలి బలమునిచ్చెడు వయ్య వాటివాటి బలాపాకద శక్తి వండినరీతినిబట్టి విశేషముగ మారపోవు చుండును. కాకముల నుడికించు నీళ్ళను పానపోషకదగు. కాకములను వైతొక్కలతో నడికించిన వాటిబలాపాదకశక్తి విశేషముగ తగ్గ నేర్చు

జీర్ణాహారమును సంస్కరింపగల శక్తి ఆమె పుత్రులయందు లేదా? కాని దొరల గృహమునలె మన తల్లిగృహము కూడ నుండవలెనని కోరుదురా? మన గృహమున వస్తువాసనములు, ఆడంబరములు తరుగకచ్చును. అట్టి, మన తల్లిపాక కాలను వదలివేసి, అన్యుల కంటయిండ్లకు పోయెదమా? మన మొకప్పుడు ధనమును తుచ్చుచు నిగ్గించియుంటిమి. బాహ్యద్రవ్యము వోధన ప్రవరుగను, మహిమార్జ్యముగను దలంచుటకు దగు శిక్షను బొంది యుంటిమి అట్టి మహాపంతుల సంతతివారమైన మనము ధనమునకు నాష్టాగపడి సనాతనధర్మము నవమానించెదమా? మన తల్లితపస్విని, వైరాగ్యముచే గాక, సంయతచే గాక, స్వగోష్ఠికరణ జీవనదూత్రచేగాక, తపస్వినియగు తల్లి నెట్లారాధించగలము? మన దేశమున పుణ్యయస్థాత్రలయందు భుజించుట అవమానముగ నెప్పుడును దలంచుచుండుము. కాని అతిథితేక యెంటరిగ భుజించుట అవమానముగ నెంచితిమి. నే డట్టియవమానమును మనము తిరిగి పొందవలదా?

ఒకప్పుడు మనకు సులభసాధ్యమైన విషయము ఇప్పుడేల కఠినము కావలెను? ఆసంభవము! ఈకష్టసమయమున గూడ భారతవర్షము మొక్క నిశ్చిబ్ధ భావము నిగూఢముగను, మందముగను, మనలను తిరిగి జనుకొనుగనుగ నొనర్చుచున్నది. నూర్జలయందు ముఖ్యము జేసికొనిన విజాతీయవిద్య మన సనాతన ధర్మప్రభావము నెప్పటికిని మరుగు జేయజాలదు. భారతవర్షము మొక్క సుగంధిరాహ్వానము మహూర్తము మహూర్తము మన హృదయాంతరాళమున బ్రతివ్యనింపుచున్నది. మనకు దెలియక పోయినను మన మాదిక్కుగో ఆకర్షింప బడుచున్నాము. మంగళవిశిష్ట్యులమగు స్వగృహమునకు బోవుమార్గమున గృహోన్నత్యులులమై నిలిచి ఒక్కమ “అమ్మా” యని పిలిచెదము గాక!—కృష్ణపత్రిక

స్థానిక వార్తలు

జరుగబోవు సంగతులు

శనివారము 5 తేది.

మదరాసు కార్పొరేషను సభ 11 గం.

9 బుధవారము మొదలు 11 శుక్రవారము.

చెన్నపురి రాష్ట్రీయ మహాసభ 2 గం.

చెన్నపురి వైద్యశాల:—డాక్టరు కిలియూగారు

మృతిమొదలుచే చెన్నపురి వైద్య పరిషదమున సౌక ఫానము ఖాళీఅయినది. ఇందు విషయమై మైలాపూరు నివాసులగు డాక్టరు పి. నారాయణస్వామి అయ్యలగారు ప్రయత్నించుచుండిన తెలియవచ్చినది.

మదరాసు బౌద్ధసమాజము:—మదరాసు బౌద్ధ

సమాజమువారు తేపటిదినము 5 1/2 గంటలకు చింతాద్రిపేట సెకండరీస్కూలు మందిరము బౌద్ధనిర్మాణ 2506 వ వార్షికోత్సవమును జరుపుదురు. ప్రాశస్త్యం లక్ష్మీవతిగారు రహస్య సింతురు.

సాధుసంఘ మహాసభ:— పెరంబూరు ప్రభువను

పరిగరమున నున్న తోటయందు సాధుసంఘపరిపాలన సభ వారు ముప్పదియవ సాంవత్సరికోత్సవమును నేటినుండి మూడు దినముల వరకును జరుపుదురు. సాధుత్వలకును పిల్లలకును వృద్ధాప్తు మిడవకును ఉపన్యాసములు గూడ జరుగును.

ఒకమరణము:— ఈ వెల 2క తేది ౧౪. కుట్ర

హత్య కృత్రిగారు అతి మూత్రకోగమవలన జవరం ఆసు పత్రిలో కాలముజేసిరి. వీరికి 38 సం॥ బువకుడు, వీరు హోస్పేట వాస్తవ్యులగు రావుబహద్రుడు పంపాపతి కృత్రిగారి కుమార్తెను, మైసూరు సంస్థానోద్యోగియగు హెచ్. వి. నం జుండయ్య ఎమ్. ఎ. ఎమ్. ఎల్. సి. ఐ. గారి బావమరదులను అయిదున్నారు. వీరు కడప చిత్తూరుజిల్లాలో పోలీసు ఇన్ స్పెక్టరు గా పనిచేసి ప్రస్తుతము విజయనగరమున సర్కిల్ ఇన్ స్పెక్టరుగ నుండిరి.

శ్రీకన్యకాశరమేశ్వరీ ప్రైమరీ పాఠశాల:—

ఒక విలేఖకు డిల్లుప్రాయమున్నాడు:—శ్రీకన్యకా శరమేశ్వరీ దేవస్థాన విచారణసంఘము వారు బొట్టిటాక ప్రాంతము త్రియమొదటిది 29 వ సంబర గృహమున శ్రీకన్యకాలర కొఱకు 1917 సంవత్సరము యేప్రిల్ 1 తేదీన ఈపాద కాలను స్థాపించిరి. అందు బీదబాయిమ్మ ఉచితముగా విద్య నేర్పుటయే గాక, జీతము లిచ్చుటకు ఇష్టమున్న ధనికుల బాలురకు గూడ జీతములు పుచ్చుకొని, వ్యాపారమున కును ఇతర ఉద్యోగములకును అనుమలముగా నుండుటల సంస్కృతాంధ్రాంజ్ఞు భావలబాగుగ వెలిగిన ఉపాధ్యాయులచే విద్య గలవెదరు. ప్రస్తుత పాఠశాలయందు నాల్గవతరగతి వరకు విద్య నేర్పబడును. బాలరహస్య వృద్ధి యగు కొలదిని మైతరగతు లంచుటను. ఈపాఠశాలయందు కొద్దికాలములోనే బాలురకు మంచిజ్ఞానము కలుగునట్లు జోధింపబడుచున్నది.

ఆంధ్ర ప్రజాసంఘము:— చెన్నపురిలోనిఆంధ్ర

జనుల రాజకీయాభివృద్ధికొఱ కొ సంఘము నేర్పజవ వల యనని చెన్నపురి ఆంధ్రప్రజా ప్రజీవల సమావేశమై తీర్మానించిరి. ఈ తీర్మానము ప్రకారము నియమింపబడిన యువసంఘ మువారు రాజకీయ సంఘమునకు వలసిన నిబంధనలను తయారు చేసిరి. నిన్నటి సాయంకాలము ఆంధ్రప్రజాభివృద్ధి భవనమున ఆంధ్రప్రజులు సమావేశమై ఉపసంఘమువా రేర్పజిన నిబంధనలను చర్చించి ఆమోదించి నూతనముగా నిర్మింపబడిన రాజకీయ సంఘమునకు ఆంధ్ర ప్రజాసంఘమున చేరు పెట్టి కార్య నిర్వాహక వర్గమువారి నెన్నుకొనిరి. ఈ సంఘమునకు గా॥ బయ్యారావు సీనియోర్ శర్మగారు రహస్యకులగు, వేమరపు రామబాబు, చల్ల గురస్వామి పెట్టిగార్లు ఉపాధ్యక్షులుగను, చిన్నర లక్ష్మీవారాయణ, సామి వేంకటాచలము పెట్టిగార్లు కార్యదర్శులుగను నియమింప బడిరి. 10 మంది కార్యనిర్వాహక సభ్యులు ఎన్నుకొన బడిరి.

స్వరాజ్యోపన్యాసము

డి. సి. హోషుగారి

ప్రస్తుతస్వరాజ్యోపన్యాసమునందు మనము ముఖ్యముగ జ్ఞప్తియందుంచుకొనదగిన విషయ మొకటి గలదు. స్వరాజ్య సందేశము జనసామాన్యమున కంతకు సందేహములే ఆవిషయము. ప్రతి భారతీయుడును స్వరాజ్యమో యని మొరలిడు నట్లు జేయవలెను. దేశీయమహాజనసభ వారును, మహమ్మదీయ సమితివారును ప్రతిసంవత్సరమును స్వరాజ్యమునుగూర్చి విశేషముగా ముచ్చటించుచు వ్నారకుట నిస్సందేహము. సభాధిపతులు గంభీరోపన్యాసముల నిచ్చుచుండుట నిజము. కాని సంవత్సరమున కొకతూరి మాత్రమిట్లు స్మరించి యుండునది కార్యములు నెరవేరుట కకు దుష్టము. మనోవాంఛ లీడేరుట కష్టసాధ్యము. కృతకకృత్యుల మగుట యసంభవము. ఇక మన మెట్లు ధన్యుల మగుదుము? అయ్యా! మనమిట్లు దాసిమల మగుటచే భారతీయులు స్వరాజ్యమును మనస్ఫూర్తిగా గోరుటలేదను దురభిప్రాయము విజేయులకు కలుగుచున్నది. మనము పాంశ్చియ విషయము న్యాయానుగుణ్యముని మనకు దృఢమత్యక ముండవలెను. తగుపరి జనులందరను స్వరాజ్యము గావలయునని యేకగ్రీనముగకోవలెను. కాని యూరక జేకీయ మహాజనసభలో తీర్మాన మొనరించుట చాలదు. 30 కోట్ల మంది భారతీయులు నేటివలించి కోరిగోరకను నొర తనమువారు లుంఘించుట దుష్టము. కనుక జను లెల్లవను స్వరాజ్యమునుగూర్చి బోధజేయవలెను. సర్వజనుల హృదయక మలములును స్వరాజ్య భావదాయమున వికసింపవలెను.

భారతీయులు మాతృదేశమునకు శక్తివంతులగు లేక స న్యార్థ పథమునందు జేయగల్గిన యిదియే. హైందవుల కింత కన్న పవిత్రవంతమైన ధర్మము మరెముకటి లేదు. మనకోరిక యెల్లవిధముల న్యాయభూయిష్టమై యున్నది. ప్రజాపరిపాల నము హైందవ జనులకు మాత్రమే విషయము కాదు. బికోపా ఖండమునందు పూర్వము ప్రజాపరిపాలనము గల దేశములు గ్రీకు, ఇటలీలు మాత్రమే. నాటికే హిందూ దేశమునందు గ్రీకు ఇటలీ దేశములకు చెందిన జేర్చుకను గూడ మిందుకట్టి పెద్దరాష్ట్రములు గూడ ప్రజాపరిపాలనమును కలా బ్దుముల కొలదిగ కలిగియుండెను. పూర్వము జనులే తమకృపరి పాలించు ప్రభువు నేర్పరుచు కొనెడివారు. దేశభక్తుడు శ్రీ రాము నభిషిక్తుని జేయగోరెనపుడు జనాభిప్రాయమును గను గొనక పోవుటచేతనే రాముని యరణ్యవాసమునకు బంపవలసి వచ్చెను.

దక్షిణహిందూస్థానమునందు ద్రవిడ రాజ్యములో రా జులకు గలహానిచ్చుటకై పురోహితులును, జ్యోతిష్కులును, వైద్యశిఖానులును, సప్త్యులుగల ఒకసభ యుండెడిది. పూర్వకాలమునందు హైందవభూమియందు ప్రజాపరిపాలనము కలదనుటకు చారిత్రక నిదర్శనము లనేకములుగలవు. దేశము సం గ్రా మ ము ల ము ని గి యు న్న ను పర రా జు ల వశమైనను అన్య దేశీ యు ల దాడులచే ధవోస మైనను కుగ్రామములందు సహితము పంచాయితీ సభారూపమున నపుడు ప్రజాపరిపాలనము నిరాఘాటముగ జరుగుచుండెను. ఇందులకు చారిత్రకములగు నిదర్శనములు వేనవేలు గలవు.

హిందూదేశము స్వరాజ్యమున కన్నునిచ్చుచుండుచును కంతటికిని తేటతెల్లమైనది ప్రస్తుతము ప్రజాపరిపాలనము ఈదేశమునందు సుక్రముగా జరుగుననుటకు ప్రస్తుతపు ప్రజాసంఘములే నిదర్శనములు. ప్రజాసంఘములవై వంగజేశపు గవర్నరుగారికి సదభిప్రాయము కలదు. ప్రజాసంఘములు పరిపాలనా విషయములందు బాగుగ బనిజేయుచున్న కనియు నింకను బాగుగ పనిజేయుననుచుకయు వారికి కలదనియు నుడివిరి. మనము ఇట్టి స్థితియందు స్వరాజ్యమును గోరుటకు ప్రాచీన, ప్రస్తుత పాలనా నిదర్శనములేగాక మరియొక కారణము గూడ గలదు. కనడాకు స్వరాజ్యము నొంగనినప్పుడు ఆ దేశము నందు విద్యాగంధ మెంగునివారును స్వరాజ్యమున నేమో యెరుగనివారును చాలవారి యుండినదన్న ము ప్రభువుగారు చెప్పిరి. వారు అట్టికనడాదేశము స్వరాజ్యమునకన్న మనిదల చిన మన ప్రభువులు నేమి హిందూదేశము స్వరాజ్యమున కన్న మని తలచుట గొప్పనింత. ఇదియే కాక మరియొక ప్రబల కారణము కలదు. ఇన్నటి కొకమారుగాక నాల్గుసార్లు స్వరాజ్యము నిచ్చెదమని మన పాలకులు వాదనాను జేసియుండిరి. తూర్పు హిందూదేశ వర్తకసంఘమువారు దొరతనము వారికి హిందూదేశ ము నొంగునప్పుడును వికటోయా క్రమరేని గారు 1858 సం॥ నవంబరు 1వ తేదీ

న్యాయస్థాన వార్తలు

ఒక కేసు తీర్పుజెప్పటలో కుంభకోణము సబార్డినేటు జడ్జిగా రాకసాక్షిని "కోలికరె నల్లగనుండెను" మున్నగుదూషణ వాక్యము లుదహరించిరి. ఈ వాక్యములు సాక్షికి హృదయశ్చేదకముగనున్నవి గాన తీర్పుకుండి తొలగింపవలసిన దని మొన్నటిదినమున టి. ఆర్. రామచంద్రయ్యగారు విన్నవింప న్యాయ, అబ్జురరహిం, శ్రీనివాసఅయ్యంగారు ద్లువారి కోరికను మన్నించిరి.

ఒక ప్రాసోటు దావాలో (మాయవరము సబార్డినేటు జడ్జికోర్టు) నూటికి సాయనకు 172 రూపాయలు వంతున వడ్డీ కట్టబడి యుండెను. నిర్ణయించుకొన్న తేదికి సాయుక్త చెల్లక పోయినందున 172 రూ॥ దొ॥ వడ్డీ అపరాధముగ నియ్యవలెనని యనుకొన్న మరతు గాన చెల్ల నేరదని చెప్పెను జడ్జిగారు నూటికి సాయకు 24 రూ॥ ల దొ॥ వడ్డీతో గూడ అసలు వైకమునకు డిక్రివిచ్చిరి. ఈ తీర్పుపై హైకోర్టుకు అప్పీలు చేయబడెను. మోసము, బలవంతము మున్నగు కారణములు లేక బుద్ధి పూర్వకముగ నీ మరతు కంగీకరించినందున, మరతు చెల్లునని చెప్పెను, దిగువకోర్టు తీర్పును రద్దువరచి, 172 రూ॥ దొ॥ వడ్డీ నిష్పించిరి. ఈ యప్పీలు న్యాయ, ల. స్పెన్సరు శ్రీనివాసఅయ్యంగారు సలక్ష్యమున విచారణ అయినది.

నీలగిరికొండలలో టెన్ ఫార్మెన్టునకు సమీపముననుండు ముదమల ఆరణ్యమును నీటిని నిలవచేయు నిమిత్తము దొర తనమువారు రాక్రమించుకొనిరి. ఇందువిషయమై జిల్లా యువ్యోగులు 172,000 రూపాయలు ముజరా యిచ్చిరి. కాని యీ ముజరా చాలదని నిలాంజ తిరుమలపాడు మున్నగువారు హైకోర్టునకు అప్పీలు చేసిరి. ఈ అప్పీలు నిన్నటి దినమున పరిష్కరింపబడినది. న్యాయ మూర్తులు ఎయిలింగు, సదాశివయ్యగార్లుకు అభిప్రాయ భేదములు కలిగినవి. మొదటి న్యాయమూర్తి ముజరా వైకమును మరి 7 వేలు హెచ్చించి మామూలు నూటికి 15 రూ॥ ముజరా కూడ నియ్యవలెనని చెప్పెను. సదాశివ అయ్యగారు 56 వేల రూపాయ లధికముగ ముజరా యియ్యవలెనని, గనక యిరువురు జడ్జిలు వీక్షింపించిన 7 వేలును, మామూలు నూటికి 15 రూ॥ వంతున ముజరాయను అప్పీలుదాన్ల కొనగబడును.

దొరతనము వారి అప్టాల్మిర్ వైద్యకాలనుండి కోసి గాడు అనువాక్కు బియ్యము, కాఫీ గుండ దొంగిలించెనని పోలీసువారిదివరలో ఎస్. ఎస్. వి. రాజాచార్ గారి యొద్ద కేసుచేసియుండిరి. ముద్దాయి దోషియని తీర్మానింపబడి ఒక నెల కఠోకక్షువు పడెనను.

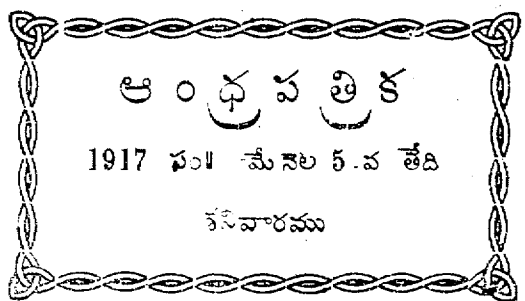
ఎగూరు పోలీసు స్టేషనులో కానిస్టేబులు ధర్మలింగం అను నాతడు గత మార్చి 1వ తేదీన తన్ను కొట్టికట్టుకుప్పస్వామి నాయుడు ఫిర్యాదు చేసియుండెను. ముద్దాయి దోషియని నిశ్చయించి, బార్లిటెను పోలీసుకోర్టువారు రాతనికి 10 రూపాయలు జరిమానాను విధించిరి.

ఉదకమండలములో గత గురువారము నాడొక విధ మగు మంచుబట్టి మారగాయలకు, అందు ముఖ్యముగా బంగారాదుంపకెక్కువ వస్త్రము గల్గించినది. ఆదిని కనుపచ్చగ నున్న పంటలు పాడుపడి నల్లగనున్నవి. ఇది వ్యవసాయ ప్రదర్శనకు శుభసూచకముగాదనియు అనేక నెలలవఱకు ప్రజలు బాధపడుదురనియు, సెక్ తంతివాన్ల చెల్లుచున్నది.

పంపిన సందేశమందు 1911 సం॥ ఆగష్టు 25 వ తేదీ హిందూదేశపు పరిపాలనమును ఇండియామంత్రిగారి కప్పగించు నప్పుడును జెల్లడించిన విషయములను గమనించిన మనకు వారు జేసిన వాదనములు తెల్లమగును. ఆవాదనముల నెరవేర్చుకాల ఘోషన్న మైనది. అంతియేకాక ఆయాదేశములను ఆయా ప్రజలే పరిపాలించు కొనవలె నను ధర్మస్తాపనమునకు గదా దెబ్బయు వారిపట్టు పరాగువారిపట్టు కనికరమునట్రిసివారు శత్రువులతో బోరాడితమ జీవితముల సర్పించుచున్నారు. అట్టి స్వేచ్ఛా పరులు అట్టి స్వతంత్రసిద్ధియులు, అట్టి స్వాస్థ్యత్యాగులు, సుమారు రెండు శతాబ్దములవఱకే తరుకు సాధులయుగా నుండినచున్నవే నిరసనభావమును బాపుట కడువంతగ నుండును. ఇట్లడింకను స్వరాజ్యమును మనకేప్పుటకువీలులేదనిన అత్యాశ్చర్యము గలుగును.

విషయానుక్రమణిక.

చిత్రవాదము	2
జగద్గురువీరము	3
బంగారాదుండు	4
స్థానికవాదము, వ్యాప్యస్థానికవాదము	5
ప్రధానవ్యాసము	
ఆంధ్రోద్యమము	6
ముఖ్యసమాచారములు	7
ఐరోపామహాసంగ్రామము	
విదేశీయతావాదము	8-9-10
ఇంగ్లీషు లెంతివాదము	11-12
సమకాలికాభిప్రాయములు	13
జాబులు	14

ఆంధ్రవత్రిక

1917 సం॥ మే నెల 5 వ తేది

శనివారము

ఆంధ్రోద్యమము.

ఆంధ్రదేశము

ఆ ఆంధ్రోద్యమమునకు ముఖ్యాంగములు మూడు గలవు. ముఖ్యాంగవికాసము సర్వాంగ వికాసము నకును ముఖ్యాంగములసంకోచము సర్వాంగ సంకోచమునకును గారణంబగుచున్నది. ఆంధ్రోద్యమమునకు కేంద్రస్థాన మాంధ్రదేశము. ఆంధ్రదేశవృద్ధియములు ప్రజల వృద్ధియమునకును భాషావృద్ధియములకును గారణం బగుచున్నది. భాషమునందంతటను ప్రజావికాసమునకు దేశము బీజము. స్థిరవాసము పురోవృద్ధికి ప్రథమసాధనము. స్థిరవాసము లేని జనులు దేశద్రిమ్మరులై కష్టపరంపరలకు లోనగుచుండును. స్థిరవాసము గల జనులు సుఖసాధనంబులైన వ్యవసాయమును పరిశ్రమను వాణిజ్యములను వృద్ధిచేసి క్రమముగ వికసించుచు జ్ఞానవంతులగుదురు. దేశస్థితి ప్రజాశీలమును ప్రజాసంపదలను ప్రజాసౌఖ్యమును ప్రజావీర్యమును నిర్ణయించుచున్నది. దేశము మొక్క శీతోష్ణస్థితి, గనులు, జలాధారములు, నదులు, నగములు, సుత్తెత్రములు ప్రజల గుణశీలములను నిర్ణయించుచున్నది. ఉష్ణదేశవాసులైన ప్రజా శీలమునకును శీతలదేశ వాసులైన ప్రజాశీలమునకును భేదము గలదు. సహజసంపదలు గల దేశవాసుల గుణశీలములకును సహజసంపదలు లేని దేశవాసుల గుణశీలములకును భేదముగలదు. సురక్షితమైన దేశము నందలి ప్రజావీర్యమునకును సురక్షితము గాని దేశమునందలి ప్రజావీర్యమునకును భేదముగలదు. సాంకేతికమైన దేశమునందలి ప్రజాశీలము సారవంతమైన దేశమునందలి ప్రజాశీలము భేదము గలదు. ఖనిజసంపదలు గల దేశమునందలి ప్రజాశీలము ఖనిజసంపదలు లేని దేశమునందలి ప్రజాశీలము భేదము గలదు. ప్రజల యాహారవిహారములు, శేషభారము, దేహపోషణము, మనోవికాసము వారి స్థితికి కారణమైన దేశస్థితి ననుసరించి యుండును. గిరిచరులకు వనచరులకు భేదము గలదు. సమద్రతీరవాసులకు నదితీరవాసులకు భేదము గలదు. సమప్రదేశవాసులకు నిమోసనప్రదేశవాసులకు భేదముగలదు. సుత్తెత్రవాసులకు సాధారణదేశ వాసులకు భేదము

గలదు. లాప్లాండు దేశవాసులకును సింహళదీవుల వాసులకును వేషభారణము నందును నాహారవిహారములందును దేహమనోవికాసము లందును భేదముగలదు. ఆంగ్లేయుల ద్వీపీయస్థితి వారి గుణశీల నిర్ణయంబునకును రుష్యుల దేశ మధ్యస్థితి వారి గుణశీల నిర్ణయంబునకును గారణంబగుచున్నది. దేశస్థితి ప్రజల యాహారవిహారములను నిర్ణయించుచున్నది. శీతలదేశ వాసులకు సంపూర్ణదేశోచ్ఛాదన మవసరము. ఉష్ణ దేశ వాసులకు సంపూర్ణదేశోచ్ఛాదన మవసరము. శీతల దేశ వాసుల సుఖస్థితి కుష్ణపదార్థభక్షణ మవసరము. ఉష్ణదేశ వాసుల శుభస్థితికి శీతలపదార్థభక్షణము సాధనము. సూర్యప్రకాశము గల దేశములందు ప్రజల యత్సాహము విశేషము. సూర్యప్రకాశము లేని దేశములందు ప్రజల యత్సాహము స్వల్పము. ప్రజాసంఘముల వ్యక్తిత్వమునకు దేశస్థితియే ముఖ్యకారణముగ నున్నదని ప్రపంచ చరిత్రము స్పష్టించుచున్నది. ప్రజాసంఘముల వ్యక్తిత్వమునకు మూలబీజమైన మాతృదేశము సకల జనులకు పూజాపాత్ర మగుచున్నది. మాతృదేశభారము లేని మానవసంఘములకు పోషణము దుస్తరము. సుఖము దుర్లభము. వికాస మసాధ్యము. వర్తమాన దారుణసంగ్రామమునకు మాతృదేశభిమానము మూలబీజముగ నున్నది. స్వీయసంఘ పోషణమునకును, సుఖమునకును, వికాసమునకును పరమసాధనంబైన మాతృదేశ సేవకై ప్రజలు సంపదలను ప్రాణములను నమర్పించుట లోకమునకు సహజస్థితి తనతరణము వరులను తరింపజేయుటకు సాధనము. తనసంఘతరణమునకు తనతరణము మూలము. స్వదేశ వాస సంజాతంబులైన గుణశీలంబులు చిరకాలసంవృద్ధి తంబులై ప్రజలకు వ్యక్తిత్వమును గలిగించుచున్నవి. ప్రజలకు వ్యక్తిత్వము దేశవాసమువలనను గలుగుచున్న దని వివిధదేశములందలి ప్రజాగుణశీలంబులను పరిశీలించిన విదితమగును. ప్రజాసంఘములకు లక్షణమైన భాషయును దేశస్థితివలన పరిణమించుచున్నది. ప్రత్యేకదేశ వాసముప్రత్యేక భాష యు ప్రజాసంఘములకు వ్యక్తిత్వమును గల్పించుచున్నది. ఆంధ్రదేశ చరిత్రను పరిశీలించినపు డాంధ్రుల వృద్ధిక్షయము లాంధ్రదేశ వృద్ధిక్షయముల ననుసరించి సంగ్రహిస్తమైనవి విశదమగుచున్నది ఆంధ్రరాజులు మగధరాజ్యమున కేలికలై సామ్రాజ్యభారమును వహించినపు డాంధ్రుల ప్రతిభ భరతఖండమునందు హెచ్చియుండెను. గ్రీకు చరిత్రకారుడు క్లియ్డోకసు సను మూడువంద లేండ్లకు పూర్వము డక్షిణమునందు "ఆంధ్రరాజ్యమునకు మించిన రాజ్యము మరియెక్కటి లేదనియును ఆంధ్రరాజ్యము నందకప్పుడు ముప్పది దుర్గములును లక్ష కాల్బలము నుర్రులు వేలమూర్తికలై నృపములును సహస్రదంతావళులు నుండెననియు" నుడివియుండెను. ప్రాచీనకాలమునం దాంధ్రరాజ్య వ్యాపకమే ఆంధ్రుల బలబౌద్ధ్యపరాక్రమములకు నిదర్శనముగ నున్నది. ఆంధ్ర విష్ణువు, శాతకర్ణి, శ్రీముఖుడు, శాలివాహనుడు మొదలగు పూర్వాగ్రేసరులతో నాంధ్రదేశ వ్యక్తిత్వము ప్రారంభమైనది. ఇరువది నాలుగు శతాబ్దములకు పూర్వము స్థాపితమైన ఆంధ్ర వ్యక్తిత్వము నేటికిని పిమ్మట పరంపరలకు పాలయ్యును నిలిచియున్నది. గతించిన యిరువది మూడు వందల యేండ్లయందును దేశమునందనేకములైన మార్పులు గలిగినవి. ఒకయుగమునం దాంధ్రదేశము వ్యాపించినది. ఒకయుగమునందు ఆంధ్ర

దేశము సంకుచితమైనది. ఒకయుగమునం దాంధ్రదేశము పరాధీనమైనది. ఒకయుగమునం దాంధ్రదేశము పరదేశముల నాక్రమించుకొనినది. ఆంధ్రదేశమునేరాజా లాక్రమించుకొనినను నాంధ్రవ్యక్తిత్వమునకు భంగము గలుగలేదు ఆంధ్రదేశవాసమును గైకొనిన యన్యదేశవాసులును నాంధ్రవ్యక్తిత్వమును స్వీకరించిరి. ఆంధ్రదేశవాసమును స్వీకరించిన కర్ణాటకద్రావిడము లాంధ్రభాషను మాతృభాషగ గ్రహించిరి. ఆంధ్రదేశ సాంప్రదాయాచారములను గ్రహించిరి. ఆంధ్రదేశ వ్యక్తిత్వమును తన్మూలమున నాంధ్ర ప్రజావ్యక్తిత్వమును నవచ్చిన్నముగ చిరకాలమునుండియును పర్యాప్తమగుచున్నదని దేశచరిత్రను విమర్శించుటవలన విదితమగుచున్నది. సంఘమునకు వ్యక్తిత్వమును దేశము భాష సంప్రదాయాచారములు ప్రతిపాదించుచున్నవి. ఆవ్యక్తిత్వమాంధ్రులకు గల విధము ముందు విమర్శింపబడును. సామ్రాజ్యసభ.

సామ్రాజ్యసభ సమావేశము ముగిసినది. ఆసమావేశఫలమును నిర్ణయించుటకు తగిన యాధారములు బహిష్కరము గాలేదు. బహిష్కరమైన విషయములు విషయనిర్ధారణను జేయుటకు ప్రయోజనకరములు గావు. సామ్రాజ్యరక్షణమునకు దగిన సాధనములను సామ్రాజ్యంతర్భాగము లన్నియును చేరి చేయుట ధర్మమని నిర్ణయింపబడినది. ఆ నిర్ణయములు ప్రాదవ పైనికోర్కొగల సంప్రతింపుతో చేయుట యవసరమని నిర్ణయింపబడినది. సంప్రతింపు ప్రొందవపైనికోర్కొగలతో చేయుట గాని ప్రొందవ ప్రతిఘటనతో గాదు. సామ్రాజ్య సభ సమావేశములకు ముందు భరతఖండమునకు సంపూర్ణప్రాతినిధ్య ముండవలయునని నిర్ణయింపబడినది. సంపూర్ణప్రాతినిధ్య మన నేమియో యెవరు నిర్ణయించుమరో తెలియదు. ప్రాతినిధ్యము ప్రజాసంఖ్య ననుసరించియుండునో రాజ్యపరిమితి ననుసరించియుండునో అంగ్లాధికారుల మతము ననుసరించియుండునో నిర్ణయము చేయబడి యుండలేదు. సామ్రాజ్యంతర్భాగములకు గల రాజ్యాంగసంబంధమును దృఢపాళెబద్ధము చేయవలయునని నిర్ణయింపబడినది. సామ్రాజ్యముయొక్క పరదేశ రాజ్యాంగములను నిర్ణయించుట యందు వలసరాజ్యములకును భరతఖండమునకును ప్రాజాపత్యముండవలయునని నిర్ణయింపబడినది. ఈనిర్ణయమును జేయునపుడు వలసరాజ్యముల స్వపరిపాలనస్థితిని భరతఖండపు ప్రాముఖ్యమును గమనింపవలయునని తెల్పుబట్టినది. వలసరాజ్యముల ప్రతిపక్షికి స్వరాజ్యస్థితి భరతఖండపు ప్రతిపక్షికి ప్రముఖతాసాధనములగు గైకొనవలయునని నిర్ణయింపబడినది సామ్రాజ్యంతర్భాగములందు పౌరత్వ స్వత్వములను బహుముఖముగా సామ్రాజ్యవాసులకు సమానస్వత్వము గావలయునని నిర్ణయింపబడినది. వలసరాజ్యము లందు భారతీయులకు లభించెడి పౌరత్వస్వత్వము లెవ్వియో విచారించుటకు దగినవిషయము. సామ్రాజ్యవ్యాపారమును సామ్రాజ్యసంపదలనువికసించజేయుటయందు బ్రతిఘట్టివ్యయములకు వలసరాజ్యములకు భరతఖండమునకు సన్నిహితసాహచర్య ముండవలయునని నిర్ణయింపబడినది. వ్యాపారస్వాతంత్ర్యము లేని భరతఖండమునకును వ్యాపారస్వాతంత్ర్యము గల వలసరాజ్యములకును సన్నిహితసాహచర్య మెట్లు సాధ్యమగునో రాజ్యతంత్రజ్ఞునిర్ణయింపవలసి యుండును. సామ్రాజ్యసంపదలకు వికసిత

ఆంధ్రోద్యమము

ఆంధ్రుల యున్నత విద్యాభివృద్ధి.

కొంతకాలము క్రిందట ననగా ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయ తీర్మానము మన రాష్ట్రము శాసనసభలో సుపరిశీలనపడిన వెనుక ఉన్నతవిద్యాభివృద్ధికొర కాంక్షతో లేనేలేదు. ఇప్పుడు చేయవలసినదియు తెలియజేయుచు నొక లేఖ వ్రాసియుంటిరి. మనంతటను మే విశ్వవిద్యాలయమునకు గుఱవలసినవారు సమకూర్చుట కష్టపాద్యమనియు, అందరికలెనే మనముచేయుట చెల్లించుచుండినపుడు, తక్కినవారితో సురుగు మనకుకూడ సౌకర్యముల నొడగూర్చుట దొరతనమువారి విధి యనియు, అట్లగుటవలన తిరుగ ధనమును ఖర్చుచేసి మనకు వలయునగు యెల్ల మనమే తెచ్చుకొను చుండుటకంటె, నిరంతరంబుగా ధనము వలన మన వాంఛలన్ని దొరతనమువారే తీర్చునట్లు చేయటంబు రాజనీతిగా నుండుననియు నుడియించిరి కాని వట్టియాంబోలేశముతో ఊరకుండుటకంటె ఒకవంక నాంబోలేశ జేయుచు మరెయ్యే ప్రక్క మన రెండవతరగతి కళాశాల నెల్ల మొదటితరగతి వానినిగా చేయుటకు న, క్రొత్తగా రెండవతరగతి కళాశాలలను స్థాపించుటను ప్రయత్నములు చేసికొనెదల మన కొరక తప్పక నీడరగలదని కూడ ననియు జిని. ముఖ్యముగా రెండవతరగతి కళాశాలలను మొదటితరగతి వానినిగా మార్చుట విశేషధన వ్యయములతో కూడుకొనిన దని యనేకులు నిరాశులగుట గాంచి, యందునుగూర్చి ప్రస్తుతవ్యాసమును వ్రాచుచున్నది.

మొదటి తరగతి కళాశాల లనినతోడనే, అన్నిటిలో నొకే విధమున వ్యయచుకునని తలపఱచు. అంగ్లవాద్యమును నన్ని కళాశాలలలోను బోధింపక తీరదు. అది నిష్పాదముగా పఠనియమని విశ్వవిద్యాలయమువారు కాంచియున్నారు. కాని దానితోకూడ బోధించుటగోగతతశాస్త్రము, పదార్థవిజ్ఞాన శాస్త్రము, రసాయనశాస్త్రము, ప్రకృతిశాస్త్రములు, వేదాంత శాస్త్రము, చరిత్రభాషలు, వీరి నన్నిటినిగాని, కొన్నిటినిగాని బోధింపవచ్చును. వీరిలో మొదటి నాల్గింటిలో నేనివైన బోధింపదలచినయెడల విశేషముగా ధనమును వెచ్చింప సంసిద్ధులమై యుండవలెను. నూర్లకొలది విలువగల యుపకర

యుటకై ప్రత్యేక భాగమునందలి సహజపదార్థముల న్యభాగముల నిర్మాణపదార్థముల యుపయోగమునకై వినియోగింపదలచుననియును. బ్రిటీషు ద్వీపవాసులు సామ్రాజ్యంతర్భాగ రాజ్యములందు నివసించుట కనుకూలములను గల్పింపవలయుననియును నిర్ణయించబడినది. భరతఖండమునందలి సహజసంపద లితరరాజ్యముల సహజసంపదలకు వినియోగపడుటయును భారతీయులకు వలసరాజ్యములందు ప్రవేశము లేకుంటయును సుప్రసిద్ధమైన చివయమున వలసరాజ్యముల ప్రతినిధులు భారతీయులకు వలసరాజ్యములందు ప్రవేశముగలుగుటకై హైందవప్రతినిధులు తెలిపిన యాటంకములు యోచించబడునని తెలిపియుండిరి. భారతీయుల ప్రవేశ మన్యోన్యానుకూలముగ నుండునట్లు నిర్ణయింపబడునని ప్రతినిధులు తెలిపియుండిరి. సామ్రాజ్యసభా ప్రతిపాదనములను విమర్శించినపుడు హైందవ ప్రజల కీ నిర్ణయమువలనను సామ్రాజ్యసభయందు ప్రాతినిధ్య మేర్పడినను వ్యాపారపరిశ్రమ నిర్ణయంబులందు లాభమునకు భదులు నష్టము గలుగుటయును సహజము. సత్యేంద్ర ప్రసన్నసింహోగారు తెలిపినట్లులు హిందూదేశ సహజసంపదలు హిందూదేశ జేమమునకై వినియోగపడుట ముఖ్యధర్మము. ఈ ధర్మమును సామ్రాజ్యసభ గ్రహించినపు డితరసౌకర్యములును సహజము గలుగగలవు. ఈ ధర్మ మంగీకృతము గానపు డితరసౌకర్యములును నిరుపయోగములు.

కాములు, ద్రావకములు, రాసాయనికకర్మవులు, విశాలములగు లాబరేటరీలు, చాల భవనముల బిల్లులు, మొదలగునవి యెల్ల బాగ్యుక్త నెట్టివలసివచ్చును. మన రాజధానిలో నీ మొదటితరగతి కళాశాలలను తీసికొంటేమేని, మూడింటిలో మూత్రము, రసాయనశాస్త్రమును, నాల్గింటిలో పదార్థవిజ్ఞాన శాస్త్రమును, ఒక్క కళాశాల యంతే, ప్రకృతి శాస్త్రములును, వేదాంత శాస్త్రము మూత్రము గతత శాస్త్రమును బోధింపవచ్చును. మన కలుగు శ్రమనందలి కళాశాలలయందైనను, నేను పేర్కొనిన మొదటి నాల్గింటిలో రసాయనశాస్త్రము మట్టుకు విజయనగరపు కళాశాల యందును, గతత శాస్త్రమును, పదార్థ విజ్ఞాన శాస్త్రము మూత్రము రాజమహేంద్రవరమునందును, బోధింపవచ్చును. బందరునందు వీరిలో నొకటియు బోధింపవచ్చుటలేదు. కావున మొదటి తరగతి కళాశాలలు కావలెననిక, ఆ నాల్గింటిలో జేనివైన బోధింపవలెనని నిష్పాదము లేదు. మొట్టమొదట చరిత్ర వేదాంత శాస్త్రము, భాషలు మొదలగు వానితోనే ప్రారంభింపవచ్చును. వీరి కకు వ్యయము తక్కువ. క్రొత్తగా గృహములను కట్టకక్కరలేదు. క్రిందితరగతి లకగా మొదటి రెండవ మూడవ ఫాకములను వేరు గృహములకు పంపిగాని, వాని కొరకు క్రొత్తగా శాలలు (Sheds) నిర్మించిగాని, పూర్వపు గృహములోనే బి. ఏ. క్లాసులు గూడ నుండుట కవకాశము కలుగజేయు వచ్చును. కొన్ని పుస్తకముల కొనుటకును, క్రొత్తగా మరకొంగరు బోధకుల నియమించుటకు మాత్రము ధనము వెచ్చింపవలసి యుండును. రెండవతరగతి కళాశాలలున్నచోట నెల్ల కొద్దిగో నొప్పగినో అంగ్లవాద్యమును గురించిన పుస్తకము లుండితీరును. మరి మూడునాలుగువేల రూపాయలు ఖర్చుచేసినయెడల, బి. ఏ. కు సరిపోవునట్లులే చేయవచ్చును. చరిత్రకాలములు పుస్తకములు ఐదువేలకు వేదాంతశాస్త్రమున కకసరములగు పుస్తకము లింకొక యైదువేలకును, భాషలకు నొకొందల పుస్తకముల వొకవేలకిని సరుకూర్చవచ్చును. ఇక నుపాధ్యాయులమాట యాలించిపలసి యున్నది. ప్రతిరెండవ తరగతి కళాశాలలోను అంగ్లభాషను బోధించుటకు ప్రెస్సిఫాలుగాక మరెయ్యక యుపన్యాసము దుండుట పాడుక యైనది. వారిద్దరుగాక ఇప్పుడింకొకరిని, ఆనర్వ పరీక్షయందు కృతార్థులైనవారిని యుపన్యాసకునిగను బి. ఏ. పాఠ్యసూచీన యొకరిని ట్యూటరుగను నియమించిన జాలునా. చరిత్రను బోధించుట కిదివచ్చును. సహాయోపన్యాసకుడుగాక ఒక ముఖ్యోపన్యాసకుని, అటులనే వేదాంతశాస్త్రమునకును భాషలవిషయమై ఇదివరకున్న పండితుడు గాక ఆభాగమునందు బి. ఏ. పరీక్షయందు కృతార్థులగు నొకరిని నియమింపవలసి యుండును. వీరిలకు వ్యయమును లెక్కింపము. విజయనగరపు కాశీజయనగర వేతనములను నూచనగా దీసికొంటేమేని ముఖ్యోపన్యాసకుని లిద్దరికి మొదట చెయ్యక 225 రూపాయలును క్రమముగా ఏటకు పదునైదు రూపయములను 850 వరకును, సహాయోపన్యాసకునకు మొదట నెల 13 20 ను. ఎనిమిదేండ్లలో రెండవవందలవచ్చు పద్మతినిదను భాషలబోధించు నాతనికిని ట్యూటరుకును, అరువది వద్దనుండి ఏటకు నాలుగు రూపయలకునును హెచ్చించుచు ఎవరిది వరకును జీతము లివ్వవచ్చును. మొత్తమువీధ బోధకుల వేతనములకై క్రొత్తగా వ్యయము చేయవలసినది మొదటి సంవత్సరమునకు 8500 గా నుండి క్రమముగా ఏటకు ఎనిమిది వేల మిక్కిలి వందలను. నెలకునుండును. ఆసాటిఖర్చుచేయ నకకాశములేని యెడల చరిత్రభాషలను మాత్రమే యుంచవచ్చును. అటుల చేసినచో, మొట్టమొదట పుస్తకములకొరకై ఖర్చుచేయవలసినిదానిలో 5000 కూడిక యగుటయేగాక వేదాంతశాస్త్రముఖ్యోపన్యాసకునికై ఏటకు 8000 ఖర్చుచేయ నక్కరలేదు. కాని వేదాంతశాస్త్రముకూడ నుంచుట యుక్తమని తలచి నాలుగు వందలకు చేసితిని. ఏది యెటులున్నను, ఏటకు 10,000 కంటె నెక్కువఖర్చుగట కవకాశములేదు. ఇందులో రెండు తరగతులలోనుకలీసి ముప్పదిమంది యైన విద్యార్థులందునితలచినచో, అందులో కొంతమందినివద్ద నేమియు పుచ్చుకొనకుండినను, విద్యార్థి వేతనములవలన 2000 నిరాటంకముగా రాగలదు. క్రమముగా కళాశాలఖర్చులతోపాటు విద్యార్థుల సంఖ్య కూడ పెరుగుచుండును. కనుకసంవత్సరమునకు 8000 రూపాయలఖర్చు ఎక్కువమందినివద్ద నవచ్చుచున్నది.

తెలుగుదేశములోని రెండవతరగతి కళాశాల లేడింటిలో మదనపల్లిలోని కళాశాలను దివ్యజ్ఞాన సమాజము వారును అనంతపురపు కళాశాలను దొరతనమువారును గుంటూరు కాశీజని క్రిస్టియను మిషనువారును కాశీనాథ కాశీజని పితాపురపు రాజాగారును, మొదటితరగతి వానినిగా జేయ నద్యుక్తులై యున్నారని తెలియవచ్చుచున్నది. నెల్లూరిలో స్థాపింపబడబోవు రెండవతరగతి కళాశాలను పేకటగిరి రాజాగారు కొలది కాలములోనే మొదటితరగతి వానినిగా చేయవచ్చును. అటుల గావచ్చును నాల్గింటికంటె ఎక్కువ కళాశాలలకు మనముసాహాయ్యము చేయ నక్కరలేదు. వీనివిషయమై మొదటనే సుమారు 60,000 ఏటకు 32000 వెచ్చింపవలసి యుండును. ఇందులో కొంతవరకు డిస్ట్రిక్టు బోర్డునుండి పుచ్చుకొనవచ్చును. ఏ జిల్లాలో కాశీజలకు ఆడిస్ట్రిక్టుబోర్డు అయినవేలకుతక్కువ గావండ ఇవ్వవచ్చును. మిగత ధనమును జమీందారులు గాని, ఇతర ధనవంతుగాని వానికి కమల క్రింద నివ్వవచ్చును. రెండవతరగతి కళాశాలలను మొదటి తరగతి వానినిగా మార్చుటతో నూరుకొనవలయునని నాయభిప్రాయము గాదు. ఇట్టి మార్పుతోపాటు క్రొత్తగా రెండవతరగతి కళాశాలలను కూడ స్థాపించు సుదృఢ ముండవలెను. ప్రతి జిల్లా బోర్డును ఉన్నత విద్యాభివృద్ధి కొరకు ఏటకు 5000 రూపాయలవంతును ఖర్చుచేయ నీకర్మయించినచో, ఒక కాశీజయనగర, కడప, కర్నూలు, బళ్లారి వందలములందును, మొదటి తరగతి కళాశాలను డిస్ట్రిక్టుబోర్డు ధనము నుండి పోషింప నక్కరలేని కృష్ణా, గుంటూరు, గోదావరి, అనంతపురం, చిత్తూరు వందలము లందును చేరి యొక రెండవ తరగతి కళాశాల స్థాపింపవచ్చును. డిస్ట్రిక్టు బోర్డు 5000 ఇచ్చుచు మిగత వ్యయమును ప్రజలు తప్పక ధరించెదరు. డిస్ట్రిక్టుబోర్డు తీవ్రముగా ధనము నిచ్చునట్లుల శాసన సభలలోను బయటను కూడ పట్టుదలతో ప్రయత్నించవలెను. జంటనే ఇదంతయు సుభసాధ్య మగును. తక్కిన ధనము సంతయ, చందాలవలమున సమకూర్చవచ్చును. అనేక గొప్పసంస్థానములను, 170 లక్షలరజలను కలిగియున్న యాంధ్రదేశము ఉన్నతవిద్యాధిమై మొదట సుమారుకలక్షను ఏటకు సుమారు 40000 రూపయలను ఖర్చుచేయలేదనుట నవ్యుత్తరము. ఈ పాటి కార్యమైనను సాధింపలేక పోతిమేని, తోడి రాష్ట్రముల కనులతో చూచునమై, భావసంతకులవారి నిరసభావమునకు లోనగుచుమని జ్ఞప్తియందుకొందుముగాక.

వింజమూరి గోవింద రాజు - బి.ఎ.

సామ్రాజ్య ప్రతినిధులు-రాజాధిపత్యము.

సామ్రాజ్య ప్రతినిధులను శ్రీపంచమజాతిగా లొకరింపు చేసి సత్కరించిరి. ఆవిరుజుకు హైందవ ప్రతినిధులగు నాహ్యోనము చేయబడిరి. రాయటరు తండ్రివాడయందు భోజనమును చేయునపుడు రాజుగా రిచటను రాజిగా రిచటను ఛేంబర్లకు గారు ప్రక్కను నాసీతులై యున్నారనువార్త తెలుపబడినది. ప్రతినిధులకు శ్రీచక్రవర్తిగారు తెలిపిన భావములు వివరముగ తెలుపబడలేదు. రాయటరు ప్రతినిధియును నతిశులందు జేరి యుండెను. జార్జిరాజేంద్రుడు సన్యాసప్రత్యేమలకు సంతసమును జెలిపెనను గొప్పవార్త తెలుపబడినది. ఈ వార్తను రాయటరు తెలుపకనే రాజేంద్రుని గుణలక్షణుల నెరింగినవారు గ్రహించగలరు. వందలకొలది రూపయలను నైకొని నిట్టి సామాన్యవార్తలను దెలుపుట విచిత్రముగ నుండును.

పూనా నగరములో హైందవ స్వచ్ఛంద వైశ్యములో జేరదమని పేరుల నొసంగిన 55 మందిలో 49 మంది బ్రాహ్మణులు. ఒక్కఁడు పాశీసీడు. మిగిలిన యెందరుగురును బ్రాహ్మణేతరులయి యుండవలయును. బ్రాహ్మణులకు యధాసాహసముగాని, కార్యనిర్వహణ శక్తిగాని బ్రాహ్మణేతరులకున్నంతలేదని "నాన్ బ్రాహ్మిన్" అనుపత్రికలో ఆ నేకపర్యా యములు జదివియుంటిమి. బ్రాహ్మణులు పాతములను బట్టివెట్టి పరీక్షలలో గృతార్థులగుట తప్ప మరేకేర్తని కలిగియుండలేదనియు జదివితిమి. ఆ యపకీర్త్యము శిఘ్రముగనే తొలగవలసి యున్నది కాబోలును. ఈ పటాలము లన్నియు బ్రాహ్మణ పటాలములు కాకుండుటకయి మాబ్రాహ్మణేతర సోదరులను వందలకొలదివేరి బుద్ధిబలము నందుకు, అంగబలము నందును బ్రాహ్మణులకు మించినవారనుని రుజువెచేసెదరు గాక యని కోరుచున్నాము. మన రాజధానిలో మనము 1000 మంది స్వచ్ఛంద వైశికులను ప్రోగుచేయవలసి యున్నాము. 4 కోట్ల ప్రజలలో 18 మొదలు 80 సంవత్సరముల లోపున నున్నవారు 1000 మంది దొరక రనుట పరిహాసాస్పదము. ఒక్కొక్క జిల్లానుండి 40 మంది వచ్చినజాలును. ఒక్కజిల్లాలో నెలవేది మంది దొరక లేని ఇంతటితో రాజకీయాంబోలేశమును మనము చాలించి సిగ్గుపడుట ఘంభిది.

ఆంధ్ర దేశస్వరాజ్య సమితులు

ఆంధ్రదేశమునకు ప్రత్యేకముగ సొంత రాష్ట్రము స్వరాజ్య కావ్యదర్శినియోజింపబడి యుండెను. చాలవేళ్లు సమితు లేర్పడియుండెను గాని సక్రమవిధాన మేర్పడి నట్లు మాత్రము కనబడెను. మరియు కాంగ్రెసు సంఘములకును స్వరాజ్య సంఘములకును సామరస్యము పూర్తిగ నుండినట్లుతోచదు. గవర్నమెంట్ మొక్కటియే యొక ముగ్ధానుసరణమునందు భిన్నాభిప్రాయము లేనో కలిగియుండుటచే నీ రెండుసంఘములవారును కొంచె మెడమొకమున వెడమొకమున నున్నట్లు లున్నదిగాని ఇది ఫల సిద్ధికి సాధకము గాదు. బాతీయవారులకును మితవారులకును గల భేదములు తొలగి ఎల్లరును మరల సేకపతాక చ్యానును చేరుటవలన కలిగిన సత్ఫలితముకొరతవడవండుటకు కాంగ్రెసు మోక్షములేదు - హోమురూలీగులవా రన్యోన్యముగ పనిచేయుట యత్యవసరము. మరియు వీరందరును కలసి యిప్పుడైన వెనుకటికింటిను తొలగించెదరుగాక. నియోజనము స్థాపక మగుటలు చేయుదురుగాక. ఇప్పుడట్లు స్థాపకమన పీలులేదు. నియోజకులు గ్రామస్థులుగ నుండవలెను. పామరజను లనబడు మహాజన సముదాయమే నియోజక మొనరింపవలెను. అట్లు జరుగవలె ననిన ప్రతి గ్రామమునను ఒక గ్రామ సంఘముండవలెను. ఆ గ్రామ సంఘమునందలి సభ్యులు గ్రామస్థులచే నియోజింపబడవలెను. ప్రతి గ్రామ సంఘమునను ఒక స్థానముసంఘముండవలెను. ఆ సంఘము సేరంతెడమును పనిచేయు చుండవలెను. ప్రతి గ్రామసంఘమునకును చేరి గ్రామనిధి యుండవలెను. గ్రామములోనివా రందరగు నిరుపేద మొదలు ధన సంపన్నుని వరకును ఆనిధికి మానమున కింతయనియో వత్సరమున కింతయనియో నిర్ణయ పద్ధతివీర్పడవలెను. మరియు గ్రామసంఘములు గ్రామమునకు సంబంధించిన సర్వ విషయములందును సంపూర్ణముగ సభి కారమును కలిగియుండవలెను. అనంతమునబట్టి అయా విషయములను గమనించుటకు శాఖాసంఘముల సేర్పరుపవచ్చును. కాంగ్రెసు-మోక్షము-హోమురూలీ గులలు గూడ గ్రామశాఖల సేర్పించి వారిని గ్రామసంఘమున నుపశాఖలుగా నుంచవచ్చును. ఇట్లు సర్వ సంపన్నులు లగు గ్రామనియోజితసంఘము లేర్పడినచో నపుడు బలమగు పునాది ఏర్పడును. బలమగు పునాది ఏర్పడిన సాధన ర్మాణము సుకరము. గ్రామసంఘములు చేరి తాలూకాసంఘ సభ్యులను తాలూకాసంఘములు చేరి జిల్లాసంఘసభ్యులను జిల్లాసంఘములు చేరి రాష్ట్రము సంఘసభ్యులను రాష్ట్రము సంఘములు చేరి యావత్ప్రాంతసంఘసభ్యులను నియోజించు పద్ధతి ఏర్పడినచో నపుడు నియోజకులు ప్రజాప్రతినిధులు. కారవటు కవకాళ ముండదు. మరియు రాష్ట్రము సామ్రాజ్య కావన సభలకు సభ్యుల సెన్నకొనుట స్థానికపురపాలక సంఘములకు సభ్యుల సెన్నకొనుట మున్నగునవి ఈ సంఘములవలన సే జరుపబడినచో రాజ్యాంగ సభలందు ప్రజాప్రతినిధులు సాధకము నాములై పనిచేయుట కవకాళము కలుగును. జిల్లాబోర్డు సభ్యులను జిల్లాలోని అన్ని తాలూకా సంఘములను తాలూకాబోర్డు సభ్యులను తాలూకాలోని అన్ని గ్రామసంఘములను నియోజింపవచ్చును. పురపాలక సంఘసభ్యులను పట్టణసంఘములు నియోజింపవచ్చును. రాష్ట్రము సభల సభ్యులను మండల సంఘములును యావత్ప్రాంత సంఘముల సభ్యులను రాష్ట్రము సంఘములును నియోజింపవచ్చును. అట్లు జరిగిన నన్ని సభల సభ్యులను ప్రజలవలన ప్రజానియోజకులవలన నియోజింపబడినవారగుదురు. మరియు నిష్టానిధులు ప్రతిగ్రామమునను ఏర్పడినచో బాతీయనిధికి ధనలోపము లేకుండ నుండును. ఈ సంఘములు ప్రజాసంఘములును స్వాతంత్ర్యమును గలవియును అధికారుల ప్రాబావత్యము లేనివియును గాన నీ సంఘములలో నాయాప్రాంతముల ధనికులు జమిందారులు సుసామ్రాజ్యమును గూడ సభ్యులుగా నుండవలెను. మరియు వ్యక్తిసంఘములు ప్రత్యేకముగ నుండవలెన యావత్వకర కల చేని యుండవచ్చునుగాని యవియున్నయును వానిలో వానికి గల యభిప్రాయభేదములను పరిష్కరించుకొనెటకు ప్రధాన సంఘముల నిర్ధారణ ననుసరింపవలెను. ఇట్టి సక్రమ విధానము సేర్పరుచుట కెవ్వరులేరని శ్రద్ధ జూనలేదట కల్యణము. అట్లు శ్రద్ధ జూనవలెనను సక్రమవిధాన మేర్పడదు. ఇందులకు ప్రస్తుతము యువజనస్త్రామ బుధికముగ గల స్వరాజ్యములకులవారు ముఖ్యముగ శ్రద్ధ కొనించి దేశమునకు సాత్వతమగు మహావక్త్రాని నొనర్చి తక్కినవారికి మాండ్యమలగుదురుగాకయని కోరుచున్నాము.

ముఖ్య సమాచారములు

జపానుదేశముగూడ మోటారులుకేయుట కలవడినది. పది గుత్తులుల సామగ్గ్యముగల్గి నల్లరు కూర్చుండుట కను కూలముగనుండు బండి సొంతదానిని జపానుదేశమువారముక మనకు దెచ్చిట ఆమెరికా దేశమువారుగూడదాని నొడించలేదు.

రాగనత్రినిధిగారి కొమారుడు రణరంగమందు మృతి చెందినందులకు రాష్ట్రప్రతినిధిగారికి సానుభూతి జూపుదు బొంబయి కార్యోక్తమను వారొక తీర్మాన ముపపాదించిరి. నాచాయన్నగువారు ఈసందర్భమున తమ సానుభూతిని తెలియజేసిరి.

ప్రస్తుత హిందూదేశ చరిత్రను బోధజేయు విశ్వవిద్యాలయ పండితులగు రమణురూప్ విలియమ్సుగారు హైందవవైద్యమును గుర్చి అలహాబాదు సంఘమువారి నాటకశాలయందు కొన్ని యుపన్యాసముల నిచ్చిరి. హైందవ వైద్యరంభమును గూర్చి నిన్న ముచ్చటించిరి.

1859 సం॥ కన్సింగునతి గారిచే నెలకొల్పబడిన కలకత్తా వైద్యశాలలో పరీక్షల (నర్సులు) ఆశ్రయమందు 179 గురు ఉపచారకులను గతి సంవత్సరము పోషించిరి. ఈ ఆశ్రయము నకు సంబంధించిన 22 మంది ఉపచారకులు యుద్ధవైద్యశాల నాకలనై ఉపచారము జేయుచున్నారు. యూరపులో యొక 5 గురు రెస్ట్రాక్టెడ్ మెన్బరు చేయుచున్నారు.

ఏప్రిలు 28 వ తేదీనో నంతరుగు వారములో హిందూదేశమునందుంటును 8712 మందికి ప్లేగువ్యాధి సోకినది. 7345 మంది మృతికొనిరి. మరణముల వివరములు. ఢిల్లీ బొంబాయి 1159, చెన్నపురి 88, కంకణేశము 8, బీహారు 1313, సంయుక్త రాష్ట్రములు 2904, పంజాబు 238, బర్మా 74, మధ్యపగళాలు 97, మైసూరు 318, హైదరాబాదు 536, మధ్యహిందూదేశము 107, రాజపుటానా 338, కాశ్మీరము 6.

యుద్ధము శీఘ్రముగ ముగించుటకు తోడ్పడుచున్న హైందవుల ప్రజాప్రతినిధులను సామ్రాజ్యసభ కావ్యము చేయుటయు తగుపరి హైందవులను స్వరాజ్యముగల యధిని నేతములవారితో సమాముగ గౌరవించుటయును అందరికి సంకేతమును కలిగించెను. అధినినేతప్రజాప్రతినిధులను సన్మానించుటయు ప్రజలనందరిని దయాద్వైతముతో జూచుటయు హైందవ ప్రజాప్రతినిధులకు మిగుల తృప్తికరముగా నున్నది.

కలకత్తా నగరమును ప్రాత్యేక్షులు మరల బోధకులందరును ఏప్రిలుమాసము 27-వ తేదీని డబ్బూ. ఎస్. ఉభాంటుగారి ఆధ్వర్యతక్రింద ఒక సభ జరిగిరి. యుద్ధమును విషయమై ప్రజలను ప్రోత్సహింపవలెనని దౌతంతమువారు పూర్వము శాస్త్రనిరోధమనియు నీతికావ్యామనియు ఖండించిన లాటరీని మరల యుద్ధనిధి విషయమున ఆమోదించి ప్రజలను పురికొల్పుట కంపాన్షముగాక నీ పద్ధతిని త్వరలో నాపుజేయవలెనని దౌతంతమువారి కోరిక విజ్ఞప్తిని సమర్పించిరి.

లండను వాస్తా పత్రికలో నొక చిత్రవాద ప్రకటింపబడినది. ఒక విద్యార్థి రసాయన శాస్త్రవిషయమున తరగతిలో పరీక్షన చేయుచుండెను. ప్రెజ్డెంట్ ద్రావకమును వేడికొయ్య పూడిచిన పోషిన నేలకులుగనో అది ప్రత్యేక్షముగ బాలురచే చేయించుటచే అవిద్యార్థికి అపాయము వాటిల్లెన. ఆ బాలురకు 16 వత్సరములుండును. ఉపాధ్యాయుని మీదను, పాఠశాలాధికారుల మీదను చార్జి లేబడినది. అప్పుడు జ్యూరి వారు విచారణజేసి బాలురకు 250 పౌనులను తొడికి 25 పౌనులెవ్వరులకు తీర్పుజెప్పిరి. ఇది ఆసనీక విధ్యాపద్ధతి ప్రభావమని లండను పత్రిక వ్రాయుచున్నది.

1916 సం॥ నందు దక్షిణాఫ్రికా దేశాభివీక్షి పూర్వ వైద్యశాలలందు 211 మంది పిచ్చివాండు చేరిరి. అందు 165 మందికి పిచ్చి పూర్తిగా కుదిరినది వారు తమతమ గృహములకు పోయిరి. 129 మందికి పిచ్చి కొంతవరకు నయమై వైద్యశాలయందు దింకను చికిత్సచేయబడుచుండిరి. ఇక ఈశోగుల

లో మృతినొందినవారు నూటికి నూమున 12 మంది యుందురు. రెంచిలాడ్ విరోహ దేశయులకు పిచ్చివాండు వైద్యశాల రాబోవు శీతాకాలమునుండి తెరువబడును. భవానీపూర్ వైద్యశాలలో యున్నవారిని ఇక్కడకు బంపివేయుదురు. భవానీపూర్ వైద్యశాలను తనకి వైద్యశాల గా మార్చెదరు.

మైసూరు బంగారు గనులలో రు 60 లు నష్టకార వేతనము వైకొనుచున్న తామస్ జేమ్సుకార్నాలు, అనునతడు, 200 రూపాయలకు ప్రధాన నాకరిఫనికి బ్రవేశించెను. కొంతకాలమున కా గనులలో బంగారము కన్పరపని చేయు సామగ్రి పోయినది. అనుమానముచే వాని గృహమును పరిశోధించిరి. అందు రెండును కనబడినవి. తన పిల్లకు మంచము బాగుచేయుటకు కన్పరపు సామగ్రిని తెచ్చితినియు, తన మీద నేరము మోపవలయునని, పోలీసువారు పరిశోధించుచుండగ, నెవరో బంగారమును దెచ్చి పడవేసెననియు నాతడు చెప్పెను. న్యాయాధికారి విచారించి ముద్దయివైసి నేరముమోపుట కాధారములేక వానినిని విడుదలజేసెను. పోలీసువారు తగు సాక్ష్యముతో తమ వాదమును బలపరుపలేకపోయిరి. ముద్దాయి దోషియనిగాని నిర్దోషియనిగాని నిర్ధారణచేయుట కష్టముగ నున్నదని అధికారి నెలవిచ్చెను.

నిమ్మజాత్యుద్ధరణ సంఘము:— వ్యాసరావిడి యందుండు మందిరములలో సంఘమువారి యాజమాన్యము క్రింద రేపటి ఉదయము 8 గంటల కొకసభ జరుగును. "స్వభాములు" అను విషయమును గూర్చి బ్రహ్మానందస్వామి గారు ప్రసంగింతురు.

బ్రహ్మసమాజోపన్యాసము:— అణ్ణాపిళ్ల వీధిలో నందు ఉపాసనమందిరమున రేపటి సాయంకాలమున కె. పున్నయ్య గారు ప్రవచింతురు.

రాజధాని మేజిస్ట్రేటు:— సి. బి. ఎస్. పెల్లిగారు 6 వారములు నెలపుతీసికొనిరి. వీరు ఈనెల 14వ తేదీ ఉద్యోగమును వదలెదరు. వీరికి బదులు 2వ మేజిస్ట్రేటు ఖాన్ బహదరు బజారుల్లా సాహేబుగారు పనిచేసెదరు.

ద్రోహము:— చెన్నపురి ఆర్మీయంటేటలో విల్లయారుకో నెలపీధిలోనున్న మాధవనాయకర్ అనునతని ఇంటి పనిచేయుచున్న సుబ్రహ్మణ్యమొదలి అనునతడు కొన్ని పేకు చెక్కలను గత 24వ తేదీని దొంగిలించెనని పట్టుబడినది. మేజిస్ట్రేటుగారు విచారించి వారికి 1 మాస కారాగార విధించిరి.

హైకోర్టు:— హైకోర్టు నిన్నటి సాయంత్రము మాసి జేగుబడినది. సిటిసివిలుకోర్టు స్కూలుకాజా కోర్టులు 14 వ తేదీని మాసిజేమబడును. ఈరెండు కోర్టులు జూలై 18 వ తేదీని మరల తెరవబడును. స్కూలుకాజాకోర్టులో రెండవజడ్జి వి. సి. జేకెకాచారిగారు నెలపుకాలయందు జడ్జిగానుండి వారమునందు రెండు దినములు కోర్టుచేయుదురు.

అగ్ని ప్రమాదము:— విన్నటి గాత్రి 12 గంటలకు బ్రాడ్వేలో ఓక్సు కంపెనీవారి బీహెచ్ ఫర్నాండిస్టారు కొట్టునద్ద ఒకచోట నిప్పుంటుకొనెను. నిప్పునాన్న యంత్రములతో నిప్పునాన్నవారు వచ్చి త్వరలో అగ్ని నార్పిరి. అంటు కొనటకు కారణము తెలియలేదు. కొంతనష్టము గలిగినది.

దేశరక్షక సైనికోద్యమము:— దేశరక్షక సేనలో స్థానికవర్గమును గూర్చి సంఘమువారి తరపున తిరువలి క్లెంటి హిందూ హైస్కూలుల మందిరమునందలి శింగరావారి హోటల్లో చెన్నపురి పౌరసభ ఈ నెల 7వ తేదీ సాయంత్రమున జరుగును. ప్రాధేనస్థులు కె. బి. రామనాథయ్య, పి. ఎ. సుబ్రహ్మణ్యయ్య, జె. బి. రాజుగార్లవనస్థనించుదురు. ఎవ్వోకేలు జనరలు ఎస్. శ్రీనివాసయ్యగారు అధ్యక్షత వహించెదరు.

చెన్నపురి ఆంధ్రసభ:— ఈ సభవారు నిన్నటి రాత్రి విక్టోరియా పురమందిరమునందు వడ్డాది గుర్బారాయుడుగారు రచించిన వేదీసంహార నాటకమును ప్రదర్శించిరి. ఇది వీరి రెండవ ప్రదర్శనమైనను ప్రదర్శనము మనోహరముగ నున్నది. అశ్వశాస్త్ర విముఖు కన్పడు మర్యాదధుడు మున్నగు పాత్రలను ధరించిన వారు ప్రేక్షకులకు హృదయ యానందకరముగ వారి వారి పాత్రలను నిర్వహించిరి. అశ్వశాస్త్ర పాత్ర ప్రదర్శనము రసభరితమై ప్రేక్షకులకు హృదయ ప్రసాదమును గలిగించినది.

విరోధామహాసంగమము

చిల్లిజర్నలిదేశములకుమైత్రిచెడుట

మిత్రమండలివారు హిందవబద్ధ వజ్జిని పిలుపుట - ప్రసన్నయి బ్రిటిషువారి వశమగుట.

(రైటరు ఏజన్సీ)

ఇంగ్లండు

సామ్రాజ్యము-యుద్ధము

చార్లీచక్రవర్తి కృతజ్ఞత

లండను, మే 3:—ఈ ఘోరసంగ్రామము సామ్రాజ్య మందున్న వారందరును శక్తికొలది ఆర్థప్రాణములనర్పించి సుప్రసిద్ధముగ సాయ మొనరించినందులకు నేనెంత యు కృతజ్ఞుడను. అంగ్లేయు ప్రభుత్వభాగ్యాలికి మూలాధారము లగు న్యాయపరిపాలన శిష్టరక్షణములందు చేదోడు వాదో డుగ అధినివేశముల వైస్ర్యములు బ్రిటిషు వైస్ర్యములతో సమా నభారమును వహించి సంగరరంగమందు పోరుచున్నది. మరి కొన్ని వైస్ర్యములు పోర నుద్వృత్తములై యున్నవి ఈ సందర్భమందు భరతఖండమందున్న సంస్థానాధీశ్వరులకు, ప్రజలను యుద్ధకృత్యమునకు ఒనరించిన ఆర్థికసహాయమును, గురించి నూడించుటకు నాకుకడు సంతసముగనున్నది. ఈ మహాపరాక్రమముచే కలిగిన ప్రేమాతిశయములు యుద్ధానంతర మున మరింత బలపడునుగాక. ఒండొరుల కార్యభారములందు సమభారమువహించి ఆస్యోన్మాదభివృద్ధికి పాటుబడవలయును. నేనును చక్రవర్తియు కలిసి అధినివేశములకు బోయి సేర్వ కొనిన క్రొత్తసంగతులను, పరిజ్ఞానమును తలచుకొనిన అమితసంతోషమగుచు మగుచున్నాము. నేను మా దేశ ములను సందర్శించిన సందర్భమున నాకొసంగిన స్వాగతంబును నే నెన్నటికిని మరచజాలను. విదేశములందున్న నా ప్రజల డేమాండ్లవృద్ధికి నే నెల్లప్పుడును పాటుపడుచున్నాను. వారి కష్టముఖముల నరయు ప్రయత్నములలో నుండును. మనవిల్లులు కూడ మనవలెనే విదేశములకేగి ఆచటి క్రొత్తసంగతులనెఱిగి పరిజ్ఞానమును బడసి ప్రజాభివృద్ధికిని, ప్రజా డేమనునను సందర్భమును పాటుపడెదరు గాక. మాతృదేశసందర్శనార్థము మాత్రు సంతాన మేగుదెంచి మాతృదేశము దీననలను బడసి సానుభూతితోను మాతృభక్తితోను మొగుచుండవలెను. నిరంతర సామ్రాజ్యసంరక్షణకు సానుభూతియు భ్రాతృ వాత్సల్యమును మూలాధారములు. సామ్రాజ్యములు ఎన్నడును కూడ వైశికబలమునలను రాష్ట్రవైశాల్యములననురాల్గివు. రాజ్యాన్నత్యమునకు మూలకారణములు ఆస్యోన్మాదప్రతి, పరస్పర విశ్వాసములు. విరంధరు స్వయముగ నిచటికేలింది నాకు స్వాగత మిచ్చినందులకు నేనెంతయు కృతజ్ఞుడనని సార్వభౌములు నుడివిరి. మీకార్యము ముగిసిన విదప విరంధరు సురక్షితముగ నిల్లుచేరుటకు వైవ మనుగ్రహించుగాక మనిరి.

సామ్రాజ్య యుద్ధసభాప్రతినిధులు

విండ్సర్ మండలిమును సందర్శించుట.

లండను, మే 3:—విండ్సర్లోనున్న రూటరు ప్రత్యే కవిలేఖకు డిల్లు గ్రాయుచున్నాడు:—సామ్రాజ్య యుద్ధ సభాప్రతినిధులు సార్వభౌమునికి ప్రభుభక్తిపూరిత మయిన సన్మానపత్రము సమర్పించుటయు నానికి సామ్రాజ్యసంత సించి వారిని గౌరవించుటయు సామ్రాజ్యపరిత్రయలో ప్రధా నవిషయములు. వాల్టరులాంగు, ఛేంబర్లెను, సర్ రాబర్టు బోల్డెక్, కోల్, హేజెక్, మ్యూసీ, వాల్టర్, జెనరలు స్కట్టు మారిస్, లీకనీన మహారాజు, సర్ జేమ్సు మెప్సును, సర్. పి. ఎన్. సింగ్, కార్నెల్లెర్యుగు, లార్డెబర్టుగార్లు మొటారు బండిలో నెక్కి విండ్సరు ప్రాసాదమున కేలేంచిరి. సార్వభౌమునకు చాలవరకు పూర్వపరిచితులగు ప్రతినిధులకు లాంగు గారు సామ్రాజ్యమునకు తెలియజేసిరి. ఈ ప్రాసాదమందు చక్రవర్తితోపాటు మేరీ రాజామారి. బర్బర హెన్రీ, బార్బి రాకుమారులు కూడ తమ యుద్ధితి స్థానముల నుండియించి యుండిరి. సర్ రాబర్టు బోల్డెను గారు ప్రభుభక్తిపూరితమైన సన్మానపత్రము చదివినపుడు చక్రవర్తి గారి హృదయము చలించినదని చెప్పుకొనెదరు. సార్వభౌములు

స్వయముగ తమ ప్రభుత్వమును సభ్యులకు చదివి వినిపించిరి తదనంతరము వారందరికిని ఫలాహారములను సంగిరి. ముచ్చటగా ధములేవియు నొసగుబడలేదు. కేవలము యుద్ధాహారపదార్థము లే యొసగుబడినది. సార్వభౌముని దక్షిణవాసు పార్శ్వములందు లాంగు, సర్ రాబర్టు బోల్డెనుగార్లు ఆసీనులైరి. సామ్రాజ్య కేదురుగ చక్రవర్తిగారు ఉచితాననమునలంకరించిరి. ఈ మె తుడి యెడమప్రక్కల ఛేంబర్లెను మ్యూసిగార్లు ఆసీనులైరి. ఫలాహారానంతరము సార్వభౌమును సభ్యులందరితో అరచుక లేకుండ ఆనందదాయకముగ కొన్ని విషయములను ముచ్చ టించిరి. పిదప ప్రతినిధులు ప్రాసాదమునుండి తమ వీడులకేగిరి.

సార్వభౌముడు-ప్రతినిధులు

ఒండొరుల సమావేశమును వివర్ణించుట.

ప్రతినిధులతో విండ్సర్ ప్రాసాదమున కేగిన రూటరు విలేఖకుడు అధికారుల అనుమతితో నిటుల తెలియజేసినాడు:— సామ్రాజ్య యుద్ధసభా ప్రతినిధు లందరిని సార్వభౌములు ఆత్యంత గౌరవముగ సత్కరించి వారి మన్ననకు పాత్రులైరి. వారి నిరంతర ప్రభుభక్తిని కొనియాడిరి. ప్రతినిధులు సా మ్రాజ్య తమపట్లచూపిన గౌరవాతిశయములకు చాల సంత సిందిరి. భావికాలమందు రాజకుటుంబమువారు అధినివేశ ములను సందర్శించు సూచనను గురించి చాల సంతృప్తహృద యులైరి. ఈ ఘోర సంగ్రామ విషమకాలమందు తాము లం డను సగరమునకు వచ్చుటచాల క్రేమస్మరమని ప్రతినిధు లందరు విక కంఠముగ వ్యక్తించిరి.

ప్రతినిధులు వైద్యకాలకు బోయి చూచుట.

విండ్సర్ మండలిమునుండి తమ విడుదలకు బోవుకాల మందు, జెనరలు స్కట్టు మారిస్, మ్యూసీ ముగ్గుగువారు రోహంప్షప్రకారము మేరీ వైద్యకాలకుబోయి వీక్షించి రి. ఈవైద్యకాలయందు చాలవరకు తీతగాత్రులైనట్టియు వికలాంగులైనట్టియు వైనికులు అధినివేశములవాడే. వీరందరికి కట్టుగట్టి భాగుచేయువపుడు వీరందరును దగ్గరుబోయి వారు చేయుసాధనముల నన్నిటిని పరిశీలించిరి. కాలచేతులులేక పోయినను కట్టలోచేయ బడిన సాధనములను భరించి దృఢకాయము వోలె పనిచేయుచుండవాచి ఆశ్చర్య మున్ను లైరి. చేతులులేనివాడు గోతుల త్రవ్వచున్నాడు. కాళ్లులేని వాడు త్రొక్కుడుబండిని త్రొక్కుచుండెను. ఇదంతయు జూచి వీరు ఆశ్చర్యభరితు లైరి. వికలాంగులందరు వీరికందరికి స్వాగత మొసంగిరి.

విరోధామహాసంగమమునందు ఆహారపదార్థముల కొనువ

లండను, మే 3:—విరోధాయందు ఆహారపదార్థము లు కొనువగా యున్నవనుటకు నివర్ణముగా నాశ్వేషారు నియమితాహారము నిప్పుటకు మొదలిడుచున్నారు. స్వీదను దేశమువారు మాంసము, చేపలు, ఫలములు మున్నగు ఆహారపదార్థముల నితరదేశముల కెగువలె తేయుట మానుకొనిరి.

పార్లమెంటు సభ

రహస్యసమావేశము.

లండను, మే 4:—బోనగ్గా గారు కామన్సుభ్యలో మా మునుపందర్బమున యూనెల 10 వ తేదీని యొకరహస్యసమా వేశము జరుగవలయునని నుడివిరి. ఆయిందను విషయము డెప్పడు చర్చించుచున్నదియో తెల్పుకాలమనిరి. ఆదాయపు పన్ను ను ద్వీగుణము చేయుప్రయత్నమునైతి తృప్తికరముగా లేదనియు యితరస్థలు జరుగునూడెదనియు చెప్పిరి. కాని దానినిగూర్చి విచారించుట కిది సమయము. కాబట్టియు, యుద్ధానంతరము విచారింపవలసినయు నుడివిరి. యుద్ధము సమాప్తమైనంతో నేనే చర్చించవలసి విషయమిదియే యనియు తమకట్టి ప్రతి కాతమైనను యున్నయెడల దీనిని నెగవేర్చు ప్రయత్నము చేయుదురనియును వాడుచున్నది.

బ్రిటిషు వర్తకసంఘము.

లండను, మే 4:—బ్రిటిషు వర్తకసంఘమున లార్డుపా రింగుడను డబ్బు హాచ్ గార్జును జె. హేపుస్టిన్సునుగార్లు చేర్చుకొనబడినది తెలియచుచున్నది.

ప్రాస్తు

యుద్ధితి.

లండను, మే 3:—కార్యవ్యవహారమున క్రిందజా సంఘమువారి ఎదుట కర్తవ్య ప్రభువు గారు ఇట్లు ప్రస్తావించిరి:— జర్మను అంతగ్గాములు మనసౌకలను సముద్రముల పాలుచేయు చున్న. మనయుద్ధమున కంతమాత్రమును నిరుత్సాహము కలుగు ట లేదని ఇంతవరకు కలిగిన నష్టముకంటె ముందు హెచ్చుగ కలుగదని మంత్రివర్గమువారు అంచనావేసియున్నారు. రష్యా లో ఇంకను ఆందోళనముగనున్నది. జర్మనులు చాలవరకు కంపితులయిరి. జర్మనులు తిరోగమనము గావించని రణరంగ మేలేదు. ప్రతిదినమును శత్రువులు పరాజితులై ప్రతివోటును యుద్ధసాయగ్రాని వడలి కొంతమందిని మనపైనివల పాలుజేసి పోవుచున్న సమాచారములను మనము వినుచునే యున్నాము. జర్మనువైనికులందరు క్రమశిక్షకు విరోధముగ ప్రవర్తించు చున్నారు. నిష్పంథక ఆహార నియమమును మనదేశమందు ప్రవేశపెట్టుట ఆవశ్యకము. కాని విారెంత మూత్ర వివిషయ మున భయపడ నవసరములేదు.

దినమంతయు మాకునుకూలముగ నున్నది.

రోజువట్టుప్రక్కల ఫిరంగులయుద్ధము అతిఘోరముగ జరుగుచున్నది. దీనిని అతిపట్టుదలతో సందర్శించుకొనుచు న్నాము. చూలీకోట్టలో అతిదారుణముగ పోరుజరుగుచున్నది. దీని వెలుపలి భాగమందు మాసేనలతో దండువిడిసితిమి. పూర్వ ము మా స్వాధీనమైన చె:సేయిద్ద శత్రువులు ప్రతియుద్ధము చేసి మాసేనలను పారదోలిరి. మొత్తమువీర మాకు జయవంత ముగ నున్నదని విశ్వసనీయులగు పలువురు తెలచుచున్నారు

ఘోర యుద్ధము.

లండను, మే 3:—ప్రధానకార్యాలయ మందున్న రూటరువిలేఖకు డిల్లు కేలింపుచున్నాడు:—ముఖ్యస్థానము లం చెల్లెపోట్లను యుద్ధ మతి దారుణముగ జరుగుచున్నది. రణరంగ మంతయు కోలాహలముగ నున్నది. ప్రత్యేకముగ సేనప్రక్కను మేమును ప్రసిద్ధిమగు జయమును గాంచితిమి. ఈ ప్రదేశములందు నిగూఢముగ నున్నబడిన శత్రువులు రణ మధ్యభాగమందు అగ్నిచ్చమును గురించుచున్నవి. ముఖ్య ముగ సామ్రాజ్యిది చరయలో శత్రువులపోరు అతి తీవ్రముగ నడచుచున్నది.

హిందెకొబర్టుగారి పంక్తిని భేదించుట.

లండను, మే 4:—నిన్నటిరాత్రి పత్రిక లిట్లు ప్రక టించినవి.—కెంటు పడమర భాగమందును, ప్రెస్నోయి కు త్తరముఖమందును, విమీగ్రామమునకు తూర్పుభాగమందును యుద్ధ మతిదారుణముగ జరుగుచున్నది. శత్రువులు మరల శరవంపరలుగ క్రొత్తవైస్ర్యములను, ఫిరంగులను కన్నించి అతి తీవ్రముగ సమరమందు పోరుచున్నారు. అనేకప్రతియుద్ధములు జరుగుచున్నవి. రణరంగమందంతటను శత్రువులు విజృంభించి పోరుచున్నారు. సమరమునకు పూర్వము, సమరానంతరమును గూడ రిపులు మా కేంద్రకృతశిక్షణిబ్యాలల కాహుతియైరి. హిందెకొబర్టు గారెంత దిష్టిముగ పోరినను మువైనికులు వారి పంక్తిలో కొంతవరకు పోరిపడిరి. కెంటుకు పడమర భాగ మందున్న హిందెకొబర్టు. పంక్తిని కొంతవరకు ఆక్రమించు కొని రాత్రియు నిమలము దానిని నిలబెట్టుకొంటిమి. శత్రువు లు అతిసాహసముతో పోరినను వ్యర్థప్రయత్నములైరి. ఛేరినే చుట్టుప్రక్కలను, ఆరాసు కాండ్రెవస్తాను అడ్డుగను, సామ్రాజ్యి నదీ భాగమందున్న ప్రదేశములు ఒండొరుల స్వాధీనముగురు చిట్టచివరకు మాస్వాధీనమైనవి. వామపార్శ్వముందున్న రణరంగ మందు క్రెస్సీ, రెండుమైళ్ళవరకు దక్షిణ ఉత్తరముఖము లందు విస్తరించు ప్రదేశములను మానశము జేసికొంటిమి. దిష్టి కు త్తరముఖమందున్న కొన్ని కందకములు మానశమైనవి. మరకొన్ని ప్రదేశములందు మరకొన్ని స్థానములు మాస్వాధీన మైనవి. యుద్ధము జరుగుచు నే యున్నది తీవ్రగాత్రులైన రణమాత్రులును గాక శత్రువులు అనేకమంది మాచే బెక్కిరి. విమానయుద్ధము తీవ్రముగ జరుగుచున్నది. రి జర్మనువిమానములు కేవలము అతిమౌలిమి. రి దింటిని నిచ్చునో న్నువిమానములను నాశనము జేసి కనిపించుటలేదు.

గ్రీసీ స్వాధీనముగుట

ప్రధాన కార్యాలయముందున్న ప్రత్యేకవిశేషము డిల్లీ ప్రాయశాస్త్రము: వామపార్శ్వమున కనెడియనుట, దక్షిణపార్శ్వమున ఆస్ట్రేలియనుటను మధ్యరంగమున ఇంగ్లాండు స్కాట్లాండు ఇండు వైస్యములునుపోరినవి. టెన్, బుల్గేరియా కర్ద కొన్నిస్థలముల నాక్రమించుకొంటిమి. ఇవట ఆస్ట్రేలియనుట పీఠలవెంటడి పోరుచున్నాను. (పిన్నోయిని సంరక్షించుచున్న జర్మనులు మాటిమాటికి క్రొత్తవైస్యములను కప్పించుచున్నాను.

ఈక్రొత్తవైస్యములతో ఆస్ట్రాక్సును ముట్టడించ జర్మనులు యత్నించుచున్నాను. కాని కనెడియనుట దీనిని ముందుగ కనుకొనిరిపు మూలములకు ముట్టడివేసిరి. హతశేఖులగు 208 వందల శత్రువైస్యముల గోళములతోను సన్నీలతోను పోరి కనెడియనుటలలోబడిరి. గావెలవద్ద జయోపజయములను నిర్ణయించుటకు పీఠలతోను పోరుచుంటిమి. ఇదివరకు జర్మన యుద్ధములకుండు ఇవట జర్మనులు అపారవర్ధముల పాతైరి. హిందెకెబర్గగారు యుద్ధము జేయుచుండ దాటుచుండెను. కాని ఇప్పుడాయన సారకలసివచ్చింది. జర్మనీ స్థితి చాల సంక్షోభముతో గూడుకొన్నది. వైస్యములు చాల కున్నవి. మేము నిరాటంకముగ విజృంభించుచుంటిమి. ఇట్టి సమయమున హిందెకెబర్గగారు తమ మూలములను రణరంగమును ప్రవేశపెట్టి కోల్పోవలసి వచ్చింది. కనెడియనుట ప్రెస్నోయిని వశపరుచుకొనుటచే రెండు పంక్తులుగ పరిణమించుచున్న ఓస్ట్రియావోక్లర్ల పంక్తి కవకాశము కలదు. ఆస్ట్రాక్సు స్వాధీనమైనపుడే మొదట కందకములుకూడ మా వశమైవది. నేను ఆండ్లను నేనలు రెండవ భాగమును కందకములను వశము జేసికొనెను. ఓస్ట్రియను వ్యాపించు కందకముల నన్నిటిని కనెడియనుట స్వాధీనము జేసికొనిరి. ఈ ప్రదేశములందు శత్రువులవై మరఫిరంగులను తీవ్రముగ గాల్చి సమర మొనర్చిరి. ఓట్రి ఆటవిప్రదేశమును ప్రయోగించినట్లు మరఫిరంగులను ఇదివరకెన్నడును ప్రయోగించ లేదు. బుల్గేరియావద్ద జరిగినయుద్ధముండ హిందెకెబర్గగారి పంక్తిని ఓర్చితిమి. ఇవట జర్మనీ యుద్ధము అపవమము. జర్మనువైస్యములు గ్రామములలో నిలుచుటచే 4 పంక్తులుగ వారిని ముట్టడించవలసి వచ్చింది. 12 గంటలవరకు ఉభయపక్షములను శత్రువులజ్వాలలతో రణరంగమునంతయు భస్మీభూతముగ జేసిరి. తదితర యుద్ధవర్ణనమును గురించి వార్తలుటకంటె ఉపించు కొంటుంటే ఉత్తము.

గొప్ప విమోచనయుద్ధము

లండన్, మే 4:—గతరాత్రి పరాసువారిట్లు ప్రకటించిరి:—ఎయును రంగమును చిత్రముగు ఫిరంగియుద్ధము జరిగినది. 3పువైస్యములు రీమున్ను అతిదారుణముగ గోళములచే తగులబెట్టుచున్నాను. థేంపేయలో ఫిరంగులయుద్ధము మధ్య మధ్య జరుగుచున్నది. 4 శత్రు విమానములను నేలగుల్చితిమి. 15 వర్షపడి నేలపాడైనది. మా వైమానికులలో కొందరు తిరుకో విల్లిలోనున్న కొన్ని కర్మాలయములు మున్నగు వానిపైగోళముల ప్రయోగించిరి. మేమాసము 1 వ తేదీని 320 కిలో గ్రాముల పెల్లులను పోయినన్ను వై మావైమానికులు వదిలి చురుకెరిరాత్రిగూడ ఈ గ్రలముపై పురికొన్ని బాంబులను ప్రయోగించిరి. పోయినన్నులోని శత్రువుల విమాన కాలము అంటుకొనెను. 1,2 తేదీల రాత్రులందు మావైమానికుల వైస్యముల పోటుపాటెబడు, చేటులతో రిటోర్నులకు బాంబులతో తగులబెట్టిరి. అగ్నిజ్వాల లంతటను పాల్గొందినవి. అనేకజలములందు కొన్ని యంత్రములు, మందు కొట్లు అంటుకొని ప్రేరినవి.

యుద్ధవర్ణన

జయము గావించగనే ఉత్తరముఖముగ ముందు కేగితిమి. రణరంగము కనెడియనుట ప్రెస్నోయిని స్వాధీనము జేసుకొనిరి. ఎరుకుగ నేని ఓట్రియ వశపరుచు కొనుట అసాధ్యమైన కార్యము అటవీ. ప్రదేశములందు మరఫిరంగులలోను తీవ్రకండలతోను నిండి, దుర్భేద్యముగ నుండెను. ఈ ప్రదేశముందు అనేకములగు క్రొత్త జర్మను పటాలములను గుర్తించితిమి. గాల్డెన్వర్థ నపువడిన స్థానములకెదురుగ జర్మనులు అద్వితీయమగు ప్రతియుద్ధ మొనరించిరి. కాని మాశత్రువులదారుకొన్ని చే వానినన్నిటిని చల్లార్చితిమి. 3 వేలు మదనెరిని చెప్పినవో ఆశ్చర్య

జర్మనులను చంపుట

లండన్, మే 4:—పడమటి రంగమును పదాతులు సమరము జేయుటజేసిరి. రెపు వైస్యముల నురుమాటుట మాని తిమని ఊహించుకూడదు. దీనికి బదులుగ ఆండ్లయ శత్రువు దళములవారు ఆహారాత్రములు దారుకొన్ని వర్షములను కురిపించుచున్నాను. దూవే మైదానమును శత్రువులష్ట ఎటుల విశ్రాంతియు లేదు. చాలవరకు హిందెకెబర్గగారి వైస్యపంక్తి ఆండ్లయల 72 జిక్కినది. ఇంకొక భాగముందు అపాయకముగు స్థితిలో నున్నది. అరాసు క్రొయిసెల్సు మధ్యన్న హిందెకెబర్గగారి వైస్యపంక్తి ఆండ్లయలవశమైనది. స్కార్పువది కుత్తరముఖముందున్న జర్మనుల పురాతన స్థానములను 9000 గజములవరకు మేము స్వాధీనము జేసుకొంటిమి. ప్రాయశ్చిత్యకల అన్నివోట్లను హిందెకెబర్గగారి పంక్తిని అరాసులెప్పుల మధ్యముట్టడించినంతట బెట్టుచున్నాము. ఈ లోపుగ ఛాంపేను ప్రాంతముందు మారక విల్లియన్న భాగముందు జర్మను నేనలను భేదించితిమి. దీనిజేసి బెల్జియా నోజెంటు ఆట్రెస్సీవద్ద నున్న దుర్భేద్యమగు స్థానములు పకనమునకు సిద్ధముగ నున్నవి.

రష్యా

రష్యావారి నవీనాదర్శములు
పెట్రోగ్రేడు మే 4:—రష్యావారి యుద్ధాభిప్రాయములను తెలియజేయుచు యమ్. మిలియూకాఫ్ గారు మిత్రమండలివారికొకలేఖను వ్రాసిరి. అందు రష్యావారి యుద్ధాదర్శములు మిత్రమండలివారి రాజనీతిజ్ఞులు విల్లును మున్నగు ప్రముఖుల యాదర్శములను బోలియున్నవి. రష్యావారు యుద్ధమునందు విజయములగుటకు కృతనిశ్చయమైరి.

గ్రీసు

గ్రీసునందు నూతనమూర్తివర్ధము
ఏథెన్సు మే 4:—గ్రీసునందు యమ్. జైమిసుగారు క్రొత్తవారతము నేర్పరించిరి.

జర్మనీ

జర్మనుల వార్త.
లండన్, మే 4:—జర్మనుల వాయువారాధికారు టిల్లులైకటించుచున్నాను. స్కార్పువది కిరుపార్శ్వములందును శత్రువు యుద్ధము జరిగిన వెంటనే విస్తీర్ణవైస్య పంక్తివై యుద్ధ మారంభించిరి. క్రోసు, వాక్సుయెనులకు మధ్యనుండు ప్రదేశమునందును, యైసుమారను కాలవ ప్రాంతమునందును, ప్రోనన కుత్తరపార్శ్వపు కనుమలవైనను శత్రువు యుద్ధమతి తీవ్రముగా నున్నది.

బ్రెజిలు

బ్రెజిలువారు జర్మను మంత్రిగారిని యాపునలచేయుట
రియోడి జెనిరో, మే 4:—బ్రెజిలు విదేశమంత్రి యమ్ మ్యూలరుగారు రాజీనామాచేసిరి. జర్మనీలోనున్న బ్రెజిలు మంత్రిగారిని జర్మనులు నికోధించుటచే బ్రెజిలు లోనున్న జర్మను మంత్రిని నిలుపునల జేయుటకు బ్రెజిలు వారాజ్ఞాపించిరి.

బర్మి

బాగ్దాదు.
నవీమాగ్దును బాగ్దాదు పురమును చేరునపు డిరుప్కల మందు నారింజచెట్టును, ఆకసమునొరయు చుండిన చక్కని గోపురములను అతి మనోహరముగ నుండును. కాని పురమున మాత్రము సాగసగు సౌధములు మున్నగునవిలేవు. చక్కని మసీద్ దొక్కటి తప్ప బాగ్దాదుపురము కిల్లు ఛాదుర్గ రాహిత్యమై యున్నదని చెప్పవచ్చును. గవాక్షములు లేని ఎత్తైన గోడలచే బీథులు నున్న గిలియున్నవి. వీనిలో ననేకము చాల మురికిగనుండును. పావులు కున్నగు మనోహర ప్రదేశములు వెదకినను గానరావు. బజారులుమాడ చిత్రమై లక్ష్మీ కిరపు వైయున్నవి. బాగ్దాదు పురమున నెండ లతి లిట్లగుటచే బజార్లుపై నెండ బాధలేకుండుట కష్టము జేయబడి యుండును. బజారు లన్నిటి యందును “వెద్ద బజారు” కడు ముఖ్యమైనది. అట్లేమిదివారిమై ఇరుప్కల వెద్ద వెద్ద దుకాణములతో జన సమృద్ధముగ నుండును. మందు వేసవియందు

మిట్ట మధ్యాహ్నమున మాత్రము బజారునం దంత జన సమూహముండదు.

పురమున నెల్ల జాతులవారును గానవత్తురు. బాగ్దాదు అరబ్బులు విశేషమున్నాను. ఎర్రని షేర్, బోపిలతో, పాడే, వగు నంగీలధరించిన యూదులును, నేలకొబ్బరి కాపు, ఆర్మీనియను, సిరియను, సెస్టోరియను అదిగాగల క్రీష్టియ, కాఖోపకాఖ వారందరును ఇట నివసించియున్నారు.

యుద్ధమునకు పూర్వమున జర్మనులు బాగ్దాదునకు యి న పదారినివేయు నుద్ద్యమించిరి. చాల వరకు మార్గమేర్పరపబడినది. గాని బాగ్దాదునకును యీ యిమపదారికి ఇంక నెన్నియో మైళ్ల యెడారులును కొండలునున్నవి. ప్రస్తుతము బాగ్దాదున పడవ బిడారు వర్తకములు జరుగుచున్నవి.

అనేక మగు బిడారువర్తక మార్గముల మధ్యస్థానమందుండుటచే బాగ్దాదునకింత ప్రాముఖ్యత వచ్చెను. రైలు పడిన తరువాత బాగ్దాదు వర్తకము యిరుపవారి మార్గము న నడచును. యుద్ధానంతరమున విచారింపవలసిన సమస్యలలో బాగ్దాదు యింక పదారి సమస్యయొకటి. విశేష మగుచర్చ జరుగనిది యీ ప్రశ్న తీర్మానింప బడ నేరదు.

గ్రీసు

గ్రీసువారి వ్యాపారము.
పారిసు, మే 4:—గ్రీసువారు తమ ద్వీపములలో వర్తకము జేయుటయును తమ సత్త్వీకర్తనమునకు ధరావతుగా రెండు యుద్ధశోకలను వెజలసుగారి వశము జేయవలెనని పరాసు దొరతనమువా రడిగిరి.

హాలండు

హాలండునొక తప్పించుకొనుట.
లండన్, మే 4:—యందుగ తెలియజేయుటండు నాకను హారాత్తుగ జర్మనులు దాకిరి. కాని యది, కొని యొడ్డుచేరెను.

ఆర్గంటయిను

ఆర్గెనుయోడను ముంచుట.
అపరాధముని జర్మనులు యొప్పుకొనుట.
బ్యూనోసు, యెర్సు, మే 2:—ప్రాటెగిరో స్త్రీపురుష ముంచుట-గొప్పని జర్మను లాస్సుకొని పొందినవచ్చును నిచ్చెదమని నడిచిరి. పరియొకకూరి యాస్త్రీయను కలసుకొనినపుడు తుహపణ కోరెదచని జర్మనులు చెప్పిరి.

చిల్లీ

చిల్లీ జర్మనిదేశములకు సంబంధము చెడుట.
ఆయుటరుడాం, మే 3:—చిల్లీ దొరతనము వారికిని బెల్లిసు ప్రభుత్వము వారికిని బాంధవ్యముచెడినదని తెలియజేసి బెల్లిసులోనున్న చిల్లీరాయబారి ప్యాసుపోర్ల నడిగెను.

సింలా

అధికారుల వృత్తాంతము.
సిన్హ, మే 4:—మే మాసము 1వ తేదీని ప్రచురించిన కొన్ని సంగతుల సందర్భమున అరుణోదయముందు ఏప్రిల్ మాసము 80వ తేదీని 13వ తురుష్కుపటాలములను మా నేనలు ముట్టడించినవని జనరలు మాడు గారు తం తి నం పి రి. పాటెల్ ఆధీమవద్ద శత్రువులు కొన్ని స్థానమును యిరుప్కలను బలపరుచుకొనిరి. ఇది కిక్కికి 25 మైళ్లు వైరుతిమా ల్గుచున్నవి. శత్రువులవై ఆకస్మికముగ బడితిమి. రిపుల మొదటి రెండు పంక్తులను, గ్రామమునందున్న మరొక దుర్గమును మా నేనలు దొమ్మి జేసినవి. మా నేనలు మహావైర్యముతోపోరెను. తురమ్మ వైస్యములు అతిదారుణముగ పోరుటచే మాస్వాధీనమైన గ్రామము మరల రెపుకు ఆధీనమైనది. మేసుస్థానము మరల కైకొంటిమి. తురుష్కు వైస్యములు పటాలమునమైపోవుచున్నది. మేమాసము 1-వ తేదీనిమా ఆశ్వికదశముల వారు వీరిని జెబల్. హమిర్క కొండలలోనికి పారదొలిగి. ఏప్రిలు 80-వ తేదీని 369 మంది శత్రువులను బండిలుగ జేసితిమి ఇందులో 21 మంద ఉద్యోగస్థులున్నారు. ఇద్దరు సేనానలకు గాయములు తగులలేదు. దృఢశరీరులుగ నెబదికృతులను జేసితిమి. మరకొన్ని మరఫిరంగులు, ఆయుధములు మున్నగునవి మావశము జేసుకొంటిమి. 182 మంది తురుష్కు వైస్యములను సమాధిచేయుడిరి.

ఆంధ్ర మాత.

తెన. బిడ్డలకంటిక సంక్షేమము.

(బాలకవి, కోన వేంకటరాయ శర్మ గారు.)

శా|| శ్రీరాజ్య సుమనోజయ వాసింగాంచి యైశ్వర్య వి
భవోదారము లైనవంతు మదిలో జరిపించి, యెట్టెట్టె
యారంభించినవారై తిరిగివా? యోగశ్రోద్యమం, విష్ణుదా
మ్రోహాద్వితాంత నిర్వహణ భారం బెట్టు తెరితుకో.
శా|| పుత్ర రత్నములార! మీరలును బెంపుగాంచి సద్గుణితో
మిత్రత్వంబు వహించి దేశమునకు మేల్పేసి, యవ్యాజహ
మాత్మ పేరును జూపి, యేకమతనిర్వాణంబు గావించి, నే
స్తోత్రంబును దేశభక్తి యుతులై సాంపాద్యగా మిరలుక.
మ|| కరతాశంబులు, సింహవాదములు, నిక్కంబైన దేశమురా
గ రసాదవిత దివ్యకీర్తనము లాకర్ణించి మీరెట్లు సో
దరభావంబున రాష్ట్రోపమును, విద్యాభావమున దీర్ఘకాం
దురుగా యంతుండులంచువాన నదియింతో భారమై తోచనే.
శా|| విద్యావాయువు లందఱు కైద సమావేశంబుగా నిండువో
సద్గుణత్వము లావరించి యెపు డత్యుత్సాహులై యెప్పువో
హృద్యంబయ్యెకటంచు నెంచుటకు వీలేలేదు, మీ రందఱుక
సర్వోత్కృష్ట హేతులై తిరిగి నా స్వాంతంబు ఘోషించెడిక.
(ధర్మ సాధన.)

నాతావరణ సితి

1917 సం॥ మే 5-వ తేది శనివారము.

ప్రదేశములు.	కడచిన 24 గంటల లో, నీడను ఉష్ణోగ్రత	వర్ష పాతము.			
		అక్షాంశము అక్షాంశము	అక్షాంశము అక్షాంశము	కడచిన 24 గంటలలో వర్ష పాతము	వర్ష పాతము
గోపాలపురము	29.786	89.173.8	...	1.47	0.93
వాల్తేరు	29.806	92.175.6	...	0.73	1.00
కాకినాడ	29.824	92.575.7	...	0.02	0.75
బందరు	29.797	96.277.2	...	0.25	0.70
గుంటూరు	...	100.076.5	...	0.32	0.72
నెల్లూరు	29.779	102.378.5	...	0.05	0.46
చుదాను	29.807	97.479.8	...	0.03	0.65
కడలూరు	29.816	96.377.2	...	0.88	0.79
నాగపట్టణము	29.825	95.477.9	...	0.40	11.55
కొలంబూ	29.848	86.073.4	...	7.56	5.11
తిరునంతపురము	29.834	87.274.8	...	0.83	6.12
కొచ్చి	29.845	87.973.8	...	8.77	4.56
కల్లికోట	29.832	88.873.6	...	0.63	1.65
మంగళూరు	29.812	92.076.0	...	0.05	4.41
బొంబాయి	29.816	89.175.1	0.08	0.08	00.6
హైదరాబాదు	29.797	91.672.1	...	1.79	1.13
అనంతపురము	...	96.073.3	...	2.07	0.80
బళ్లారి	29.825	95.572.2	...	0.67	1.09
కర్నూలు	29.835	95.872.4	...	0.55	0.86
కడప	29.807	101.178.2	...	0.46	0.58
తెంగుళూరు	29.823	85.564.8	...	3.42	1.84
కొడైకలూరు	22.749	67.248.2	...	3.28	5.16
ఉపకమండలము	22.974	69.841.2	...	1.94	3.61
కోయంబత్తూరు	29.849	95.566.0	...	0.73	2.10
నెల్లూరు	29.804	98.573.0	...	0.38	1.65
సేలము	29.833	98.871.1	...	0.61	2.64
తిరుచనాపల్లి	29.828	100.876.0	...	0.90	2.34
పునకోట	29.833	100.278.1	...	0.80	1.81
మధుర	29.817	96.175.8	...	2.88	2.75
తిరునల్వేలి	0.84	3.29

బంగాళోపాఖ్యాయమున కుత్తరమున నాయుభారము ఎక్కు
వైతని దిగు బర్మామును మార్పులేదు. బంగాలమున దత్త
లముగను పశ్చిమతీరమున దత్తధికముగ నున్నది. ఉత్తర
సర్కాలం దత్తబద్ధులు వాయువునందు చలన ముగి పోయిన
దని యా యుదయును తెలియజేసినది. రాజధాని ఇతరభాగ
ములందు పశ్చిమమున నైనను, వైశ్యుల దిశ నైనను వాయువు
వీచుచున్నది. పశ్చిమతీరమునందు కొన్నిగా గాలివీచుచున్నది.
మొత్తమున రాజధానియందు దంతిలము మధ్యమోష్టము ఎ
క్కువగనున్నది పక్షి, రాత్రి యున్నములు సాధారణస్థితికి
గర్జనగానున్నది. గాలియందు ఆర్ద్రతయు, తక్కువగాను
ఉన్నది. ఉత్తరసర్కాలములందు మేఘములు దట్టముగా గలవు.
కొన్నిచోట్ల ఉరుములును దుమారములును ప్రబలినవి.

ఆర్. ఎల్. జోన్సు, వాతావరణ శాస్త్రజ్ఞుడు.

జపాను, అమెరికా

అన్యోన్య గౌరవ మిత్రత్వసూచన.

ఇటీవల కాలభర్తమునొందిన అమెరికా రాయబారి
విల్మిస్సు గ్రెగ్గికి జపాను రాష్ట్రీయు లానర్విన గౌరవము
అమెరికా జపాను రాష్ట్రీయుల మిత్రత్వభావమును స్ఫుట మొన
ర్చుచున్నది. సుమారు నాలుగు సంవత్సరములక్రితము గ్రెగ్గిగారు
జపాను రాష్ట్రీ రాంబారెగ నేర్పరపబడిరి. జపాను రాజ
మాత యుత్తరక్రియల సందర్భమునను వర్తమాన చక్రవర్తి
పట్టాభిషేకోత్సవ సందర్భమునను, గ్రెగ్గిగారు తమయధ్యక్షుని
ప్రతిభాగ నిలిచిరి.

గ్రెగ్గిగారి కరుణదీ తొమ్మిది సంవత్సరములు వయస్సు.
వీరు పిల్లుబర్తవిశ్వవిద్యాలయమున పట్టపరీక్షాపత్రమునుబడసి
న్యాయవాదిత్వమున మెరిగి రాజకీయ వ్యవహారముల కడు
శ్రద్ధ బుచ్చుకొనిరి. వీరు 1876 సం॥న టెల్లనునియోజకులకు
న్యాయవాదిగ స్థానికభాష నెరుగు వాడొచ్చిరి. 1880 సం॥న
డిమోక్రాటిక్స్ నేతనలు కమిటీకి సహాయ కార్యదర్శిత్వము
ను బడసిరి. 1896 సం॥న గ్రెగ్గిగారు నేతనలు కన్వెన్షను సభ
కు ప్రతినిధులుగ నుండిరి. 1906 సం॥ మొదలు 1909 సం॥
వరకు పిల్లుబర్తమేయరుగనుండి అనేకమగు మార్పులొనర్చిరి.

టొక్కియో నగరమున వీరిని స్వీకరించిన యామోదకరమై
యున్నది. ప్రాముఖ్యులగు విదేశమునందు తమ దేశప్రతినిధు
లుగనుండు గౌరవము వీరికి సాధక మైరది. జపానీయులు
వీరిని స్వీకరించిన సేవయందు తమకుండు నట్టి
గౌరవమును కార్యరూపముగ గూడ నొనర్చిరి.
గలిగిన రాయబారిక శేఖరమును గొనిపోవ జపానుచక్రవర్తి
తనయధ్యక్షాక నొకదాని నియోగించెను. వెనుక, రాయబారికి
గారి విషయమునగూడ ఇంగ్లండుదేశ మిట్టిగౌరవమునే జరి
పియుండెను. జపాను చక్రవర్తి సంయుక్త రా
ష్ట్రాధ్యక్షునకు వ్రాసిన లేఖయు, తదధ్యక్షుని యామోదనము
ను సర్వజనసమావేశములై యున్నవి. ఈగౌరవసూచన
ములను జపాను అమెరికా రాష్ట్రీయు లుభయులును కలకాల
ము జ్ఞప్తియందుంచుకొందురు. ఇదిగాక వీరివలన రెండురాష్ట్ర
ములకును క్రమమగు అన్యోన్యసంబంధములు బలపడి వర్ధిలును.
(టొక్కియో)

జన సమ్మరణ

నాగరికత తన మొదటి నొక యువద్రవము నీళ్ళుకొని
వచ్చుచున్నది. ఎల్లరును పురములకేరి కాలిడ సందులేక పురము
లు జనబాహుళ్యమై యున్నవి. తెలివోనును గనిపెట్టిన డాక్టరు
అత్యంతదగ్గర గాహమ్ బెల్లుగా రివిషయమునువిచారించి, యిం
దుల ముఖ్యోరణమును వెల్లడించుచు, తత్ప్రతిబంధక నిర్మూల
నోపానును నూదించు చున్నారు. వాపిర్వనలోని మెక్సెన్సి
పారశాలావిద్యార్థి సభయందుపర్యటించుచు వీరిలుల తెప్పిరి.
రాకపోకలభర్త ఎధికమగుటచే ఎచ్చటివారకకడనే యం
డవలసివచ్చుచున్నది. తనూలును పురములు ప్రజలచే క్రి
కరిసియున్నవి. కాన మార్గసౌకర్యము లానర్విన జనసమ్మర
ముత్తగి ఉసిరియాడ నవకాశము కలుగును. ఎచ్చటనుండి,
ఎచ్చటి కంచినన, ఉత్తరమున కొకచోట. మనుజులవిషయ
మున గూడ రాకపోకల వ్యయము లటులే యుండవలయును.
ఇదివరలో వాపింగుటన్ను నండి న్యాయార్థులకంటె వాపింగు
టన్ను నండి బోధమును ఉత్తరపుచ్చాడ్ యధికముగ నుండెను.
అది న్యాయమని! మేనుండర మప్పును నాటిస్థితిగతులుబట్టి
సంతోషించుచుంటిమి. ఇప్పుడన్ననో మీపొరుగువారింటి కుత్తర
ము వ్రాసినన, జపానున కుత్తరమంచినను ఒకచోటా నీయవల
యును. మనుజుల విషయమునగూడ నిట్లే జరుగుచుండవల
యును. గాని కోట్ల వేయిలయందు చాలధనము వ్యయమగును
గాన మనుష్యులనుగూడ ఒకచోట కల్లుప్రదేశములకు దీసికొని
పోవుట తలపడవలెను. మున్నందు కోట్లతో నగర్వమే
యనవలెను. విమానసంచార మేర్పడి మనకు కోట్లబాధ వద
లును. అప్పుట్లో అన్నిప్రదేశములకును సులభముగ పోవచ్చును
జనసమ్మర ముండవలెను.

కృష్ణజిల్లా ఆకులకున్నాటి కోడండరామస్వామివారి
నిత్య వైశేష్య దీపారాధనల కొరకు ఏప్రిల్ 13 ఎకరముల
మామూలు పల్లం ఇసాం మొరకను హెడ్డుక్రొందికి మార్చివేసి
రనియు, వీరివలన వైశేష్యారాధనాదులు జరుగుట కన్యంత
రము గలుగుచున్నదనియు, మామూలు పల్లం ఇసాం నిర్వహ్యం
తరముగా సాగుచేసికొను ఉత్తరపు సర్కారత్వభానియు 2.50
ప్రాయమున్నాయి.

కృష్ణజిల్లా గుడివాడతాలూకా గుడివాడ శివారుల
పర్తిపాడు గ్రామస్థులు కొండపాడు గ్రామమునందున్న రామ
చంద్ర పుస్తకభాండాగారమునకు 90 రూ॥ అ నొసంగి గని
తర్కార్యదర్శి వ్రాయుచున్నాడు.

తెనాలి తాలూకా అనంతర గ్రామమునందు భారతీ
విలాసవిద్యా నిలయమువారిచే నెలకొల్పబడిన బాలికాపాఠ
శాల బహుమాన ప్రజాకోత్సవము గత నెల 29 వ తేదీని
తాలూకాబోర్డు వైస్ ప్రెసిడెంటు రావుబహదరు శ్రీమతికంటె
వేంకట స్వామ్యస్వామి శ్రీగారి అధ్యక్షతక్రింద జరిగెను.
శతావధాని జంధ్యాల సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి గారు శ్రీవిద్యును
గూర్చి యుపన్యసించిరి. బాలికలు సంతోషములను పడంచిన
వెనుక బహుమానము లొసగబడెను. పిమ్మట అధ్యక్షులు
శ్రీవిద్యునుగూర్చి యుపన్యసించిన అనంతరము సభ ముగిసెను.

An Irrigation Scheme in Gwalior.

ALLAHABAD, May 5.
H. H. the Maharajah of Gwalior has just given an im
portant contract to Mr. J. H. Abbott of Jhansi in connec
tion with his new irrigation scheme in Gwalior. The
contract embraces a solid masonry dam over one mile in
length and about 150 feet high and is said to be a much
larger project than Pahuj dam. The time given for con
struction is ten years and the estimated cost is forty
lakhs.

A Dacoity.

PALGHAT, May 4
On the night of Sunday last a dacoity was committed
in Muthulamada village, six miles from Kollengode. A
party of thieves numbering about 25 is alleged to have
entered a Gownden's house in the dead of the night and
commenced looting. Rupees two thousand worth of
property is said to have been lost. Messrs. A. F. Bulkley,
Assistant Superintendent of Police and Govinda Kidavu,
Circle Inspector, have proceeded to the village to make
personal investigation.

Young Indians ! Enlist.

Bombay Presidency Association's Appeal.

BOMBAY, May 5.
The Bombay Presidency Association has issued a stir
ring appeal to young Indians to enlist in the Defence of
India Force:—"The opportunity" says the manifesto, is
one which we have long been insistently demanding".
The manifesto admits that the opportunity now given is
not full and fair and regrets that "invidious distinctions
are still maintained, but hopes that positions of honour
and responsibility must come in due course after they
have proved themselves good soldiers. "No nation can
be worthy of any rights or any position unless its mem
bers are ready and capable of performing the first duties
of a citizen viz. the defence of their own country. No
amount of rights and privileges will make us a capa
ble nation unless they are accompanied by right and
capacity of self-defence. India as an integral part of the
Empire has to render all assistance she can. India real
izes that the working out of her destiny depends upon the
strength and integrity of the Empire. India owes much to
the Empire and has more to gain. We, therefore, appeal to
all of you as are of proper age to apply for enrolment at once
so that our national ideal and India's future may be even
brighter than her glorious past.

150 Men Enlist in Calicut.

CALICUT, May 4.
Nearly 150 young men have signed Form II. Mr. F. B.
Evans, I. C. S., Collector of Malabar, has now issued a
Press Note intimating that Forms II are available in his
office and that application may be sent to him direct
instead of to the Commissioner of Police, Madras, which
would cause delay thereby.

Death of the Late Editor of
the "C. & M. Gazette."

LAHORE, May 4.
News has been received by cable of the death at home
of Mr. F. B. Wilkins, Editor of the "Civil and Military
Gazette". Mr. Wilkins has been in failing health for a
considerable time and a complete breakdown made it
imperatively necessary for him to go home before setting
in of the hot weather. He died on Thursday morning
(the 3rd instant) of heart failure. News of his death
will occasion deep regret among a wide circle of friends
in Lahore and Allahabad. Mr. Wilkins who was 47 years
in India, was on the staff of the "Pioneer" and had been
editor of the "Civil and Military Gazette" since 1909.

News received from Saigon states that the Poch
cherry soldiers from classes 10 to 16 who were under
training there are ordered to France. The date of their
departure is not mentioned. It is further stated that all
the Rencents Christians in Indo-China from the age
of 16 to 51 are mobilised. Exemption is allowed to the
Government officials.

Another press communique of the Central Provinces
Government invites applications for posts of interpreters
for Turkish and Arab prisoners of war camp at Bellary,
Newgong, N.iktilla and Thayetmyo on pay of Rs. 150 to
200 per mensem. Those who know English, Turkish and
Arabic languages should apply before the 20th instant.

In consequence of the misconduct of Makhdam Karm
Hussain of the Muzaffargarh District in the Punjab, he
is hereby deprived of the title of Khan Sahib which was
conferred on him as a personal distinction in the notifi
cation of the Government of India in the Foreign Depart
ment No. 121 dated the 1st January 1896.

The District Judge of Chittagong has granted sanction
to prosecute Mr. Romesh Chander Das, retired Deputy
Magistrate for giving false evidence after the death of
his brother Dr. R. K. Gupta, Civil Surgeon of Midnapore.
Mr. Romesh Chander produced a will and applied for
letter of administration. The District Judge of Chit
tagong who heard the matter found that the alleged will
fabricated at the instigation of Mr. Romesh Chander
granted sanction for his prosecution.

సంఘ సంస్కరణము.

IV

మన న్యాయస్థానములు, సంఘ సంస్కరణమున కే మాత్రము లోబ్బుటకు చున్నవో కొంచెము విచారితము. మన కోర్టులలో, పూర్వము పండితు లేర్పడి, యునుటచేత, వారి సలహాలను బట్టి, ధర్మశాస్త్రముల ననుసరించి న్యాయాధిపతులు తీర్పులు చేయుచుండిరి. తరువాత, ధర్మ శాస్త్రము లన్నియు, వింగిడి భాషలో లభ్యమై చేయబడుట చే అపండితులు తీసివేయబడిరి. కాని మన న్యాయాధికారులలో చాలవారికి సంస్కృతము రాకపోవుటచేతన, వచ్చిన వారైనను, వివాహమునకు నూత్రములు బోధపరచుకొనక పోవుట చేతన, ఈ తప్పుమాలను బట్టియే తీర్పులు చెప్ప వారంభించిరి. పాశ్చాత్యధర్మములే మంచివని అభిప్రాయ పడిన సంఘసంస్కరణప్రేము లగు కొందరు న్యాయాధికారులు, తమ కిష్టమగు న్యాయాధిపతులను చేయుటకు మొదలు పెట్టిరి. ఈ న్యాయాధికారు లందరు, ఆంగ్లేయ విద్యార్థులను లగుటచే, ఒకానొకప్పుడు, తాము దైత్య మక లందించి, కాలానుసారముగ మార్పులు కలుగజేయవలసిన విషయములలో కూడ హిందూ ధర్మశాస్త్రములను ధారాళ మైన న్యాయాధిపతి చేయజేక జరుగుచున్నారు. అయినను, వివాహవిషయములను గురించియు, వర్ణాశ్రమ ధర్మములను గురించియు, చేయబడిన కొన్ని తీర్పులు నిం దువాదావారిం చున్నాను. ఏ వర్ణము వారు, ఆ వర్ణములోనే వివాహములు జరిగించుకొనవలయు నని ధర్మశాస్త్రములకు, ఆచారములు ను కూడ, విక కం త్య ము గ చెప్ప చున్నవి. ఆయా వర్ణములలో ఆంధ్ర: శాఖల వారు ఒండొరులతో వివాహములు జరిగించుకొనవచ్చునని న్యాయాధికారులు ధర్మశాస్త్రములను బట్టియే తీర్మానించి యున్నారు. అస్సాను రాష్ట్రములో ఒక చాకలిశ్రీకిని ఒక చెన్నా వానికిని జరిగిన వివాహము శాస్త్రసమ్మత మనిరి. (15 C 708). ఇట్టి వివాహములు ఆంధ్రములలో లేవన్నను, ధర్మశాస్త్రములు ఒప్పకొనవచ్చు నని కోర్టువారు నెల విచ్చిరి. శూద్రులలో, కులటలకు పుట్టినవారు కూడ శూద్ర జాతిలో పరిగణింపబడువాడే గనుక, వీరును ఇతర శూద్రులతో శాస్త్రసమ్మత మైన వివాహములను జరిగించుకొన వచ్చును. (13 M I A 141; 14 M I A 346, 18 C 264) లింగాయతు లనెడి శూద్రులలో అనేక తెగలన్నను, వీరిలో వీరు వివాహ మాడవచ్చును. (23 B 277) శూద్రులలో అన్యోన్య వివాహములకు అంతఃజాతి భేదములు అట్లు రావు. (23 B 693; 22B 277; 11 B o m L R 822) వీరునల్లెలి జిల్లాలో కై ప్రవ్రవతము పుచ్చుకొన్న ఒక శ్రీ తిరిగి హిందుకై హిందూధర్మశాస్త్రప్రకారము ఒక సాలె వానిని వివాహము చేసికొని నుమారు నలుకదియేండ్లు భర్త్యో శాపురము చేసెను. తోడి సాలెలందరు వీరిని తమ కులము లోని వారికి భావించుచుండిరి. వీరి వివాహము ఆ సాలెల కులాచారమునుబట్టియే గాక ధర్మశాస్త్రములనుబట్టియు చెల్లెలి యున్నదని తీర్మానింప బడినది. (23 M 342) ఈ కేసులో మన మద్రాసు హైకోర్టువారు, ద్విజులుకానివా రందరు శూద్రులే యనియు, వీరిలో వీరు వివాహములు చేసి కొనవచ్చుననియు అభిప్రాయ మిచ్చిరి. ఒక బ్రాహ్మణశ్రీకి చెల్లెలవలన కలిగిన బిడ్డలు శూద్రులుగ పరిగణింపబడిరి. (2 M H C R 1916) సంయుక్త పరగ కాల లో ఒక బ్రాహ్మణుడు, నే పాశ్చాత్య మోయి, అక్కడి యాచారప్రకారము ఒక క్షత్రీయ కన్యను యథా విధిగ పెండ్లిచేసికొని, తిరిగి తన స్వజాతిమైన సోదరుని కిట్లాకు వచ్చి చేసిపోయెను. మున్నెటిమ రాజ్యములో హిందూ ధర్మశాస్త్రముల ప్రకారము అట్టివివాహములు చెల్లవనియు, అరాచపుత్రశ్రీకి పుట్టిన సంతానము, సంయుక్తపరగ కాలలో నున్న ఆశ్రీకి భాగాల్లులు కాగనియు హైకోర్టువారు తీర్మానించిరి. (23 A 458; 16 I C 222) క్షత్రీయకులజా డగు బల రాంపూరు మహారాజాగారు, ఒక మహమ్మదీయశ్రీని యుం చుకొని, ఆమెవలన ఒకకొడుకునుగని, ఆపిల్లవానిని హిందూ నుతాచారముల ప్రకారము పెంచి, హిందూశాస్త్రప్రకారము క్షత్రీయకులలను తెచ్చి ఆశ్రీనికీ వివాహము జరిగించెను. ఈపిల్ల వారికి పుట్టినపిల్లలు భాగాల్లులని ప్రతికొన్నినవారు తీర్మానిం చిరి. మనహిందువులలోని ఇతరులు రావచ్చునని యాకేజు ననిన స్పష్టమగుచున్నది.

ఒక బ్రాహ్మణశ్రీ, ఒక శూద్రుని వివాహమాడినయెడల ఆవివాహము అశాస్త్రీయమే గాక యెడతెగకండ ఆమెను ఆశూద్రుడు తన ఉంపుకుకట్టెగా నుంచుకొనే తప్ప ఆమె, అతనినిగని, అతనివారసులనుగని. మనోవృత్తి యొనను కోర కూడదు. (14 Bom L R 547, 597). వివిధ వర్ణములవారు వివాహము చేసికొన్నయెడల, వారికి పుట్టినపిల్లలు, తల్లివర్ణము లోనే చేర్చబడుదురు. (27 M 13) ఒక హిందువుడు తురక శ్రీ, వలన సంతానము కలిగినయెడల ఆసంతానమునకు మనోవృత్తి ఆతడు ఈయ నక్కరలేదు. (4 C.L.R. 154) ఒక హిందూ శ్రీ, తన హిందూ పెనిమిటి యుండగానే మహమ్మదీయమత మును స్వీకరించి, ఒక మహమ్మదీయుని పెండ్లియాడి, అనేక మంది పిల్లలను కన్నది. మొదటి హిందూ పెనిమిటి యున్నంత వరకు ఈ రెండవ వివాహము అశాస్త్రీయ మని కోర్టువారు తీర్మానించిరి. (26 M. L. J 260) హిందూ ధర్మశాస్త్ర ప్రకారము దంపతులలో నెవరైనను అన్యమతము స్వీకరిం చినప్పటికి వారివివాహబంధము విమోచన మెన్నటికిని కాదు. తాను హిందువులలో నుండి విడిపోవినని బహిరంగముగాను స్పష్టముగాను వెల్లడిచేయనంతవరకు, ప్రతి హిందువునకు, హిందూధర్మశాస్త్రము వర్తించును (37 I C 780) మైన వ్రాసిన యంశములవలన ద్విజులుగానివా రంద రు శూద్రు లని, ధర్మశాస్త్రములును న్యాయాధికారులను చెప్పవలసినదేగా, తమకు శూద్రజాతియు వర్తింపకూడదని కేసన పిల్లగా కేలవ్రాసికో నాకుబోధపడలేదు. ఈమాటలో తప్పే మియులేదు. మన హిందువులలో, చాతుర్వర్ణములు గాక మరి యనేక వేలయుపజాతు లున్నవి. కాని ద్విజులుగాక, తక్కిన వారందరిని శూద్రులనియే చెప్పవలసి యందును. అట్లే గ్రంథ ములలోను వ్యవహారములలోను వాడుకచేయుచున్నారు. ఈ శబ్దమువలన కడ జాతి వారిని కూడ గౌరవిం చు చున్నాము. ఇది గాక ఈ శూద్ర జాతు లన్నియు, ఒండొంటితో, భోజన ప్రతిభోజనములే గాక, వివాహములకూడ జరిగించుకొనవచ్చునని ధర్మశాస్త్రములు న్యాయాధికారులు కూడ అంగీకరించినపుడును వీరివలననే భావతీయములలో ఐకమత్యము రాగలదని నమ్మినపుడును, మనశూద్రు లందరు, తమ కులాచారములను ధిక్కరించి యేల కలసిపోవుటకు ప్రయత్నింపరు? అట్లు కలసిన తరువాత వీరు మిగిలిన కొద్దిమంది ద్విజులను తమలో కలవవలసినదని కోరు టయు, బాసుగారి బిల్లువంటి మరియొక చట్టమును ద్విజులకు కూడ నేర్పరచుటయు త్వరలో సంభవించుట కేమాత్రము సందేహము లేదు. ఒక కేస మన శూద్రులందరు బ్రాహ్మణదేవముచేత, బ్రహ్మసమాజులతోగాని, ఆర్యసమాజులతోగాని చేరుటకు ప్రయత్నింపవచ్చును. అప్పుడు వీరి కెవరును అడ్డు కలిగించ వారులేరు. ఆర్యసమాజులు, బ్రహ్మసమాజులు, హిందువులే. కై నలు, శీర్షులవలెనే వీరును, హిందూసంఘములో ఏర్పడిన నూతన సాంప్రదాయములలో చేరినవా రగుదురు. వీరందరు హిందూధర్మ శాస్త్రప్రకారము శూద్రవర్ణములోని వారే. వీరందరు, తమయిష్టము వచ్చినట్లు వైవము నాంధింప వచ్చును. బాత్రిక ఆరాధన మానివేయవచ్చును. కాని వీరెవరును హిందువులలోనుండి బయటకుపోక నవసరములేదు. ఒక హిందువు అన్యమతము స్వీకరించి, కొంతకాల మైనతరువాత తిరిగి హిందువులలో చేరవచ్చును. కాని తన పూర్వపు వర్ణములోనికి తీసికొనబడక పోవచ్చును ఎట్లయినను ఆతడు అతని సంతానము శూద్రజాతిలో చేరగలదు కేమియు సందేహములేదు. ఒక పూర్వాచారపరాయణుడగు హిందువు సాధారణ బ్రహ్మసమాజుని పుత్రుని దత్తతచేసికొనగా, అట్టి దత్తత, హిందు ధర్మశాస్త్రప్రకారము చెల్లు నని తీర్మానింప బడినది. (30 C 999) కిక్కులు, కై నలు హిందువులే యని ప్రతికొన్నిన వారు నెలవిచ్చిరి. ఈ మతస్థులు బ్రహ్మసమాజులకు బయటబడినంత మాత్రమున, తమరుపుట్టిన వర్ణమునుండి తొలసిపోయిన డైందబడరు. బహిరంగముగ బ్రహ్మసమాజ ములో చేరినపుడే అనగా అనుస్థానిక బ్రాహ్మ్య అయినపుడే ఆసమాజపు దాయ భాగవివాహచట్టములు ఆతనికి వర్తించును. (31 C 11) బ్రాహ్మ్యధర్మము కూడ హిందు మతములో ఒక భాగమైనను, ఆ సమాజములు పాశ్చాత్యుల ననుకరించుచు తమకు వివాహము మొదలగు విషయములలో వేరుగ చట్టముల నెర్పాటు చేయించుకొనిరి.

పెండ్రు వల్లూరి సూర్యనారాయణరావు.

చెన్న పురి బజారు రిపోర్టు

మే 5-వ తేది శనివారము 1917.

ర. అ.	
వియ్యము కొత్తవి 28½ పళ్ల బస్తా	7-0-0
డిటా పాతవి 29 ప:	7-0-0
జొన్నలు 28 ప.	8-8-0
ధనియాలు బారువ 1-కి	45-8-0
నెయ్యి మణుగు 1-కి	16-0-0
మిర్చి కొత్తవి బుట్ట 1-కి గుంటూరు	70-0-0
డిటా పాతవి పరికాయ	77-0-0
పొగాకు	240-0-0
దూదికొత్తది మార్పి, వాయదా	235-0-0
కందులు బస్తా 58 ప.	9-0-9
నువ్వులు 11 ప	8-8-0
ఉలలలు ప- 48బ 1-కి	6-0-0
చింతపండు బారువ 1-కి	40-0-0
పసుపు బా. 1 కి	90-0-0
చక్కెర మ. 1 కి	4-4-0
దెల్లము ,, 1-కి	2-4-0
కొబ్బరి మ. 1-కి	6-0-0
పోకలు మ. 1-కి	13-0-0
ఉప్పు బస్తా 46 బైటికి 3-4-0 చిల్లరము ప1-కి	1-3-0
తోళ్లు పొ 1-కి 1-8-0; 0-12-0; 0-12-0;	వెల
నీలిమందు మ. 1-కి	115 0-0
గు- సవరనులు 1-కి	15-7-5
రాణి సవరను	16-12-0
క్రెంచికాసులు	5-0-0
బంగారము	6-12-0
వెండి	95-8-0
గవ్వ మెంటు పత్రములు	83-4-0
సీమనేరుసెనగ బా 1-కి	27-0-0

Oriental Govt. Security Life Assurance Co. Ltd.,

India's Premier BOMBAY Indifa' Company 1874 Institution
Funds over 5 crores. Claimspaid nearly 5 crores

WAR-TIME BONUS.

A Triumph of Administration.

The results of the recent valuation have proved eminently satisfactory in spite of present seriously adverse conditions, and the Directors have now declared A BONUS OF 3 % on the sum assured to Whole Life Policies in force for the whole of the Triennium 1913-1915

Other important & Generous declarations.

WANTED Active and Influential Agents at:—
Anantapur, Chittoor, Cuddapah, Masulipmtam
Kurnool, Vizianagaram, Rajahmundry, & Chicacole.
Liberal Terms—Personal Security required. Apply stating age, experience, & guaranteed business, to
THE AG. BRANCH SECRETARY,
ORIENTAL ASSURANCE BUILDINGS,
POST BOX No. 8, MADRAS.

ది ఓరియంటల్ గవర్న మెంటు సెక్యూరిటీ లైఫ్ ఆశ్యురెన్సు కంపెనీ, లిమిటెడ్లు.

ఇండియాలో కెల్ల బొంబాయి. ఇండియాలో కెల్ల
వెడ్లకంపెనీ 1874 శ్రేష్ఠమయిన కంపెనీ
5 కోట్లవైర నిధి. 5 కోట్ల చెల్లింపు

యధికాల బహుమానము.
వ్యవహార విజయత్యము.

ఇటీవలజరిగిన వ్యవహార మదింపులెక్కల పర్యవసాన ము ప్రస్తుతము కాలము బెట్టగనున్నను, చాల తృప్తికరముగ వచ్చుది. 1913-15 మూడుసం॥ కాలములో అమలులో నున్న యాశ్రీని భీమాకని, భీమాచేయబడిన మొత్తముమీద 3% బోనసును, ఇంకను ఇతరముఖ్యమును సరసును అ (పకటనలను దైత్యులు కెల్లడించిరి. (572)

THE GREAT WAR.

Chile Breaks off Relations with Germany.

Hindenburg Line Penetrated: British Capture of Fresnoy.

LORD CURZON ON ANNUAL IMPERIAL CABINETS.

[REUTER'S AGENCY.]

GREAT BRITAIN.

Secret Session of British Parliament. Statement Regarding Double In-Come-Tax.

LONDON, May 4.

In the course of a statement in the House of Commons, Mr. Bonar Law said a secret session would be held on the 10th instant and a vote of credit moved on the 9th. He could not say when the statement regarding Ireland could be made. With reference to the double income, tax he had always considered it in its existing form unfair and it ought not to continue. But this was not a time when revenue could be surrendered. He and the Dominion representatives had discussed the subject and he was very pleased to say that, although the latter felt very strongly, not merely from the standpoint of the amount affected but from the point of view of the principle involved, they fully realised at the Imperial Conference what our war needs were and did not suggest that this question should be handled till after the war. He had given an assurance that it would be one of the earliest questions to be dealt with after the war, if he were in a position to exercise any influence.

The Imperial War Cabinet.

To be Made an Annual Institution.

LONDON, May 4.

Lord Curzon in his speech to-day said:—The great and assured success of the Imperial War Cabinet experiment has convinced all of us that such a novel and important constitutional machinery ought not to fall into desuetude and that it would be a great misfortune if an attempt was not made to incorporate it in the permanent constitutional machinery of the Empire. Accordingly at the last meeting of the War Cabinet on the 3rd instant, the Premier on behalf of the members of the Cabinet who had previously discussed the matter and passed a resolution on it made to the representatives of the Dominion and India a formal offer which was warmly welcomed by them and which there are conveying to their Governments for discussion that these meetings of the Imperial War Cabinet should be an annual institution whether in peace or war to consider questions of Imperial relations interests and difficulties. (Cheers).

It was not suggested, Lord Curzon continued, that this arrangement if adopted should supersede any larger reconstruction of the governing bodies of the Empire which might be called for after the war. That would be the business of a special Imperial Conference summoned for the purpose. All that the Government was trying to do was to erect something that might last and would tend to greater unity and development of the whole Empire. Referring to the Crown Lord Curzon emphasised that our constitutional monarchy had already done and was continuing to do for us what Democracy had done or was trying to do in Russia and the United States. The Crown in this country and the Empire, he said, is the true foundation and guarantee of all our liberties. (Cheers) Under it we enjoy the freest constitution in the world and if I were a most advanced democrat I would and should feel that my liberty was safer under the Constitutional Monarchy of Britain than under any Republican Institutions in the world. (Cheers.)

Indian Problems at the War Cabinet.

Warm Expression of Appreciation.

LONDON, May 4.

A communique issued by the Imperial War Conference states that resolutions concerning the representation of India on future Imperial Conferences and the position of Indians in the self-governing Dominions were marked by generous expressions of appreciation on all sides of the assistance by India in the prosecution of the war. These observations of the Dominions' representatives and the sympathetic treatment of the subject gave the keenest satisfaction to the representatives of India.

The King's Reply to the Imperial War Cabinet.

Empire and the War.

LONDON, May 4.

The following is an amplification of the latter portion of the King's address to the Members of the Imperial War Conference: "In the midst of the present terrible struggle the magnificent contributions of men, munitions, and money made by all parts of the Empire have been a source of the greatest pride and satisfaction to me. Vast armies have been raised by the Dominions which have taken or are taking the field, side by side with those of the United Kingdom, to fight the common foe in the cause of justice and of those free institutions which are the very keystone of the Empire. It is fitting also that I should, more especially, refer to the munificent gifts of money made towards the expenses of the war by the Government, Princes and peoples of India. May this comradeship in the field, this community of suffering and sacrifice draw together still closer than ever all parts of my possessions, establishing fresh bonds of union that will endure to our mutual advantage long after the

war and its horrors have passed away. The queen and I recall, with liveliest and happiest recollections, visits which we have been privileged to pay to different parts of my dominions, thereby gaining personal knowledge of various countries and peoples, their resources, difficulties and all their varying problems and interests. We did not forget the warm-hearted loyal welcome given to us on those occasions and it is with feelings of affectionate regard that I shall ever follow the welfare of my subjects beyond the seas. I look forward to the day when some of our children will in their turn have the opportunity of acquiring a similar priceless experience by such visits. I rejoice at the prospect of better means of communication which will more effectively link up various portions of the Empire and trust that the days to come will see an ever-increasing exchange of visits and personal intercourse between the mother country and the Dominions. For, do not sympathy and common brotherhood help to form the surest foundations on which a state can rest? The value of an Empire lies not in its greatness and strength alone, but in the several contributions that each of its diverse parts, with varying circumstances and conditions, makes to our general stock of knowledge and progress. Thank you for coming here personally to present the address. May God bless and protect you all and grant you a safe return home on the conclusion of your labours."

Delegates' Visit to Windsor.

Full Description of Royal Reception.

LONDON, May 4.

Reuter's special correspondent at Windsor says:—The reception of the members of the Imperial War Conference by Their Majesties was a fitting conclusion to the most momentous conference in the history of the Empire, following upon the Members adopting the unprecedented course of going to Windsor and there presenting an Address of loyalty and devotion to the King. The procession of motor-cars left the Savoy hotel in glorious spring weather, conveying Mr. Walter Long, Mr. Chamberlain, Sir Robert Borden, Mr. Rogers, Mr. Hazen, Mr. Massey, Mr. Ward, General Smuts, Mr. Morris, the Maharajah of Bikanir, Sir James Meston, Sir S. P. Sinha and the Secretary Mr. Lambert. On arriving at the castle they were conducted to the white drawing room, where a few minutes later the King in morning dress arrived. The King was accompanied by the Queen, Princess Mary and the Princes Albert, Henry, and George. The members of the Conference, all of whom were previously known to Their Majesties, were presented by Mr. Long, Sir Robert Borden, in a clear, resonant voice, read the address and the King was obviously much touched. He himself read the reply. After which the whole party proceeded to lunch, which consisted of strict war rations with no intoxicants. On the King's right sat Mr. Long and on his left Sir Robert Borden. The Queen sat opposite the King, with Mr. Chamberlain on her right and Mr. Massey on her left. After the luncheon the party adjourned to the drawing room, where the Royal party unceremoniously conversed animatedly with their guests. After a stay of two hours the delegates left the castle.

King and Delegates Impressed.

Reuter's correspondent, who accompanied the party, is authorised to state that the King deeply appreciated and was much touched by the expressions of loyalty and devotion and by the spirit which prompted the presentation of the Address and the delegates were equally impressed by the cordiality of their reception and welcomed the King's reference to future royal visits to the Dominions. The members of the Conference are unanimous that the visit was an eminently fitting finale to their unforgettable mission to London in this crisis in the world's history.

Delegates Visit Hospital.

On the return journey General Smuts, Mr. Morris, Mr. Ward, Mr. Massey and others visited Queen Mary's Hospital at Roehampton and witnessed the work of fitting and training for their future life of maimed soldiers including many from the Dominions. They were much impressed by the way in which men without arms and legs, by means of artificial limbs, performed most of the functions of able-bodied men. They saw an armless man digging and a legless man cycling. The maimed inmates gave three hearty cheers for the members of the conference who suitably acknowledged them.

THE WAR SITUATION.

Lord Curzon's Review.

The Increasing Strain on Germany.

LONDON, May 4.

Lord Curzon, addressing a meeting of the Primrose League in Caxton Hall, said he did not think submarineism would so diminish our shipping as to affect the ultimate issue of the war. The Cabinet's calculation allowed for a wastage of shipping greater than had hitherto occurred. The situation in Russia was still not without anxiety. Referring to the increasing strain on Germany, he said that what might eventually in the near future could not at present be foreseen. Lord Curzon drew attention to the fact that there was no military front on which the enemy was not at present retreating. We

TELEGRAMS.

were daily learning of increasing enemy desertions and surrenders and the breaking down of discipline. He considered the introduction of compulsory rationing necessary, but there was not the slightest cause for panic or real alarm.

Claim for Bounty.

Dismissed for Want of Evidence.

LONDON, May 4.

The Prize court has dismissed the claim of the Commanders of the H. M. S. "Triumph" and "Usk", for a six thousand Sterling bounty in connection with the sinking of seven enemy warships at Tsingtau, holding that there is insufficient evidence as to how the enemy vessels were sunk.

Seaplanes vs. Ships.

Admiralty Announcement.

LONDON, May 4.

The Admiralty states that the Royal Naval Air Service first practised successfully in August 1915 seaplane torpedoing when they sank several ships in the Dardanelles.

British Trade Corporation.

LONDON, May 4.

The Directors of the British Trade Corporation include Lord Faringdon Mr. W. H. Goschen and Sir J. Hope Simpson.

CAIRO.—The death of Sir Armand Ruffier is announced.

The following is the result of one thousand guineas run at New market.

Diadem 1
Sunny-jane 2
Non-Pareil 3
Fourteen ran. Won by half a length. Four lengths between second and third. Betting 6, to 4 against Diadem 25 to Sunny-jane and Nonpareil.

FRANCE.

Two Greek Destroyers to help Venezelos.

LONDON, May 4.

PARIS.—The Government has ordered two Greek destroyers to be handed to M. Venezelos to assure his communications with the islands.

AMERICA.

Brazil Detains German Minister.

LONDON, May 4.

RIO-DE-JANEIRO.—The Foreign Minister, M. Muniz, has resigned. The Government has ordered the detention of the ex-German Minister M. Pauli, owing to information that the Brazilian Minister in Germany is detained.

Sinking of Argentine Ship.

Germany Apologises.

LONDON, May 4.

BUENOS AIRES.—Germany has apologised for the sinking of the steamer "Protegido" and has offered compensation. Germany has also promised that German squadrons shall salute the Argentine flag at the first opportunity.

Chile Severs Relations With Germany.

LONDON, May 4.

AMSTERDAM.—A telegram from Berlin says the Chilean Minister has announced a rupture of relations between Chile and Germany and has asked for his passports.

NORWAY.

Food Shortage in Europe.

LONDON, May 4.

As evidence of the food shortage in Europe Norway is preparing to introduce rationing, and Sweden has prohibited the export of various foodstuffs, including pork, shellfish, fruits, vegetables and provisions.

RUSSIA.

New Russia's Aims.

Determined to Win the War.

LONDON, May 4.

PETROGRAD.—M. Miliukoff has transmitted to the Allied Governments the recent manifesto explaining its war objects. It impresses on the Russian people that these entirely coincide with the principles enunciated by eminent allied statesmen, including President Wilson. New Russia is determined to end the war victoriously.

GREECE.

A New Greek Government.

LONDON, May 4.

ATHENS.—M. Zaimis has formed a new Government.

SUBMARINISM.

Dutch Trawler Torpedoed.

LONDON, May 4.

YMUIDEN.—A Dutch trawler was torpedoed without warning off Terschelling. The crew has been landed.

TELEGRAMS.

FRENCH FRONT.

Great Aerial Activity. Many Successful Raids.

LONDON, May 4.

Last night's French communique says: There was somewhat lively artillery action on the Aisne front. The enemy very violently bombarded Rheims. There was intermittent artillery firing in Champagne. Four enemy aeroplanes were brought down in air fighting and fifteen were seen to fall damaged.

One of our air squadrons bombarded the station and factories at Thionville. On the morning of the 1st May, our aeroplanes dropped 320 kilogrammes of projectiles on the aviation camp at Soissons. On the following night the same camp received two thousand kilogrammes of explosives and a great conflagration was observed in the sheds. On the night of the 1st and 2nd, one of our air squadrons bombarded Betheniville, Pontfaverger, and Chatelet sur Retourne. A very fierce fire and several explosions occurred.

LONDON, May 4.

The French communique says:—The artillery was very active in the region northwest of Rheims. We made further progress in Woods West of Mont Cornille. We stopped dead an enemy attack west of Morthomme. Five enemy aeroplanes were brought down. It appears that three others, which were reported seriously damaged on 2nd instant, were brought down.

BRITISH FRONT.

Fighting of Terrible Intensity.

LONDON, May 4.

Reuter's correspondent at Headquarters telegraphing this afternoon says:—Fighting of a terrible intensity has raged throughout the day at the main points of attack. The fighting at many places has been of a ding-dong order. The most conspicuous gains were made on the banks, concealed machine-gun fire impeding progress in the centre, namely up the Scarpe valley.

The Attack Described.

Describing the attack he says:—Before daylight we pushed well forward northward and the Canadians took Fresnoy. But Oppy was too strong for a frontal capture, the wood in the front being infested with machine-guns posted in trees at varying heights, and uncut wire in gullies could not be got at by barrage. Several new German divisions were identified. The enemy delivered formidable counter-attacks opposite the lost ground at Gavrelle, but most of the counter-attacks were broken up by artillery. It is no exaggeration to say that the German dead number thousands.

The Day has been Good for Us.

Telegraphing later the correspondent says:—Cannonading is most intense round Roeux which is strenuously defended. There was fierce fighting at Bullecourt, on the outer edge of which we are established. A very heavy counter-attack has driven us back through Cherisy which we captured earlier. The verdict of reliable persons seems to be that on the balance the day has been good for us.

HINDENBURG LINE PENETRATED

British Success in Fresnoy.

British Aviators Still Winning.

LONDON, May 4.

Last night's communique says:—There was fierce fighting all day westward of Queant to the northward of Fresnoy and eastward of the village of Vimy. The enemy was again employing large reserves of men and guns and delivered repeated counter-attacks, practically along the whole battlefront. The enemy suffered heavily from concentrated artillery and machine-gun fire, both before attack and during the assault. Our troops, in spite of obstinate resistance in the morning penetrated the sector of the Hindenburg Line, westward of Queant, maintaining themselves there all day against constant and powerful counter-attacks. Further progress was made in the neighbourhood of Cherisy, astride the Arras-Cambrai road, and on the right bank of the Scarpe, where positions which changed hands frequently and were defended with great determination are now in our possession.

On the left battle front we captured Fresnoy and positions southward and northward on a two-mile front. We also gained a footing in the trench system northward of Oppy and made progress at other points. Fighting continues. Besides the enemy's severe losses in killed and wounded, several hundred prisoners were taken. There was great aerial activity. Five German aeroplanes were brought down, five were driven down out of control, and four kite balloons were destroyed. A British machine is missing.

The Capture of Fresnoy.

Canadians Outfighting Prussian Guards.

LONDON, May 4.

Special correspondents at headquarters state that the Canadians fought on the left and the Australians on the right of the British advance and the English, Scottish and Irish troops in the centre. Important gains were made in the direction of Cherisy and Bullecourt where the Australians were engaged in most desperate street-fighting. The Prussian Guards garrisoning Fresnoy were specially reinforced with the view to attacking Arras, but the Canadians anticipated them and, surrounding Fresnoy, trapped part of the garrison, 208 survivors surrendering after a brief fight with bombs and bayonets. Beyond Gavrelle the windmill changed hands four times. It is estimated that the Germans suffered more heavily in casualties than in any previous day's battle. Reuter's correspondent sums up the position by saying:—What Hindenburg has sought most desperately to evade is happening; namely, the exhaustion of German man-power at a stage spelling the early defeat of Germany. Correspondents point out that the Canadian

success at Fresnoy breaks the Oppy-Mericourt line which is a double one. The first set of trenches was captured Arras was taken and the second set to-day by the English troops. The Canadians took the whole of the main trenches to Oppy where they fought most fiercely with two Prussian reserve Guards Divisions. Machine-guns in trees have never been used on such a scale as in Oppy Wood, which was a perfect rookery. The gunners hid behind the trees on ladders nailed on the trunks when the British shrapnel was buzzing. The battle at Bullecourt, where the Hindenburg line was broken, was most amazing. The British pushed to the far edge of the village and faced the German counter-attacks simultaneously. The Germans were strongly established inside the village. Hence four lines were engaged, the two middle lines facing both ways. The soldiers described the position as a double sandwich, the tangle being unravelled by the hardest hand-to-hand fighting. The intensity of the artillery bombardment can be imagined from the fact that every battery, British and German, on the whole front, was firing continuously for twelve hours at high speed.

The German Report.

LONDON, May 4.

A wireless German official communique says that new English attacks on a wide front commenced after the recent artillery firing on both banks of the Scarpe. There was great artillery activity between Vaux-Aillon and Craonne and along the Aisne-Marne Canal and on the heights northward of Prosnès.

KILLING GERMANS.

Artillery Ceaselessly Active.

Results of Allied Offensive.

LONDON, May 4.

Though the infantry is comparatively inactive on the western front this does not mean the suspension of the task of killing the Germans. On the contrary the British artillery has been thundering ceaselessly day and night over the Douai plain, giving the enemy no rest. The results of the recent offensive may be summed up as follows:—

A considerable part of the Hindenburg Line is in British possession and another section is endangered.

The British have captured the Hindenburg Line between Arras and Croisilles and hold nine thousand yards of old German positions north of the Scarpe, and by an attack on the Arras-Lens front have turned the Hindenburg Line between Arras and Queant, thus creating a situation full of strategic possibilities. In the meanwhile a breach has been effected in the German front in the Moronvillers region in Champagne which seriously menaces the formidable positions of Berru and Nogent-l'Abbesse overlooking Rheims.

German Counter-Attack Repulsed.

LONDON, May 4.

The British communique says:—Fresnoy and the positions that we captured north and south of it were severely counter-attacked last night but we maintained all positions. There was severe fighting in the neighbourhood of Bullecourt. Enemy heavily counter-attacked eastward of the village last night, a sector of Hindenburg line which we captured yesterday morning, but attempts failed with heavy losses. There was fighting also during night, near Cherisy astride Arras-Cambrai road and we compelled to fall back from advanced positions, which we have captured during the day. We further progressed north-westward of St. Quentin and north eastward of Hargicourt where we captured Halakoff farm.

MESOPOTAMIA.

MESOPOTAMIA SUCCESS.

Official Report.

SILMA, May 4.

With reference to the communique issued on the 1st May, General Maude telegraphs that our troops attacked the 13th Turkish Army Corps at dawn on the 30th April in a strong position which they had been entrenching for some days on both banks of the Shatt-el-Adhaim, 25 miles south-west of Kifri. The attack took the enemy by surprise. His first two lines, including a fortified village, were rapidly stormed by our troops who advanced with great dash and swept through the position in irresistible style. The strong Turkish counter-attack lost us the village, but it was speedily regained and the enemy began a general retreat about mid-day, covered by strong rearguards. The Turks continued to retreat during the night of the 30th April, and on the 1st May were driven back into the Jebel Hamrin Hills by our cavalry which had been taking up the pursuit. Our total captures on the 30th April amounted to 359 prisoners, a large proportion, including 21 officers (of whom one regimental and two battalion commanders were unwounded) also one Hotchkiss gun, one machine-gun and a large quantity of gun and rifle ammunition. Only a part of the battle-field has been cleared. 182 Turks have been buried.

BRIEF TELEGRAMS.

The amount of subscriptions to the Indian War Loan at the District Treasuries of Bengal as reported to the Government on Wednesday was Rs. 30,74,270.

Bombay received a smart shower of rain accompanying by thunderstorm on Thursday night. The preceding days were exceedingly hot, but a change in temperature was noticeable on Wednesday night and a cloudy sky on Thursday heralded the rain.

The Bombay Municipal Corporation yesterday passed a resolution expressing their profound sorrow at the untimely death of Lieutenant the Hon'ble F. Thesiger, gallant son of H. E. the Viceroy. Touching references were made by Mr. MacBain and Mr. Wachha who moved the resolution.

Mr. Rushbrook Williams, University Professor of Modern Indian History, has been delivering an interesting course of lectures in the Allahabad Club Theatre on "Indian Army" to large and appreciative audiences and on Friday gave an account of the first beginnings of the Indian Army.

Latest Telegrams.

[REUTER.]

—O—

LONDON, May 4.

The King to-day invested Lord Carmichael with the G. C. S. I.

Acting Lieutenant Prince Albert has been appointed to the battleship "Malaya".

Under the new scheme which will be issued shortly for the release of more men for the army only men skilled in essential work will be regarded as indispensable. One of the Trades directly affected is textile trade. Hitherto thousands of cotton spinners have been exempted because their occupation is "certified" but it is understood that the new list protects only certain classes of men directly engaged in the manufacture of naval and military necessities.

The British communique says:—We took upwards of nine hundred prisoners on Thursday including twenty-eight officers. We strengthened position captured in the sector of Hindenburg line and made progress eastwards along the enemy's trenches killing many Germans.

There was severe air fighting on Thursday. Three enemy machines were brought down five were driven down out of control and two were shot down by gunfire. Another was forced down behind our lines. Two of ours are missing.

The French communique says:—A brilliantly conducted operation made us masters of village of Craonne and several strong points east and north of the village. One hundred and fifty prisoners have hitherto been counted. After a lively artillery preparation in the region north-west of Rheims we launched an attack carrying first the German lines on a front of four kilometres capturing six hundred prisoners. Artillery duel was furious in Champagne throughout the day south and south-west of Moronvillers.

The Belgian communique says:—The Allied aviators bombarded German aviation centre at Bihistelles.

The Belgians dropped fifteen-hundred kilogrammes of projectiles during the night.

INDIAN TELEGRAMS.

From our own Correspondent.

[BY WIRE.]

—O—

CALCUTTA.

The Indian War Loan.

Applications for the War Loan now amount to Rs. 17,45,74,800. Details are as under:—

CALCUTTA, May 4.

	Rs.	AS.	PS.
Bombay	6,75,09,000	0	0
Bengal	5,56,84,800	0	0
The Punjab	1,34,96,400	0	0
United Provinces	1,28,98,400	0	0
Madras	85,49,800	0	0
Burma	62,25,400	0	0
Minor Administrations	48,89,100	0	0
Central Provinces	28,78,100	0	0
Bihar and Orissa	20,86,200	0	0
Assam	3,57,600	0	0

Applications to Post Office section of the War Loan received up to 2nd May number 9701 for a total value of Rs. 64,72,500. Details by circles are as below:—Bombay: number of applications 3,009, amount Rs. 16,95,475; the Punjab 2,257, Rs. 13,45,350; Bengal and Assam 1,300, Rs. 11,21,300; Central 1,199, Rs. 7,59,225; the United Provinces 686, Rs. 7,13,450; Bihar and Orissa 440, Rs. 3,81,575; Madras 326, Rs. 2,98,150 and Burma 484, Rs. 1,57,975.

Suicide.

CALCUTTA, May 5.

A shooting tragedy occurred at Belgharia rifle range early on Thursday morning when Mr. G. H. Wass, Assistant, Messrs. Allen Berry and Co., Calcutta, blew out his brains with a rifle. It appears that Mr. Wass who was a volunteer, on Thursday morning arrived by train at Belgharia station with a rifle. He enquired from the station staff if the rifle range was being used. He then proceeded to the range and shortly afterwards a shot was heard, the report coming from the direction of a shed. People went there and found the deceased with a gunshot wound in his head, apparently self-inflicted the bullet penetrating the head through chin.

BOMBAY.

Recruiting in Poona.

POONA, May 4.

Up to the 1st May, 55 names had been registered by the District Magistrate, Poona, of the men who offered themselves for enrolment in the Indian Defence Force. Of this number 49 are Brahmans and one Parsee. The applications of all these young men have been forwarded to the General Officer Commanding the Poona Divisional Area. The returns of other districts have not been published as yet.

BRIEF TELEGRAM.

During the week ending the 28th April, the plague mortality for all India stood at 7345 against 8712 cases. The following are the provincial figures:—Delhi 1 death, Bombay 1159, Madras 88, Bengal 8. Bihar 1313, The United Provinces 2304, the Punjab 238, Burma 74, the Central Provinces 97, Mysore 66, Hyderabad State 536, Central India 107, Rajputana 338 and Kashmir 6.

సమకాలికాభిప్రాయములు

అధికారుల జోక్యము.

ఈ దేశములో స్థానిక స్వపరిపాలనాభివృద్ధిలో నుండే అధికారుల జోక్యము కలుగజేసికొనుట ఊహ్యతకు కారణం బగుచున్నది. స్థానికప్రభుత్వమువారి యభిప్రాయముల నధికారుల నాదరణతో జూచుచుండుట, ఇందుకు పూర్వాపురపాలక సంఘమువారికి ప్రాయము డిరిజనల్-ఆఫీసుగా రుపయోగించిన భావయే బలవంతమైన నిదర్శనము. “యోగ్యత లేకుండగా పరిపాలక సంఘమువారు నీటిపారుదల మున్నగు పనులు లేమి అధీనమునం నుండలేనని కోరుట తెలివి తక్కువతనము” గౌరవనాయకులగు పరంజిబి, ఆర్మీ, లిమాయి, మొదలగు సభ్యులగుల సంఘము నంతగా దూషించుట తగదు. ప్రభుత్వమువారు, ఒకసంవత్సరము పనిచేయుచు మరతులతో, యాపమలను లేమి అధీనముక్రిందకు చేర్చుకొనిరి. హిందూపత్రిక.

సర్ మైకేల్ ఓడ్యయర్ : స్వరాజ్యోద్యమము

సర్ మైకేలు గారు, తాము తెలుగు పాలు గాల్గను పంజాబు రాష్ట్రమునకు రాంగూడ దని గావించిన యాజ్ఞను, “ఉద్యమ నాయకులు బోధించుచున్న పద్ధతుల ననుసరించి ఈ రాష్ట్రమున స్వరాజ్యోద్యమము గావించు బహుశేషం,” తమ ప్రభుత్వమువారి రియమిండుగ చట్టార్పించిన విప్లవాన్ని జ్వాలలు పునరుద్ధరించుట ప్రజ్వరిల్లు నను కారణము చూపి, సమంజస మని సాధించుకొనుచున్నారు.

మేము విప్లవకారులము గాము; బుద్ధివంతులకల గల యే హైందవ రాజ్యాంగవేత్తయు కాదు. ఏ చేరుతోనో యొక చేరుతో కడచిన యేదని సంవత్సరములు స్వరాజ్యము వలయునని వాదించుచున్నాము. రిపబ్ల ప్రభుత్వగారి స్థానికస్వపరిపాలనా విధానము, నిరంకుశాధికారులపాలన బడి రూపనాశనమైన యనంతరము కూడ, స్వరాజ్యస్థితి కొక సాధనమే. ఈ కారణమున బట్టియే మేము, దేశమందలి యితరులతోఁ బాటు, దాని ప్రోత్సాహపూర్వకముగ బలపఱచి వాము. మింగ్లొ-హార్న్ “సంస్కరణములు”, మార్క్స్ ప్రభుత్వ గారపుడు నిష్కలమముగా నభివర్ణించినట్లు, “ఎడమచేతితో నిచ్చుచు కుడిచేతితో నడచుచున్న రాజనీతి” ననుసరించిన నయినను జాతి ప్రాతినిధ్య మూలమునకు ప్రత్యేక మహమ్మదీయ విమోక్షక వర్గముల మూలమునకు ప్రజను చీలించును నుద్దేశముతో నెర్పఱుపబడిన నయినను అది స్వరాజ్య సాధనము లగుటచేతనే హైందవప్రజలు తమ యనిష్టమును పాటింపక వారి నామోదించిరి. బ్రిటీషు సామ్రాజ్యవ్యవస్థలును హైందవజాతీయాద్యములును చిచ్చించినకు సమకాలముగా ఫలించుటకు స్వరాజ్యమే శరణు మని హార్డింజ్ ప్రభుత్వ గారు 1911-వ సంవత్సరము ఆగష్టు నెలలో తాము పంపిన సందేశము దంగీకరించియున్నారు. జాతి మోక్షావణ ప్రబోధయందు నిష్టతో చితమైన యథాంతి సమయములందును ఆకస్మికమైనట్టియు అపత్యాగక మైనట్టియు మార్పులనందే దేశమును సంరక్షింపవలె ననెడి యుద్దేశ మొక్కటే ఈ యుక్త్యుల

విధానముల కన్నిటికిని మూలము. రాజ్యాంగవేత్తలగు నిప్పటి హైందవనాయకులు, కడచిన యేదని సంవత్సరములలో ఈ సామ్రాజ్యమును పరిపాలించుటకు నియమింపబడిన ప్రతి బ్రిటీషు రాజ్యాంగ వేత్తయొక్క పద్ధతిని యథార్థముగ ననుసరించియే, స్వరాజ్యము వలయునని వాదించుచున్నాను.

సర్ మైకేలు ఓడ్యయర్ గారుగాని బుద్ధి మంతుడగు మరియే హిందూదేశ పరిపాలకుడు గాని సభ్యమైన స్వరాజ్యోద్యమమున అణచివేయవలె నని కాని యాటంకపఱుపవలె నని కాని యెంతమాత్రము నభిలషింపఁ జాలడు. అటు లైనచో సర్ మైకేలు గారంత పట్టుదలతో, నాటంక వెట్టు మున్నది మరియేమిటి? “ఉద్యమ నాయకులు బోధించుచున్న పద్ధతులు” ఆ షేషణియును లని ఆయన చెప్పియున్నాడు. కాని, ఆ పద్ధతు లేవి? సర్ మైకేలుగారు ముఖ్యము లేని పాడి మాటలు చెప్పి తప్పించుకొనఁ జూచుచున్నట్లు కనిపించుచున్నది; ఈ విధమున తప్పించుకొనుటకు బగులుగా ఆ పద్ధతు లేమిటో స్పష్టముగాను నిష్కలమముగాను మాకు చెప్పి యుండవచ్చును. బిసెంటుగారు విప్లవాగ్రహణోద్దేశముల పాపమునకు పోలే దని యందఱుకును విశేషమే. అంతే కాక, ఈ క్రైస్తవ శతాబ్దముయొక్క ప్రారంభ వత్సరములలో బెంగాలునందలి స్వదేశోద్యమమున విప్లవోచితములగునశాంతి చీజులు గల చని యొప్పగనో తప్పుగనో గ్రహించిన కారణముచేతనే, ఈ మే గూ చుహోద్యమమును ప్రత్యక్షముగా నా షేషించి యుండుటకు ప్రసిద్ధము. ఈ సందర్భములలో, ఈ మే యిటీవల గావించుచున్న సంపూర్ణ స్వరాజ్యోద్యోగమునకు సరియైన యుక్తమేమి? దేశమందలి యున్నట్టియు ఇతరమిద కలుగునట్టియు విప్లవోచిత దేశభక్తియొక్క వివిధశక్తులను నివారించుటకును చక్కఁబఱచుటకును సమర్థమైన సాధనము స్వరాజ్యము తప్ప మరియేమిటి లేదని యామె గ్రహించెను. ఇదియే యామె యిప్పటి స్వరాజ్యోద్యోగమునకు సరియైన కారణము. బిసెంటుగారి యుద్యమముయొక్క తత్వ మిదియే. తా నభిమానించిన హిందూదేశమునకు స్వపరిపాలనమును సంపాదించుటకు మాత్రమే కాక, అంతకన్న సధికముగా గాకున్న మానె ఆధునపక్ష మంతమాత్రము, తన జాతివారి స్వస్థల మగు కేబుల్ బైటెను స్థాపించిన మహా సమూహ్యమును సంరక్షించి బలపఱచుటకు కూడ, ఆమె యిందు ప్రత్యక్షముగ ప్రయత్నించుచున్నది. హిందూదేశముయొక్క ప్రకృత పరిపాలకు లీ స్వల్పవిషయమును గ్రహింపలేరా?

ఇక, తెలుగు గారు గాని విషనపాలు గారు గాని యెవరును బ్రిటీషు సంబంధము విడిచిపోలేనని యెన్నఁడును బోధింపలేదు. వారు రాజద్రోహులుగా శిక్షింపఁబడిరి గాని, ఈ దేశములో రాజద్రోహులై యెంత సంస్థముగ నున్నదియు మన మందఱుము నెఱుంగుదుము; 1907 మొదలు 1912 నఱకు భయభ్రాంతులైన ప్రభుత్వమువారి లేవిధముగా నెడతెగకుండ రాజద్రోహోపశంఖ చేసినదియు కూడ నెఱుంగుదుము. నిరంకుశప్రభుత్వసంవిధానమును ఎంతటి సభ్య విధివిహిత సాధనముల నవలంబించి మార్పులనినను సంస్కరింపఁబూనినను, ఆ నిరంకుశ ప్రభుత్వాధికారు లా పూనికను రాజద్రోహుని నిందించుట సర్వత్ర సహజమే. కాని, సమకాలికాభి

ప్రాయములందును చరిత్రకారుల తీర్మానములను రాజద్రోహులు లనుపేరఁ బరఁగడి మీరు నిరపరాధులుగా గౌరవింపఁబడుటయు నిశ్చయమే. కాబట్టి రాజద్రోహమున కని శిక్షింపఁబడుట విప్లవోద్యమమునకుఁ గాని విప్లవోద్దేశమునకు గాని నిదర్శనము గాదు.

ఈ పురాతనచరిత్రాశ్రయము మాట య టుండనిండు. సర్ మయిలేలు డ్యయర్ గారు స్వరాజ్యోద్యమ సంవర్ధమునం దంతి దృఢముగా నా షేషించుచున్న పద్ధతులను మనకు స్పష్టముగా నిరంపవలె నని ఆయనను కోరుట యుచితము. ఈ యుద్యమనా మకులు వివరముగా నిధించిన పద్ధతులు, లక్షి దేశీయమహాసభలో ఈ విషయమై కావించబడిన తీర్మానముందు వ్యక్తిరీతింపఁబడినవే. దేశీయమహాసభయొక్క స్వరాజ్యపుత్తిర్వాసమందలి పద్ధతుల ననుసరించి ఈసంవత్సరము ద్యులవాల్చిస్తే సకలముగాపరిచేయవలెనని దేశీయ మహాసభ యందలి వివిధపక్షములవారును అంగీకరించిరి. ఈ తీర్మానమందు కోరబడిన విషయములు రెండు: (1) హిందూదేశము నందలి బ్రిటీషు రాజనీతియొక్క యుద్దేశము స్వరాజ్యమే యని బహిరంగముగాయథావిధిగాను రాజుగాను ప్రకటింపవలెను; (2) దేశీయ మహాసభ నాయకు మహమ్మదీయ సమితివారును ఏకీభవించి యొక్కచిన సంఘమునాను నిర్ణయించిన ప్రకారము, నియోజక సంస్కరణములనుగూర్చినట్టియుసామ్రాజ్య రాష్ట్రీయ శాసనసభల పునర్నిర్మాణములకు గూర్చినట్టియు నేర్పాటును సాగ్వనైరంకీకరణముగా ప్రవేశపెట్టవలెను. మాకు తెలిసికొంటే ఈ పద్ధతులను మాత్రమే హిందూదేశమందలి స్వరాజ్యోద్యమ నా మకులు సంపదించుచున్నారు. వారు కోరుచున్న వి యా మార్పులు మాత్రమే. సర్ మైకేలు డ్యయర్ గారిని స్వరాజ్యోద్యమమునకు విముఖులుగా పనిచేయుట యుచితమని తలంచిన శిక్షింప యందఱిని, ‘ఈ మార్పులు ఆకస్మికము లని కాని అపత్యాగకము లని కాని నిష్కలమముగా నభివర్ణింపఁగలరా?’ అని యడుగుదము.

రాజసందేశము అపత్యాగకమైనట్టి కాని యున్నమైనట్టి కాని యేమార్పును యథార్థమున కలిగింపదు; ప్రభుత్వవిధానమును ముందుముందు కొన్ని మార్పులు కలిగింపఁబడునని వాగ్దానము మాత్రమే చేయును. దేశీయమహాసభ యొక్కయు మహమ్మదీయసంఘముయొక్కయు సమిష్టిసంఘమువారి మోదించిన సంస్కరణముల యేర్పాటు విషయము ఒకసారి చూడుడు. హిందూదేశమందలి వివిధశాసనసభల ప్రకృత స్థితిగతు లేమాత్రము తెలిసిన సాధానాన్నియందును కై నను, ఆ యేర్పాటు ఎంత గాఢమైనదో పరిష్కాసాధనముగ ప్రతిపాదించబడినదియు, ఇప్పటి భగ్యచూత్రముల నెట్లును రించుచున్నదియు స్పష్టపడఁగలదు. ఇక, సర్ మైకేలుగారు ‘ఆకస్మికమైనట్టియు అపత్యాగకము లైనట్టియు మార్పు’ లని వాకొనినవి హిందూదేశోద్యోగుల వేద్యయొక్క మెదడులలో మాత్రమే యున్నట్లు మాకు కనిపించుచున్నది. ఈ విధివిహితమైన సంస్కరణములను మార్పులను ఈ దేశములో ప్రవేశపెట్టఁబడిన యెడల, శివు యిప్పటి యధికారాధికర్యములు చాలవఱకు పోవు ననెడి భయముచేత వారు తప్పుచిందుట సహజము.

వాస్తవస్థితి యిట్లు కన్పించుచున్నది: యాగ్యోపందమందలి నిరంకుశాధికారులవలెనే హైందవ నిరంకుశాధికారులును బాధ్యతలేని తమ యధికారాధికర్యమును తగ్గించు ననుభయము కలిగించెడి ప్రతిమార్పును అపత్యాగకముగా పరిగణింతురు. ఇది, వారి విలక్షణ ముద్యమరకము బట్టి కలిగిన సహజమనఃభర్తమే కాని, వారి దోషము కాదు. వారిస్థితికి జాలిపడవలసినదే కాని, వారి దోషమే తీవ్రము నిరంధించుటకు వీలు లేదు. అయినను, ఈ యుద్యమిట్టి శోధయొక్క నిరంతరి కృషికలన కలుగఁబోయెడి యాపన్నస్థితి కోరదని యము. — ఆచార్య బజాజు పత్రిక.

నాగపూరు నందు శీవజనులను పోషించు సంఘ మొకటి కలదు. ఆ పురుషునకు 314 మైళ్ల దూరమున్న యొక పల్లెటూరిలో ఆ సంఘమునా ఒక శీవబాలికా పాఠశాలను స్థాపించిరి. అందుకు బాలికలందరను హిందూలినానే వీరిని అగ్రజాతివారు ముట్టుకొనరు. అందులకై నై సంఘమునా గా బాలికలనేత కుంకుమము పంచి నెట్లు ప్రతిమును చేయించి అగ్రజాతిస్త్రీలు యాబాలికలతో కలయుట తటస్థించునని యాగొందించిరి. ఆస్థియొక పుణ్యదినమున కుంకుమకోము నా బాలికలనేత పట్టించిరి. వా రనుకొనినట్లుగనే అగ్రజాతిస్త్రీ లనేవలు ఈ బాలికలతో కలయుట సుప్రసాదమైనది. హిందూదేశ సంఘ నేతకులలో మొకఁగు డ్రావిడ్ గారి భార్య ఇందు విశేషముగా పని చేసెను. ఈ కతముల భావము తెలియజేసెను. అనేక...

The Glory of Man is his STRENGTH

NOT PHYSICAL ALONE, BUT FUNCTIONAL. SEXUAL AND NERVOUS TOO. Hence, one and all ought to try to preserve it in the heyday of Youth, guard and insure against its loss as a precautionary measure, and obtain and regain it, at any age and at any expense, if already lost, through any cause whatsoever. How? By a timely use of the world-renowned mechanical device called "E" manufactured on Dr. Bier's Principle of Hyparæmic Treatment by Messrs. Huston Brothers Co., of Chicago, U. S. A. priced at Rs. 15 only (packing postage &c, charged extra) Patented all over, highly recommended by several leading medical authorities of the East and the West and countless numbers of gratified cured patients.

Why? because if other wise, the Man who does not possess this necessary attribute of life is only a so called Man.

Absolute secrecy guaranteed. Correspondence only in English: write to-day, in all confidence if really interested (669)

of free descriptive literature regarding this marvellous cure, especially mentioning the Andhra Patrika" to the—

ECTREUSS (A. P. DEPTT) SOLE AGENCY, FOR THE EAST, BATALA

జాబులు

--- 0:0:0 ---

I

క్రొత్త టోలుగేటు

కంట్లాట్ల పన్ను వసూలు చేయుచుండుట.

అయ్యా,

గంజాముజిల్లా నరసన్నపేట గ్రామమువద్ద కిమిడి కిరింగపట్నం రోడ్డు బ్రంకురోడ్డు కలియవోట రెండు సంవత్సరముల క్రితమొక టోలుగేటు నేర్పరచిరి. అది యట్లుండ కిమిడి కిరింగపట్నం రోడ్డులో తిలారు రెయిలుస్టేషనుకు నెల్లై బ్రాంచి రోడ్డు కలియవోట మే 1 తేది మొదలు మరియొక కాళా టోలుగేటును కట్టినారు. కిరింగపట్నం ప్రక్కనుండి కిమిడి ప్రక్కవరకు బండ్లు నరసన్నపేటవద్ద టోలు తప్పించుకొని వెళ్ళుటకు బాగ్రత పరుచుకొనుట కిట్లు చేసియుండిరిని వాడుక. నరసన్నపేట వద్దనున్న గేటుకును కాళాగేటుకును 3 మైళ్లు 5 ఫర్లాంగులు దూరము మాత్రముకలదు. కాళాగేటు వద్దనుకూడ పన్ను వసూలుచేయుటకు కంట్లాట్లకు అధికారి మున్నట్లు కనపడెను. దీనివిషయమై జిల్లా కలెక్టరుగారి వీరిభవయిన ప్రమరణము ఉన్నట్లుకూడ లేదు. బ్రాంచి వద్దనుకూడ సామ్యు (టోలు) వసూలుచేయుటకు అధికారిమే యున్న యెడల దానిని బ్రాంచి యని చెప్పటం కంటె అసలు టోలుగేటు అని చెప్పటమే క్రమము. కిట్ల మైళ్లదూరములో రెండు టోలుగేటులు ఉండుటకల ప్రజలయొక్క కష్ట మెంతగానుండునో యూహించుకొని యుండును గాని వ్రాయటప్రయాస. ఈ బ్రాంచి వద్దను ప్రజాకిమిడిరోడ్డు 25.5 మైలు టోలుగేటు అను చేయతో చిట్లు యిచ్చుచు కంట్లాట్ల టోలు వసూలు చేయుచున్నాడు. విద్యావిహీనులను అజ్ఞానుల నగు ప్రజలు కంట్లాట్లను చెప్పినట్లు పన్ను చెల్లించినేయుచున్నారు. ఈ యక్రమమును గూర్చి సుమారు 10-15 గ్రామములవారు జిల్లాబోర్డు నెసిడెంటుకును తాలూకాబోర్డు నెసిడెంటుకును వ్రాసినందులు పంపుకొనినారు. కాని ఇంకవరకు నేమియు గా లేదు. తాలూకాబోర్డు నెసిడెంటు మాప్రాంతపు మకాములో రి కనములనుండి నేంచేసియున్నను తమ బసకు 4 మైళ్లలో జరుగుచున్న సంగతిని గూర్చి విచారించవలె విచారించలేదు. ముఖ్యము తాలూకు బండ్లకుకూడ టోలును కంట్లాట్ల వసూలుచేసెను. మేన్టీరియగారయొద్ద జుస్టిసి వాళ్లు చేయగ దానిని విచారించుటకు తమ కధికారుములేదని త్రోసి వేసిరి. నెలవసములనుండి ప్రజలు కష్టపడుచున్నారు. అధికారులు ప్రజల కష్టములను విచారించి వానిని విచారించకలసి యుండును.

బాధితులు.

II

బ్రాహ్మణులు స్వస్థిపాలనము.

అయ్యా,

ఈమధ్య చెన్నపట్టణములో కొందరు దూరదృష్టిలేని శూద్రులు, మనదేశమునకు స్వపరిపాలనము రాగానే, తెలివితల బ్రాహ్మణుల చేతులలో తాము పడెదమనియు, నిప్పటి కంటె నెక్కువయిది బ్రాహ్మణులు ఉద్యోగములలో చేరి నిరంతరప్రభువులై, పూర్వకాలములో వలనే క్రింది జాతుల వారిని అణగారోక్కిదగ్గరియు, వాస్తవత్రికలను స్థాపించి ఘోష మొదలుపెట్టినారు. స్వపరిపాలన అనగా ప్రజాస్వామిక ప్రభుత్వ మని అందరను నెరిగిన విషయమే. ఇట్టి ప్రభుత్వములో, భూవనలనిబట్టియు ధనమును బట్టియు ప్రతినీలల నెన్నకొను అధికార మొసంగబడును. ఈ అధికారము ప్రజల కందరికి క్రమక్రమముగా వచ్చినపుడుకూడ, భూస్వాములు ధనవంతులే మన గ్రామములలో పలుకుబడిగల వారుగ నుండురు గనుక. వారికే వోట్లు ఎక్కువ రాగలదు. కాబట్టి పల్లెటూళ్ళలో, అట్టి పలుకుబడి గలవారు శూద్రలే గనుక, తమ పాలేళ్లు మొదలగువారి సహాయమువలన మన శాసన సభలో వీరి ప్రతినిధులే మిక్కిలి హెచ్చుగనుండురు. మనరాజధానిలోనెగాక యితర రాజధానులలోకూడ శూద్రప్రతినిధులే హెచ్చుగానుండుట కెట్టిసందేహములేదు. వీరికితోడు మహమ్మదీయ క్రైస్తవ మొంబర్లు కూడ చేరుదురు. కాబట్టి ద్విజా లు మూల మూల లకు త్రోయ బడక తప్పదు. జగ్గయ్య పేట లో జరిగిన కృష్ణామండల సభాసమావేశములో ఒక బ్రాహ్మణుడు, యుక్తియుక్తముగ సవస్థపించుచు, మన సవరిపాలనము గాగానే దేవాదాయ ధర్మాదాయ

దేవాలయములలోకి శూద్రులే చొరబడుటయు, శూద్రులలో హితులు శూద్రావర్తకులు బయలుదేరి యిప్పుడున్న బ్రాహ్మణ వృత్తులు నశింపజేయుటకు, మన శాసనసభలలో, అధిక సంఖ్యకు లగు శూద్రమొంబర్లు అనేకవిధములైన చట్టములను నిర్మింపగలరనియు, యజ్ఞోపవీతములను త్రోసివేసి శూద్రులలో చేరినగాని జీవనోపాధియే ద్విజుల కుండదనియు, నీ మొదలగు కారణములనుబట్టి చట్టని యా బ్రతిమ ప్రభుత్వమే ఆచంద్రార్కస్థాయిగా నుండవలె ననియు, ప్రజాస్వామిక ప్రభుత్వము మన దేశమునకు పనికిరాదనియు, వాదించెను. ఈ వాదనకు, అక్కడనున్న శూద్రు లేమియు సమాధానము చెప్పలేక పోయిరి. తరువాత, ఒకరెద్దరు బ్రాహ్మణ ప్రతినిధులు తమ వర్గమువారు, హిందూదేశములలోనే అల్పసంఖ్యకు లనియు, తమ కెట్టి అరిష్టములు సంభవించినను దేశక్షేమమే అత్యవసరమైన విషయము గనుక స్వపరిపాలన తప్పక కోరవలసివే యనియు వాదించినవిూదట, హోమయూల తీర్మానము ఆమోదింపబడినది.

బందరు.

వల్లూరి సూర్యనారాయణరావు.

III

ఆంధ్రమహాజన సభ.

ముఖ్యమగు మూడేమటలు.

అయ్యా,

ఆంధ్రరాష్ట్రమునకు సంబంధించిన ప్రజాసంఘములను గురించి యాంధ్రమహాజన స్థానికసభ వారేమియు తగిన శ్రద్ధ పుచ్చుకొనుచున్నట్లు కాన్పించదు. ఇక నాలస్యముచేసిన లాభములేదు. నెల్లూరునందు జరుగబోవు అయిదవ ఆంధ్రమహాజన సభలో, ఆంధ్రదేశమునం జేయవోట్ల ప్రజాసంఘములు పని చేయుచున్నదియు, అవి సంవత్సరముంతయు చేసిన పనులును, క్రొత్తసంఘము లేయేర్పలములందు స్థాపితమైనదియు, మొదలగు వానినిగూర్చి, ఆంధ్రమహాజన సభయొక్క కార్యదర్శి చదివే రిపోర్టునందు కలిపి చదివిన చాల బాగుండును. స్థానిక సభ వారెప్పుడీ కప్పము ఆంధ్రదేశములో స్థాపితమైయున్న ప్రజాసంఘములతో సంబంధములు గలుగజేసికొని ఉత్తర ప్రత్యుత్తరములు నడుపుచు తగిన ప్రోత్సాహము కలుగజేయుచుండవలెను.

కడచిన వాలుగు సంవత్సరములనుండి ఆంధ్రమహాజన సభవారు చేయుచున్న పనులన్నియు కాగితములమీదనే జరుగుచున్నది గాని వైకేమాత్ర మచేయు పను లేమియు కాన్పించుట లేదు. సత్రియాగములలో వలె మూడుదినములు భోజనములుచేసి యెవరంతట వారు వెళ్లుచుండిరి. ఇప్పుడు మనదేశము పరిశ్రమలలో మిగిలినదేశము లన్నిటికంటెను చాల వెనుకపడి యున్నది. వానివలన ఫలములు మనమిదివరకంతగా అనుభవించకపోయినను ప్రస్తుతపు ఐరోపామహాసంగ్రామము వలన ననము పొందుచున్న కష్టము లింతింతని చెప్పవలసి కాదు. ఇట్టిస్థితిలో మనము చేయదగినది పరిశ్రమలను స్థాపించుట తప్ప వేరేమార్గములును కాన్పించవు. ప్రతి సంవత్సరము ఆంధ్రమహాజనసభ జరిగెడు కాలంబున మనదేశమున లేనిపరిశ్రమను యెద్దానిని స్థాపించవలసినదియు స్థిరపరచి దాని కార్య నిర్వహణము ఆంధ్రమహాజనసభయొక్క స్థానికసభవారే నెరవేర్చిన పక్షమున దేశమునకు మహాపకారము జరుగగలదు కావున దేశోద్ధరణకై నడుముకట్టుకొనిన కొందరు మహానీయు లీ కొరతను దీర్చినంగాని యీ దుస్థితి వక్కపడదు. ఆంధ్రమహాజన సభను స్థాపించిన మహానీయులే పూనుకొనిన యెడల ప్రజలకు విశ్వాసమును నమ్మకమును కలిగి వారి వారి స్వల్ప ద్రవ్యములను పరిశ్రమలయందు మునుపట్టు వీలుండును. మన ఆంధ్రమహాజన సభ యిదివరకు జరిగిన వాల్లూవత్సరములను త్రిదినములు జరుపబడినది. ఈసంవత్సర మట్లుగాక నేమి కారణముననో రెండుదినములు మాత్రమే జరుప బడునని ప్రకటించ బడినది. మాడు దినములు జరుగునప్పుడే కాలము చాలక మనసభవారు తీర్మానములు వెళ్లులు చర్చింపబడక యే వదలివేయవలసి వచ్చుచున్నది. ఈ యేటి ఆంధ్ర మహాజన సభ మన పునోద్ధినికి సంబంధించిన వెళ్లుమార్పులు చెందవలసినదై యున్నప్పుడు తీర్మానముల కేమి కొడువయుండును; అందుచేత నో కార్యనిర్వాహక సంఘసభ్యులారా! మీరు నా వాక్యంబులను చక్కగా నాలోచించి యెప్పటియట్లు సభ మూడు దినములు బడపి వచ్చిన ప్రతినిధులకును, ప్రేక్షకులకును నిరుత్సాహము కలుగ చేయకుండురు గాక!

రామకుడురు

మొంగల్వల చిట్టిపంతులు.

VI

గుంటూరు లోక మోసూల్.

అయ్యా,

ఈపాఠశాలాస్థినియేమి? దీనింగూర్చి యనేకసంగతులు కన్పాకర్చిని వినవచ్చుచున్నవి. పాఠశాల మేలు గోరు కమిటీవారు పూర్ణముగ విచారించి బాగానర్తురు గాక.

పాఠశాలలో నాంధ్రులకును ద్రావిడులకు నొక విధమగు విరుద్ధభావసంప్రాప్తి యున్నట్లు తెలియుచున్నది. దీనికి గారణభూతు లేవరు? తా మాంధ్రులవని చెప్పికొను ప్రధానోపాధ్యాయులైన దీని విచారింప నొల్లరు గాబోలు. ఇంతకు మున్ను లేనట్టి యద్భుతవిషయంబు లుద్భవించుచున్నవి. కమిటీవారు కష్టపడి ద్రవ్యము వెచ్చించి గోడలకు సున్నము గొట్టింప నానుధాశలంబులను జిత్రవాక్కు లావిర్భవించుచున్నవి. అవి యవాచ్యంబు లసభ్యంబు లట్లెంబులు. వానిం దుడిపింప గమిటీవారి కెంత వెచ్చయ్యెనో? ఇంతియకాదు. అందలి యుపాధ్యాయులక గొండ్రుకు బ్రహ్మణప్రాప్తియు నగుచున్నదట. ఇ దేశి లోపమో? పిల్లవాండ్రకు బుద్ధికణ్వు విధి యెవరిది? ఆ విధి చక్కగ నెఱవేలు చున్నదా? దానికి నుత్తరమును లేవన? ఉపాధ్యాయులకును బాలురకు నన్యోన్య ప్రేమానుబంధము లేనట్లు వైసంగతులంబట్టి విశదము.

సహాయోపాధ్యాయులు బడిలో నేమి బోధింతురో దాని ముఖ్యోపాధ్యాయులు గమనించుచున్నారా? వాండ్లు పిట్టకథల బోధించుచున్నారను నట్టిప్రాయము గొండ్రుకు నెట్లుకలిగె? దీని యాధార్థ్యమును గమిటీవారు చక్కగ విచారింతురు గాక.

ముఖ్యోపాధ్యాయుల కీ తెనుగు దేశమునకు వలయు నాంధ్రభాషాశక్తికలదా? కలుగుట యవసరమా యను విషయముంగూర్చి మతియుక్తపరిః జర్చింపవలెను.

సహాయోపాధ్యాయులకును ముఖ్యోపాధ్యాయులకు నన్యోన్య ప్రేమకలదో లేనో విచారణీయము.

సహాయోపాధ్యాయులకు వేతన మభివృద్ధి చేయు విషయమున ముఖ్యోపాధ్యాయుల యభిప్రాయమే ప్రమాణమా? లేక కమిటీ వారు స్వతంత్రవిచారణ యే మనఃగలదా? సావమీ ముఖ్యోపాధ్యాయులకు జ్ఞాపకశక్తి తక్కువయేమో, కొంద యుపాధ్యాయులు తమ జీతములనెచ్చింప, వారిద్వారా మనవి వ్రాసి యంపికొన నెన్ని పర్యాయములు వారికి జ్ఞాపకము చేసినను వారు వానిని గమిటీవారి కంపరై రట! అంపమనరై రట. ఈమఱువునకు గతమేమి? కేవలము మఱపేనా? కమిటీకి నీసంగతి తెలియదు గాబోలు.

స్కూలుఫయిసలు యూనివర్సిటీ పరీక్షయయిన నా తరగతి బాలురకు నింకను బడివెల్లుచున్నారట. అది యేమి వింత! ఇంతకే యుపాధ్యాయులేని దను పాఠభాగముల బూర్తిచేయనివో బరీక్ష యయినపిట్టల బూర్తిచేయింతురు గాబోలు. అట్లయిన నది గతజల సేతుబంధనము.

పాఠశాలకు 25 తేదీని నెలవిచ్చిరి. అయిన ముఖ్యోపాధ్యాయుజ్ఞానవర్తు లగు సహాయోపాధ్యాయు లింతవఱకు బ్రతిదినము నుదయము 7-30 మొ 10 వఱకు సాచుంతనము 4 మొ 5-30 వఱకు బడికిబోయి, యుండి, వచ్చుచున్నారు. ఇంతకు వారు చేయుపని లేక గోళ్లు గిల్లకొనుచు గూర్చుండురట. ముఖ్యులు తుదకు మీకు బనిలేదు వెళ్లువందరట. వృధా ప్రయాసగలిగింప నేల? ఊరక పొమ్మనుటయేల? అధికారము నూచించుటకు గాబోలు.

నెలవులకునిండు వారెవరుండనివారెవరో తెలిపి వ్రాలుచేయుడని సహాయోపాధ్యాయులకు బ్రకటన నొకటి ముఖ్యోపాధ్యాయులకు పంపినట్లు వింటిమి. వీరి కీయధికారము కమిటీవారి యిచ్చియుండిరి కాబోలు.

ఇంక నెన్నియో సంగతు లున్నవి. అయిన బ్రాహ్మణులకు కమిటీవారు తమ బడిగ్రహములు వక్రంపకమున్న యాకాలా యశం బ ప్రమింపకమున్న జాగరూకులయి తగుసత్కృత్యంబుల గార్వదత్తుత వహించురు గాక. చక్కగ బరీక్షించి యుక్తాంగంబులచేతన శాలాభివృద్ధి చేయుదురు గాక.

గుంటూరు

నగరవాసి.

27 ఏప్రిల్

గతనెల 24 తేది సాయంత్రము 6 గంటలకు బజ్జారి జిల్లా రాయదుర్గము తాలూకా మురడి హనుమాపురం గ్రామమున గ్రామపంచాయతీ ప్రధమసభ జరుపబడెను. ఆగ్రామ నివాసియుగ, వీరారెడ్డిగారు అధ్యక్షతవహించిరి. దైవప్రార్థన జరిగిన వెనుక డి.కొమారరెడ్డిగారు ప్రస్తుతయుద్ధమును సహేతుకముగ విశదీకరించి ఆంగ్లవిజయములను సూచించి యుద్ధములు మను జనులందరించి ఋణము సొసంగవలెనని చెప్పిరి. వారు పంచాయతీ దాగ్ధ కార్యమును గూర్చియు విశేషముగా చెప్పి విరమించిరి. అధ్యక్షులు స్వల్పపన్యాసము సొసగిన వెనుక సభ ముగిసెను.

మలబద్ధమునకు మంచిమందు.

క రో లా.

వాసనలేదు, నిరుచితేదు, క్రవచదార్థము, పులితేపురాదా, భేదులు గావు, దినము కాతగిన కాల ప్రవృత్తి సునాయాసము గ అయ్యేలాగున గర్భ కో ధ న గావించును.

1/2 పాను, 1 పాను సీసాలు
సీసా 1-కి వెల
రూ. 2-8-0, 4-0-0.

శ్రీ జ రు గా ర్
లివరు టానిక్.

పై త్యమునకు మంచిమందు. రోగులకు సంభవించు తల నొప్పికి, అజీర్తికి, చెడిన కార్యమునలన గలుగు బాధలకును, అలసతికును, ఆకలిబాధకును, వికాసవిహీనతకును అరోచిత కును, తల తిరుగులకును, వినుగునకును, అజీర్ణ భేదికినిమంచిది. సీసా వెల రూ. 1-8-0.

కుల్ హ ట్టి.

ఎరువుగా నున్నను నెరసి నను వెంట్రుకలను తక్షణమే మినమినలాడు నలుపుగా గాని గోధుమరంగుగా గాని మార్చ గలదు. స దో ష లి త ము శాశ్వతము. ఈ సౌల్యముకై పెట్టె 1-కి రూ. 2-0-0.

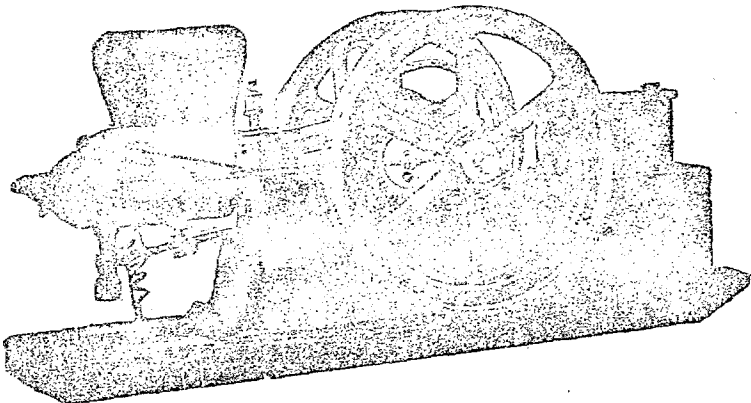
W. E. SMITH & Co., Ltd
Pharmaceutical Chemists &
Druggists, Mount Road,
MADRAS.

డబ్లియు. ఇ. స్మిత్ అండుకో.,
(లిమిటెడ్)
మందులవ్యాపారులు, మాంటు రోడ్డు
మదరాసు

మందులు గోరునప్పుడు యీవత్రిక వేరునుదాహరించ గోరెద

338

“ఆమెకో” యంత్రములు క్రూడ్ పెట్రోలుతో నడుపబడును.

ఈ యంత్రము నడపుటను నీపిల్లవాడు అయిన నిముసములలో నేర్చుకొనగలడు. చిన్న యంత్ర సహాయము గావలసినవారికొరకు ప్రత్యేకముగా తయారుచేయుంపబడినది. పంపులను, రంపపు యంత్రములను, బియ్యపుమరలను సోడా ఫేక్రీలను, అచ్చుయంత్రములను మొదలగు సానావిధ యంత్రములను అద్భుతముగ నడవగలదు.

నెల అతిసులభము, పనిచేయుంచుట కగు వ్యయములును చాల తక్కువ. 1 1/2 మొదలు 6 బి. హెచ్. పి. వరకు రకమువారిగా మా వర్జ్ బ్రాకులో నున్నవి. వెంటనే డెలివరీ చేయబడును. నెలలు, ఇతరవిషయములు తెలిసికొనగోరువారు దయచేసి మా క్లబ్బు వ్రాయుడు.

బెస్టు అండు కంపెనీ లిమిటెడ్లు, ఇంజనీరింగు డిపార్టుమెంటు,
పోస్టుబాకు నెం. 63 మదరాసు.

327

అమృతంజనము

అన్ని నొప్పులకు పరమామృతము

చక్కని డబ్బితో సహా సీసా 1-కి 0-8-0

తలనొప్పుల మాన్పును. పార్శ్వపు నొప్పుల భారదోలును. వాయువుపోట్ల పోగొట్టును వనమూలికలచే హిందూ దేశమందు తయారుచేయబడు నుంచిమందు.

అమృతంజనము డిపో, మద్రాసు, బొంబాయి.

నవీనమయినది. ఓటోపర స్టాక్ 490

ఇది నూతనమైన గొప్పవాసనగలది. స్పిరిట్ సంబంధము

తేనిని శ్రేష్ఠమయిన పుష్పము యొక్క సత్తువతో చేయబడినది. ఒక బొట్టు వస్త్రముమీద తగిలిన వాసన వదలక గుండును. ఇతర వాసనల వలెగాదు. మనోహరమును కలిగించు నది. ఒకతూరి తెప్పించి చూచిన నిజ మును నెరుగ గలరు.

1/2 బొట్టు బుడ్డి 2-0-0
1 బొట్టు ,, 0-12-0
1/2 బొట్టు ,, 0-8-0

ధర బుడ్డి 1-కి రూ. 1-0-0

సాంపిల్ 0-0-6

ఏదెట్లు కావలయును: తాము చెల్లించగలిగిన ధరావతు తెలియపరచినచో ధరభాస్టు చేయబడును.

ఈ త్రరములు ఇంగ్లీషులో వ్రాయవలయును.

డి పరస్టాక్ పెర్ఫ్యూమరీ కో,

నెం 1, ప్రెస్కోవి, బొంబాయి నెంబరు 8.

శారదాంబ

ఇది శ్రీధర్మబోధిని యను నాటకము సంఘమొనగారసంస్కరణమునకు మార్గ మిందు నావబడినది. అందరు జదివి తీరవలయును. వెల 0-4-0

సాప్తేజీ వేణు.

ఆంధ్రప్రదేశ్ కార్యాలయము,

7 తంబు శెట్టి వీధి, మదరాసు

పోర్టు ట్యూరింగు మోటారు బండి.

(572)

5 గురు కూర్చుండుటకు తగినబండి. రూ. 3500

హుడ్డొకదాని, ముందు ఎలక్ట్రిక్ లైట్లపడుములు, స్పిడోమీటర్ కొమ్ము, గాలి తెర, స్టీర్నింగ్ వ్రక్ము, ట్రైరును ఇతర పనిముట్లు అన్నియు గలవు.

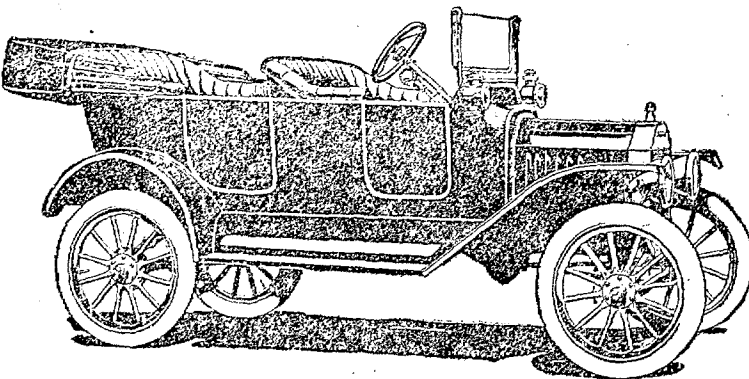
పోర్టుకారును కొనడు; ఏలనన, ఎవర్కికె నను ఎచ్చటను న్ను ను, స్థితియందు న్ను ను వక్రగ పనిచేయును. ప్రశస్తములగు సామానులతో మోటారు కారుల తయారు చేయుట లో కేరొండిన పనివాండ్రచే తయారుచేయ బడినది. అది మిక్కిలి దిట్టమయినది. తేలిక అగుట దానివలన వ్యయములు తక్కువలో తక్కువయగును.

అత్యధిక మిక్కిలి ప్రశస్తములయిన సామానులతో చేయబడినది. వెనాడియం ఉక్కు ఉష్ణమునుచేరిత, ఫోర్టువార్డును, మిగుల

ప్రపంచమందంతటనా పనిచేయుచు స్వంతదారులకు కంటోనముగలిగించు మోటారుకారు ఇదియే. ఏదేశమున ప్రయాణము చేసినను చేయుదురుగాక ఫోర్టును కొనడు. ఇప్పుడే కొనడు. స్టీర్నింగ్ వ్రక్ము ట్రైరుతో సహా రూ. 3500 పెద్ద స్టీమరు మోటారు కారులతో ఇప్పుడే వచ్చినది. మీకు వలయుకారులకు ఇప్పుడే ఆర్డరు వ్రాయుచును. శుభము ఆకాంక్షలము కలుగగలడు. వ్రాయవచ్చును ఈ పత్రిక పేరు మదరాసుంచుడు.

Oakes & Co., Ltd, Madras.

ఓక్సు అండు కంపెనీ లిమిటెడ్, మదరాసు.

దిట్టమయినది. అయినను బహుదనందు దొరు కగల ఉక్కులో మిక్కిలి తేలికయిన ఉక్కు కావున అధిక వ్యయమయినది.

ప్రపంచములో వాడుకలోనున్న మోటారుకారులలో ఫోర్టుకారులు సగమున్నవి. ప్రపంచములోని మహాజనులు యీబండిని ఉపయోగించి చూచి ప్రశస్తమయినదని రుజువు చేసిరి. ఇతర మోటారుకారులవలె గాక దీని పై వ్యయపరచబడ్డ ధనమునందలి ప్రతిరూపాయికిని తగిన మోటారుపనిని చేయించు కొనగలగును.